

Ustanovitelji: občinske konference
SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica,
Škofja Loka in Trzin. — Izdaja časopisno podjetje Gorenjski tisk Kranj.
Za redakcijo odgovoren Albin Učakar

GLAS

KRANJ, sobota, 12. 10. 1968

Cena 40 par ali 40 starih dinarjev

List Izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredo in soboto

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Praktična vaja civilne zaštite

Hitro menjavanje dogodkov v svetu, grobo kršenje pravic malih narodov, vojaško poseganje v samostojnost, naraščanje hladne vojne in nevarnosti vojnega požara, oboroževalna tekma... Takšna in še manj lepša je realna in objektivna resnica današnjega sveta. Tam, kjer se nad vojnim prepadom razvrednoti mir, tam kjer se razblinijo kakršne koli človeške norme in pravice narodov, tam je človek...

Prav ta objektivna realnost pa terja nenehno budnost, pripravljenost in skrb. Nikjer namreč ni zapisano in tudi ne drži, da se v primerjavi z velikimi blokovskimi silami tudi majhni narodi ne morejo boriti za svoj obstoj.

Prav to dejstvo v današnjem svetu nam narekuje nenehno pripravljenost. V tej pa ni zajeta le obramba, marveč tudi zaštita in skrb za človeka. Prav zato v zadnjem času tudi govorimo toliko o civilni zaščiti. Ob nenadnem napadu oziroma vdoru sovražnika, naj bi bile te enote prve, ki bi preprečevale razdiralno stihijo. Zato pa ni dovolj, da obstojajo le na papirju. Ni dovolj, da so zapisane le v zakonu, ampak morajo dejansko živeti; in to povsod: v delovni organizaciji, krajevni oziroma mestni skupnosti, v ustanovi, v občini. V osnutku zakona o narodni obrambi, ki bo kmalu sprejet, je podrobno določena njihova organizacija in pomen.

Ko je svet za narodno obrambo pri kranjski občinski skupščini aprila letos razpravljalo o teh vprašanjih, je sprejel sklepe, da se bo oktobra v Kranju izvedla vaja civilne obrambe. Namen je vaje je bil že takrat določen: prikazati pripravljenost civilnega prebivalstva in teritorialnih enot občine za hitro izvedbo mobilizacije in prehod v vojno stanje, organizacijo civilne zaštite ter njeno delovanje. Ta vaja bo v Kranju prihodnjo soboto, 19. oktobra. Začela se bo v zgodnjih jutranjih urah in bo trajala do zgodnjih popoldanskih ur.

Že v zadnji številki smo zapisali, da bodo vanjo vključeni občinski upravni organi, gospodarske organizacije in ustanove, enote civilne zaštite in del vojaških enot. Posebej naj bi se v tej vaji pokazala pripravljenost oziroma način ukrepanja v občinski upravi, tovarni Sava in krajevni skupnosti Vodovod-

ni stolp. Seveda pa bodo v vajo vključene tudi druge delovne organizacije in razne javne službe. Te naj bi praktično pokazale, kako je treba ukrepati pred neposredno vojno nevarnostjo oziroma vdorom sovražnika na naše ozemlje in kaj storiti ob morebitnem letalskem napadu.

Zato v vaji ne bo šlo zgolj za formalno ukrepanje, marveč za širšo akcijo. Tako se bo že v zgodnjih jutranjih urah del občinske uprave preselil iz občinske stavbe in delal na terenu. Hkrati pa se bodo v to vključile tudi razne druge službe, ki bodo skrbjele za nemoten potek in koordinacijo vaje ter drugih udeležencev v njej.

V programu vaje je ob 9. uri predviden prikaz letalskega napada s klasičnim orožjem na tovarno Sava. Ta napad bo dejansko vseboval vse podrobnosti morebitnega takšnega napada na kate-rokoli industrijsko ali drugo delovno organizacijo. (Imel pa seveda ne bo dejanske rušilne in razdiralne moči tovrstnih napadov.) Po tem napadu se bo vključil v vajo štab civilne zaštite v tovarni Sava. Za začetek in konec zračnega napada pa bo dan takrat tudi znak.

Drugič ta dan bodo sirene najavile nevarnost zračnega napada ob 10. uri. Takrat naj bi letala izvedla napad na letališče Brniki. Tretjič pa bo s sirenami sporočena nevarnost zračnega napada ob 12.03. Takrat bo ob 12.06. severozahodno od Kranja izveden improviziran atomski napad. Ob vseh teh znakih bodo delovale tudi enote civilne zaštite v krajevni skupnosti vodovodni stolp.

Toliko torej o značilnosti vaje. Ker bo to nedvomno za-

nimiv prikaz izvedbe hitre mobilizacije in organizacije civilne zaštite — kar pa bi ob morebitnem dejanskem napadu morali storiti povsod v občini oziroma v vseh občinah v republiki in celotni državi — pa si bodo vajo ogledali predstavniki vseh slovenskih občin, rezubiških organov in deloma tudi sosednjih republik.

Sicer pa pri vsem tem ne gre le za zanimivost, marveč tudi za pomembnost te vaje. Pisali smo že, da bo to prva vaja v naši republiki. Prav zato pa bo to tudi praktični prikaz, kaj vse bodo morale tudi druge občine (delovne organizacije in krajevne skupnosti) v Sloveniji urediti na področju civilne zaštite. Zato bo o vaji posnet tudi film, ki naj bi v prihodnje služil kot splošno študijsko gradivo. Razen tega pa bo ta dan dopolnjen pred avlo občinske skupščine v Kranju odprta tudi razstava tehnične opreme za potrebe osebne zaštite.

Cerprav bomo o vaji še pisali, smo že danes dolžni opozorilo prebivalcem Kranja. Za nemoten potek vaje in delovanje sodelujočih v njej bo sicer poskrbljeno, vendar pa naj prebivalci, ki bodo pričeli poteka vaje, z vso resnostjo upoštevajo navodila in opozorila odgovornih za red.

A. Žalar

I. sejem obrti in opreme v Kranju

Danes so v delavskem domu v Kranju odprli I. sejem obrti in opreme. Na tem sejmu, odprto bo od 12. do 21. oktobra, sodeluje prek 50 razstavljalcev s področja zasebne in družbene obrti. Zanimivo je, da je na tem sejmu veliko oblačil oziroma različnih modnih konfekcijskih izdelkov.

Ko smo se pred kratkim pogovarjali z direktorjem Gorenjskega sejma Alojzom Okornom, nam je povedal, da je želja in namen prireditelja, da bi ta sejem v prihodnje postal tradicionalen. S tem sejmom pa letošnja sejemska sezona v Kranju še ne bo končana. Od 15. do 26. decembra bo namreč še tradicionalni Novoletni sejem. Hkrati pa nam je direktor povedal, da je že odobrena lokacija za gradnjo novih sejmskih prostorov v Kranju. Dokončno je določeno, da bodo novi prostori v Savskem logu. Prizadevali si bodo tudi, da bodo ti prostori zgrajeni že 1970. leta.

A. Z.

ново — novo — novo

Ženske nogavice

Če želite
eleganco,
kakovost in
trajnost, se
odločite za
nakup nogavic

GOLD PANCER

GOLD PANCER

GOLD PANCER

Ženske nogavice

po ceni 20,15 ND v veselje vsaki ženi

Odslej naprodaj v vseh prodajalnah veletrgovskega podjetja Kokra Kranj v Kranju, na Bledu, Jesenicah, v Trzinu, Škofji Loki, Gorenji vasi, Zireh in Metliki.

Tovrstni nakup
— vaše in naše
zadovoljstvo!

KOKRA — KRANJ KRANJ

11 mladincev sprejetih v ZK

Občinski komite Škofja Loka zagovarja ustanovitev aktiva mladih komunistov

V Škofji Loki se mladi pripravljajo na izredno mladinsko konferenco, ki bo 20. tega meseca. Sprejeti nameravajo nova statutarna pravila za občinske organizacije

ZMS, razpravljati o nedavnem kongresu mladine v Velenju in potrditi novega predsednika občinskega komiteja Borisa Klemenčiča, ki zamenjuje Milka Okorna (slednji je oblekel vojaško suknjo). Ob tej priliki bodo tudi podelili diplome in pokale najbolje uvrščenim ekipam na športnih tekmovanjih v mesecu mladosti. Mladi iz najrazličnejših aktivov v občini so se tedaj pomerili v mallem nogometu, košarki, odbojki, rokometu, namiznem tenisu, streljanju in šahu.

Zvedeli smo tudi, da je 26. septembra 11 mladincev stopilo v vrste ZK. S tem so se pridružili deseterici, ki je bila sprejeta že poprej. Nasploh v Škofji Loki ugotavljajo, da vlada med mladino vse večje zanimanje za Zvezo komunistov (prosilcev za vstop vanjo je še okrog 39). Prav spričo tega komiteja ZMS meni, da bi bilo treba v občini ustanoviti samostojen aktiv mladih komunistov.

-ig

**I. SEJEM OBRTI IN OPREME
V KRANJU, OD 12. — 21. 10. 1968**

Delavska univerza Kranj je ta teden priredila v hotelu Grad Podvin šestdnevni seminar za urednike tovarniških glasil in drugih sredstev obveščanja. Seminarja so se udeležili uredniki 16 glasil iz vse Slovenije. Na njem so razpravljali o vsebini in načinu obveščanja članov kolektivov in o tehničnem urejanju tovarniških glasil. Udeleženci seminarja so med šestdnevno delom izdali tudi poseben časnik. — Foto: F. Perdan

Uresničiti je treba predvsem nova merila sprejemanja v ZK

V radovljiški občini pripravljajo sprejem 50 mladincev v ZK

Na torkovi seji komiteja občinske konference zveze komunistov v Radovljici so člani razpravljali o pomlajevanju organizacije ZK oziroma sprejemanju novih članov in o skupščinskih volitvah, ki bodo prihodnje leto. Ko so govorili o sprejemanju mladih v zvezo komunistov so ugotovili, da priprave za sprejem v občini potekajo pravzaprav že celo leto. Tako so prvič govorili o pomlajevanju organizacije ZK že decembra lani. Vendar so v dosedanjih razpravah nekajkrat ugotovili, da je v radovljiški občini težje vključiti v različne dejavnosti šolsko in študentsko mladino. Znano je namreč, da v občini ni šol druge stopnje. Tako se mladinci vozijo večinoma v Kranj in v Ljubljano. To pa so do neke mere objektivne težave, da jih organizacije ZK in druge v občini težko zaposlujejo v različnih dejavnostih.

Vendar pa so po objavi smernic predsedstva in izvršnega komiteja ZKJ razprave v radovljiški občini zopet oživele. Tako so v zadnjem času organizacije ZK, društva, posamezniki, občinski komitei mladine in drugi predlagali okrog 50 mladih za sprejem v zvezo komunistov. Z vsemi temi bodo v prihodnje imeli različna posvetovanja. Hkrati pa menijo, da jih bodo sprejeli v ZK še ta ali pa prihodnji mesec.

Takoj po sprejemu pa bo-

do pri komiteju občinske konference ZK ustanovili aktiv mladih komunistov. Na seji so namreč menili, da po sprejemu sodelovanje in delo z mladimi ne sme prenehati, marveč jim je treba pri njihovem delu pomagati, jih spodbujati itd. Prav slednje pa v organizaciji zveze komunistov pomeni veliko preobrazbo. Takšen način sprejemanja in dela z mladimi komunisti namreč v celoti spreminja dosedanja merila za sprejem v ZK. Če se namreč spomnimo, da je bil še do nedavnega eden od osnovnih pogojev za sprejem mladih v zvezo komunistov ta, da je bil mladinec že pred sprejemom idejno razgledan in sposoben za aktivno delo na vseh področjih, tako da je bil njegov sprejem v ZK zgolj formalnost, potem nam je razlika med sedanjim kriterijem, ko ugotavljamo, da je mlademu človeku — članu zveze komunistov po sprejemu treba pomagati, ga izobraževati in navajati na aktivno in odgovorno delo, najbrž jasna. Takšno pojmovanje je nedvomno korak naprej in hkrati eden od osnovnih pogojev uresničevanja vsebinske reorganizacije zveze komunistov. Le tako bo namreč zveza komunistov postala mlajša — tako po sestavu članstva, kot tudi po vsebini delovanja.

In še nekaj moramo upoštevati pri tem vprašanju. Nevzdržno bi namreč bilo,

da bi se občinske organizacije zveze komunistov (pa tudi druge) ob uresničevanju smernic, vsebinske reorganizacije ZK itd. zapirale zgolj za občinske meje in tako druga za drugo postopoma uresničevale naloge, ki jih terjajo ta vprašanja. Potrebno je večje sodelovanje in širše dogovarjanje. In prav to so poudarili tudi na torkovi seji komiteja občinske konference ZK v Radovljici. Rekli

so, da bi se o takšnem oziroma enotnem načinu sprejemanja morali dogovoriti vsi komiteji občinskih konferenc ZK na Gorenjskem.

V drugi točki dnevnega reda, ko so govorili o skupščinskih volitvah, pa so sklenili, da bodo sestavili akcijski program in skušali v njem uskladiti naloge vseh družbenopolitičnih organizacij pri razpravi in pripravi le-teh v občini.

A. Zalar

Še širši sindikalni posvet

Na Jesenicah je bil v torek zadnji posvet pred občnimi zbori sindikalnih organizacij, ki jih je v jeseniški občini 61. Na širši posvet so povabili člane plenuma ObSS, predsednike in člane IO sindikalnih organizacij s področja jeseniške občine, člane strokovnih odborov ObSS in predsednike sindikalnih odborov jeseniške železarnice. Uvodoma je govoril sekretar konference ZK občine Jesenice tov. Pavel Lotrič o zunanjepolitičnih dogodkih. Navzoče je seznanil o smernicah, ki si jih je začetel češkoslovaški narod z januarskim plenomom, o namenu varšavskega sporazuma in intervenciji vojaških sil na Češkoslovaškem, o dogodkih, ki so se dogajali na Češkoslovaškem po intervenciji vojaških sil, o pomenu »sporazuma« v

Kremlju in podobnem. Močno je podčrtal tudi stališče Jugoslavije do dogodkov, ki so se dogajali in se še dogajajo na Češkoslovaškem. V zvezi vseljudske pripravljenosti pri nas je opozoril na realnost in važnost vsestranske pripravljenosti. Osrednja točka posveta je bilo poročilo predsednika ObSS Jesenice

Stefana Rodija. Govoril je o nalogah sindikata, ki jih je nakazal VI. kongres ZKS in o pripravah na bližnje občne zbore sindikalnih organizacij. Tudi na tokratnem posvetu je podčrtal pomen vsebinske, kadrovske in organizacijske pripravljenosti na občne zbore.

P. U.

Tudi v Radovljici kandidati za vodstva ZK

Minuli teden je bila v Radovljici peta seja občinske konference zveze komunistov. Na njej so razpravljali o poročilu o delu centralnega komiteja ZK Slovenije med V. in VI. kongresom in o možnih kandidatih za vodilne organe ZK Jugoslavije in ZK Slovenije. Na seji so za delegata za IX. kongres zveze komunistov Jugoslavije izvolili Ludvika Reklja, delovodjo v Gozdnem gospodarstvu Bled.

A. Z.

ZELITE ZASTONJ OSEBNI AVTO

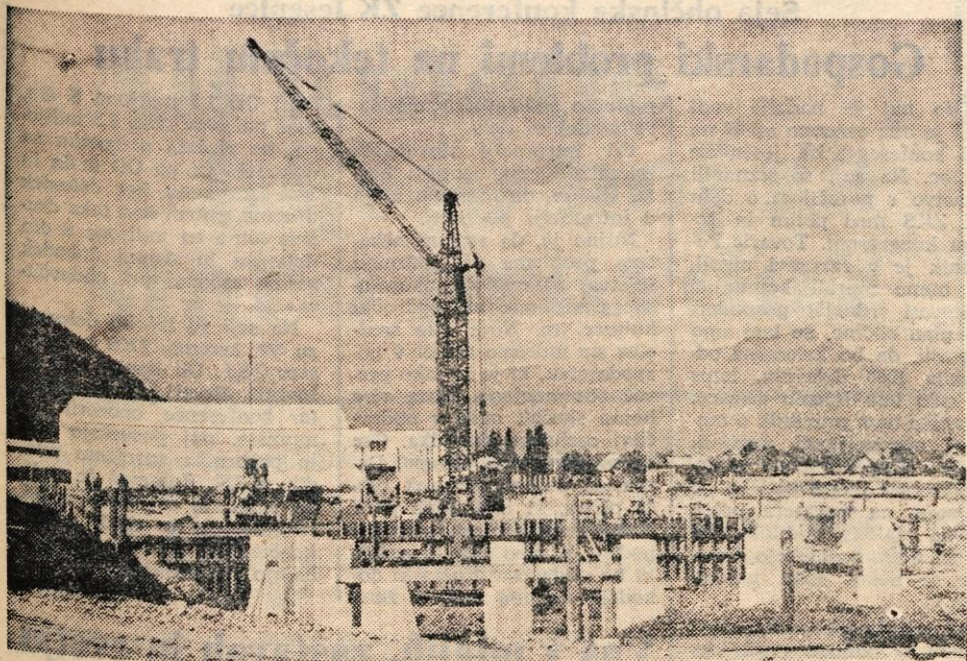
ALI
ENO OD

100

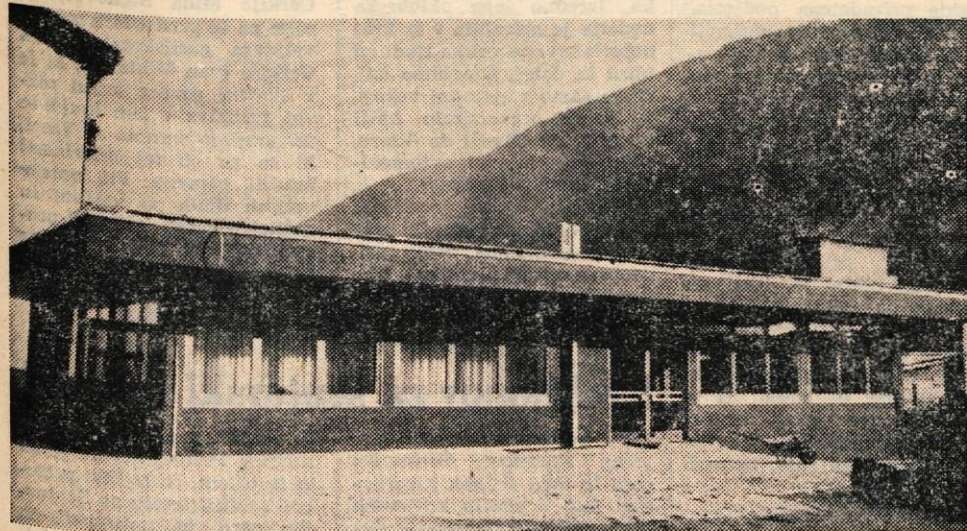
nagrad
?

POTEM VARČUJTE PRI
Gorenjski kreditni banki
kjer je razpisano
NAGRADNO ZREBANJE
lastnikov vezanih hranil-
nih vlog!

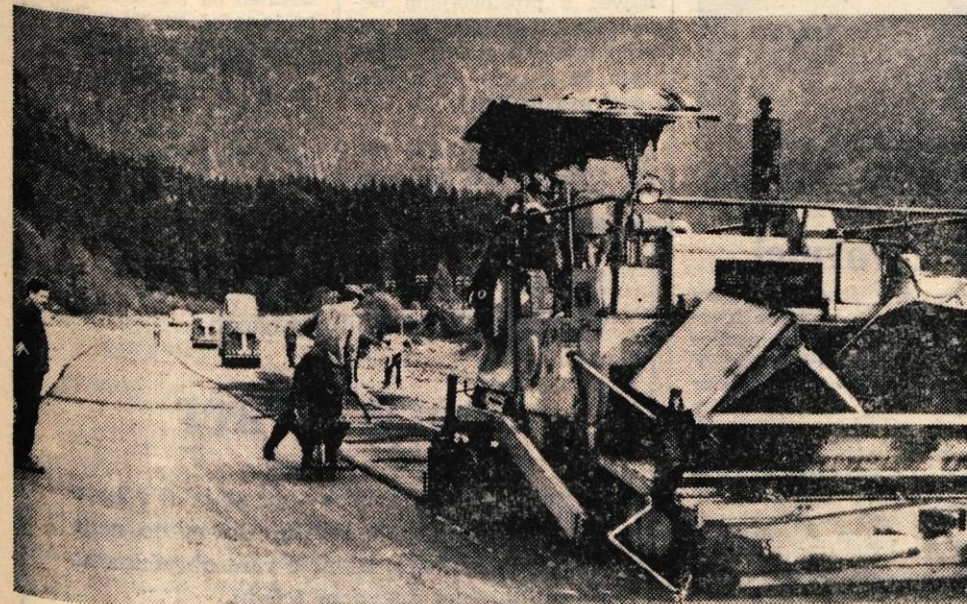
gkb

Te dni je tovarna Sava začela graditi podaljšek nove pnevmatikarne na Laborah, kjer že sedaj obratuje delovna enota polizdelki. Trenutno so postavili temelje, kjer bo kasneje skladišče surovin, sestavljalnica, valjarna, konfekcija in vulkanizacija. — Foto: F. Perdan

Ker naselje Plavž na Jesenicah pred časom ni imelo nobenega gostinskega lokala, se je hotel Pošta odločil za gradnjo bifeja, restavracije in bara. Prejšnji mesec so odprli v tem naselju že bife. Taki restavraciji kot bar in dve posebni sobi pa bodo gradili postopoma. Ko bodo vsi prostori tudi opremljeni, bo vrednost tega objekta znašala okrog sto milijonov starih dinarjev. Razen tega pa je predvideno, da bo na tem prostoru v prihodnjih nekaj letih zrasel manjši gostinsko-trgovski center. — Foto: F. Perdan

Te dni so na novi bohinjski cesti končali z zadnjimi deli. Fotografija je bila posneta v četrtek in prikazuje polaganje fine asfaltne obloge na odseku pri Nomnju. — Foto: F. Perdan

17. in 18. oktobra bo na Bledu XVI. gostinsko-turistični zbor Slovenije

Prihodnji teden, v četrtek in petek, bo na Bledu že šestnajstič zapored gostinsko — turistični zbor Slovenije, ki ga prireja sindikat delavcev storitvenih dejavnosti Jugoslavije — republiški odbor za Slovenijo. Program zbora je razdeljen na dva dela — v prvem delu, strokovnem, bo na sporedu posvetovanje o problematiki v turističnem gospodarstvu. Poleg posvetovanja bosta tudi razstava pogrinjkov in kulturna razstava. Novost letošnjega zbora gostinskih in turističnih delavcev pa bo srečanje učencev gostinskih strokovnih šol iz vse Slovenije — to srečanje bo dopoldne 18. oktobra, medtem ko se bodo učenci gostinskih strokovnih šol popoldne pomerili med seboj v športnih disciplinah.

Kot rečeno, letošnje gostinsko — turistični zbor na Bledu bo imel dva dela, strokovni in rekreacijski. V tem rekreacijskem delu se bodo gostinski in turistični delavci pomerili v veslanju, kegljanju, tekmovanju z zračno puško, šahovskem brzoturnirju in v malem golfu. Posebna zanimivost pa bo tekmovanje natakarev

v teku s pladnji, valjanju sodčkov za pivo in v polnjenju kozarcev.

Kot računajo, se bo 17. in 18. oktobra na Bledu zbralo okoli 1500 gostinskih in turističnih delavcev. Na dvodnevni razstavi pogrinjkov bomo lahko videli okoli 20 različnih vrst pogrinjkov, posebno zanimiva pa bo tudi kulturna razstava. Pravila letošnjega zbora med drugim tudi določajo, da morajo biti vsi razstavljeni izdelki na razstavi pogrinjkov in na kulturni razstavi tudi napredaj v lokalnih posameznih proizvajalcev razstavljenih izdelkov.

Razstavi bo spremljala tudi vrsta strokovnih razstav posameznih proizvajalcev — kot na primer proizvajalcev alkoholnih pijač, predstavnikov trgovine, izdelovalcev gostinske opreme, posamezna podjetja pa bodo pripravila tudi brezplačne pokušnje svojih izdelkov. Omeniti gre tudi, da so za omenjeni zbor pokazala veliko zanimanje številna podjetja iz naše države in iz tujine, ki želijo gostinskim in turističnim delavcem pokazati svoje izdelke.

V. Guček

Razstava Murke na Bledu

Trgovsko podjetje Murka Lesce je v zgornjih prostorih Kazine in prostorih bivše ambulante na Bledu organiziralo razstavo stanovanjske opreme. Razstava bo odprta do konca meseca. V teh jesenskih mokrih dneh, ko je kopalna sezona že za nami,

je razstava na Bledu privlačna točka za domače in tuje turiste. O tem smo se prepričali v nedeljo, ko se je v zgornjih prostorih Kazine kar trlo ljudi. Razstava je res okusno aranžirana in jo priporočamo za ogled.

J. Vidic

Elita

V času I. sejma
obrti in opreme
od 12. do 21. 10.
nudimo na pro-
dajnem prostoru

ELITA - konfekcija

ZENSKÉ PLASČE

po znižani ceni

140,00 Din

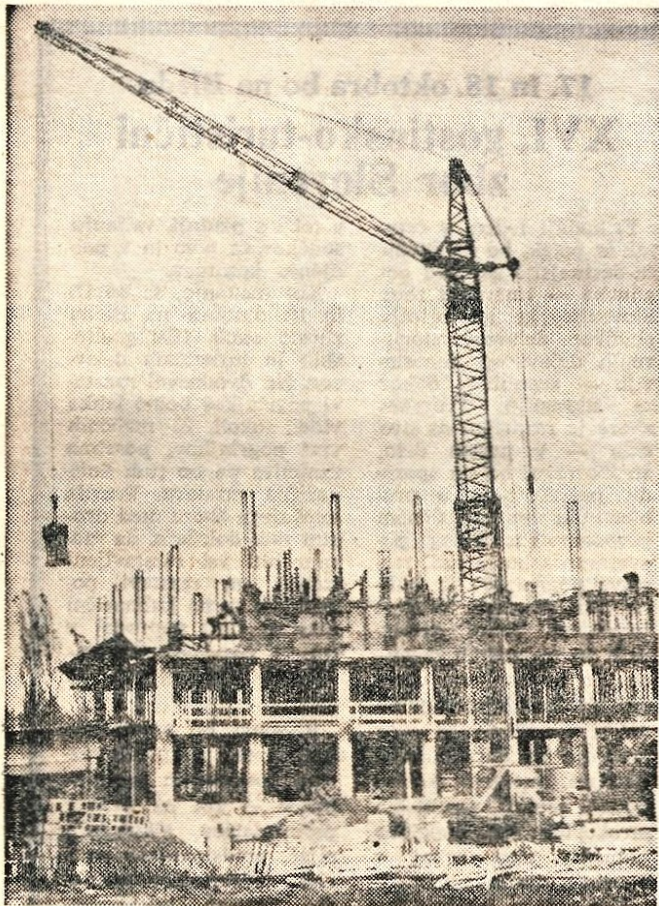
MOŠKE PLASČE

po znižani ceni

od 140,00 do 190,00 Din

Po ugodnih cenah prodajamo tudi moške obleke in vetrovke, elastične hlače in puloverje.

Trgovsko podjetje
ELITA KRANJ

Blizu kasarne v Škofji Loki, v Groharjevem naselju, rastejo nove stanovanjske stolpnice. — Foto: F. Perdan

Za enoten program praznovanj

Ali naj ločeno praznujemo 50-letnico bojev za severno mejo in ločeno 25-letnico drugega zasedanja AVNOJA v Jajcu, kjer so bili postavljeni temelji novi socialistični Jugoslaviji?

To je bilo vprašanje, o katerem so v torek razpravljali predstavniki občinske konference SZDL, občinskega odbora ZZB NOV Jesenice, gledališča, jeseniških šol, kulturno-prosvetnih organizacij in zveze borcev za severno mejo.

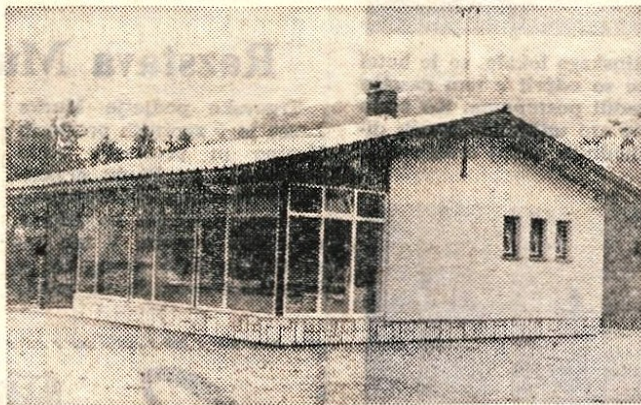
Na sestanku so bili enotni, da nima pomena drobiti moči za proslavo. Zato bo osrednja prireditev pred dnevom republike posvečena obema jubilejema. Delavci jeseniškega muzeja NOB pri tehničnem muzeju železarne bodo pripravili razstavo, posvečeno 50-letnici bojev za severno mejo. Borci za severno mejo naj bi se udeležili otvoritve razstave, nato pa bi prisostvovali svečani akademiji v gledališču. Po predstavi v gledališču jih bo predvidoma sprejel predsednik jeseniške občinske skupščine.

Občinski odbor ZZB NOV Jesenice pa poleg tega organizira za dan republike še srečanje aktivistov bivšega

jeseniskega okrožja v Jeseniškem rovtu.

Na sestanku so izvolili šestčlansko komisijo za sestav programa za akademijo 2. novembra, ki bo v gledališču Tone Cufar.

J. Vidic

Nova mesnica v Žirovnici

V sredo popoldne je Franc Božič, predsednik sveta delovne skupnosti občine Jesenice, prerazel vrstico in s tem predal namenu novo prodajalno mesa v Žirovnici.

Mesarsko podjetje Jesenice ima v jeseniški občini petnajst mesnic, toda vse mesnice so v stavbah, ki niso last podjetja. Nova mesnica v Žirovnici je zato prva, ki je last podjetja.

Stavbo je po načrtu inž. Smoleta iz Ljubljane gradilo SGP Sava Jesenice in jo je

Tito naj še nadalje vodi ZKJ je bila osnovna misel na seji konference ZK jeseniške občine. Na seji so seznanili članstvo s poročilom o delu CK ZKS med petim in šestim kongresom. Tovariš Pogačnik je v razpravi menil, da bomo morali komunisti zahtevati trdnější gospodarski plan občine. Še lani smo govorili, da bo železarna odpustila 1000 delavcev, letos pa celo leto iščemo delavce. »Manjka nam pravilnik o moralni odgovornosti vodilnih ljudi v gospodarstvu,« je dejal tovariš Pogačnik, ko je opozoril na nekatera protislovna stališča vodilnih ljudi, ki čisto kritizirajo tisto, kar so nekoč sami predlagali.

Na seji je bilo tudi precej govora o odhodu naših delavcev v tujino. Obsodili so politiko Zavoda za zaposlovanje, ki snubi naše delavce za tujino in to navadno brez znanja prizadetega podjetja. Takšen primer so doživeli GRADISOVI delavci v Kranju, iz Železarne pa je odšlo 78 kvalificiranih delavcev v Nemčijo.

V razpravi je sodeloval tudi Ivan Janžekovič, član CK ZKS. »Gospodarstvo se mora prilagoditi domačemu in tujemu trgu,« je dejal tovariš Janžekovič in nadaljeval: »Osnovna borba je bitka za trg, ne pa delo za zaloge. Podjetja, ki niso rentabilna, bodo prej ali slej našla svoj konec v likvidaciji. Vendar tudi tu ne bi smeli iti v skrajnost. Ne smemo in ne moremo se zapreti v okvire jugoslovanskega trga, temveč

Seja občinske konference ZK Jesenice

Gospodarski problemi na tekočem traku

moramo sodelovati v mednarodni delitvi dela.

Pri integraciji slovenskih železarn igrajte odprte karte. Mislim, da moramo idejo o integraciji podpreti.

Nujno je, da rešimo nekatere probleme na področju šolstva, zdravstva, pokojninskega sistema, na področju kulture itn. Nove viře sredstev ne moremo iskati v gospodarstvu, ki je že tako preveč obremenjeno. Nove viře bomo skušali najti v obdavčitvi osebnega dohodka. Gre za solidarnostne ukrepe. Davek na osebni dohodek plača oseba, ki ima letno prek 2 milijona S din osebnega dohodka. V novi davčni politiki bo obdavčen družinski dohodek. Če ima namreč žena

letni OD 1,5 milijona S din, mož pa prav tako 1,5 milijona, ne plačata prispevka na dohodek. Če pa OD moža in žene združimo kot dohodek družine, potem ima taka družina letno tri milijone S din dohodka in skupni dohodek se bo računal pri obdavčitvi.

Na seji so izvolili delegate za VI. kongres ZKS in kongres ZKJ. Ob koncu seje je tovariš Pavel Lotrič, sekretar konference, opozoril komuniste, naj posvečajo večjo pozornost sprejemu mladim v ZK. Zahteval je tudi, da krajevne organizacije ZK razpravljajo o tistih članih konference, ki neredno prihajajo na sestanke.

J. Vidic

Vas v mlajih, zastavah in cvetju

V Vasci pri Cerkljah je bila minulo nedeljo zaključna proslava krajevnega praznika. Izredno lepa oktobrska nedelja je privabila v ta kraj nepričakovano veliko ljudi od blizu in daleč. Omenimo naj, da je samo v paradižni vožnji, ki jo je organiziralo AMD Cerklje, od Dvorij do Vase, sodelovalo kar 64 avtomobilistov, gasilec in drugi.

Proslava, ki se je začela točno ob 14. uri, je bila zelo lepo pripravljena, temu primerno pa tudi sama vas. Kakor smo izvedeli od domačinov, take prireditve v vasi še ni bilo, zadnji mlaji pa so

menda stali pred 70 leti. Zbranim je spregovoril predsednik krajevne skupnosti Cerklje Miha Stenovec, za njim pa še predsednik prostovoljnega gasilskega društva Cerklje Ivan Miklavčič, ki je v svojem govoru orisal razvoj gasilstva v tem kraju in pa gradnjo bazena v Vasci, ki so ga ob tej priložnosti izročili namenu. Pri prostovoljnih delih so vaščani in gasilec naredili nad 1600 prostovoljnih ur. Bazen drži kar 60 tisoč litrov vode, uredili pa so tudi ceste, kanalizacijo in okolico bazena.

-an

5 milijonov za šenturski vodovod

Na minuli seji sveta krajevne skupnosti Šenturska gora so med drugim razpravljali tudi o stanju krajevnih cest in drugi komunalni dejavnosti. Ugotovili so, da so vse ceste in pota močno poškodovane zaradi številnih nalivov. Sklenili so, da bodo ob prvem lepem vremenu popravili pota in ceste, in to največ s prostovoljnimi delom, da bi jim čim več denarja ostalo za gradnjo vodovoda, ki si ga v kraju tako želijo in potrebujejo. Za šenturski vodovod je za letos namenjenih 5 milijonov starih dinarjev, toda vse kaže,

da ta denar ne bo letos uporabljen. Precej govora je bilo še o tem, da bi bilo potrebno razširiti cesto na Šentursko goro, jo zavarovati na nevarnih krajih z varnostnimi železnimi pasovi — bankinami, da bi bila vožnja po njej bolj varna. Promet je namreč vedno bolj gost in zato postaja tudi vedno bolj nevarna na taki cesti, kakršna je sedaj. Precej govora pa je bilo tudi o gradnji ceste za vas Vrhovje in Viševco z zaloške strani, ki se prav tako zaradi preobilice dežja ne more tako graditi kakor je bilo predvideno.

R. C.

Zlatnina, srebrnina, dragulji in ure
v priznanih strokovnih trgovinah

Georg Pirker

Ze petdeset let v Trbižu — prodajalni v Zgoranjem in Spodnjem Trbižu. Govorimo nemško in italijansko. Dinarje vam obračunamo po najboljšem dnevnem tečaju.

J. Vidic

Ali kmetje bijejo boj za staro pravdo?

16 kmetov iz vasi Selo pri Bledu bo moralo plačati kazen — V iskanju resnice in pravice so se kmetje obrnili s prošnjo na tovariša Tita, sekretariat za zakonodajo pri izvršnem svetu SRS, pisali pritožbe, na sestankih zahtevali pojasnila, toda zakon je neuklonljiv

Spori zaradi pašnikov niso bolezen našega časa. V zgodovini jih zasledimo že pred 500 leti. Tako so Dovžanom (vaščanom vasi Dovje) kratili pravico do paše že Celjski grofje 1440. leta. Njihov vitez v Beli peči Pernhard Klajnher je odvzel Dovžanom rovt, na katerem so imeli urejen skupni pašnik, zapiral kmete, jim plenil konje in seno ter surovo ravnal z vaščani.

Tudi freisinški škof je 1717. leta skušal premestiti stoletne spore zaradi skupnih pašnikov na področju med Mojstrano in Bledom. Poravnava so skušali doseči tako, da bi določili pravice glede skupnih pašnikov in gozdov. Določili naj bi, koliko živine se sme pasti na tej ali oni planini, koliko lesa smejo posekati itn.

Franc Gornik v knjigi Bled v fevdalni dobi opisuje hude spore po naših krajih zaradi gozdne paše. Tako je 1656. l. rudarski sodnik tožil freisinškega škofa na dvorno sodnijo v Gradcu zaradi kmetov, ki s pašo škodujejo gozdovom. V tožbi navaja dva kmeta iz Nemškega rovt, 5 iz Savice, po tri iz Nornja in Radovne, štiri iz Gorjuš in enega iz Gorij. Škof se mu je maščeval tako, da je tožil sodnika pri cesarju zaradi poseganja v gozdove zasebnih gospodarstev.

V tistih časih so na gozdnih pašnikih večkrat zaplenili cele črede ovac, koz ali govedi.

Ali hodimo po stopinjah starih sporov? Sporov naših dedov?

PRED SODNIKOM ZA PREKRŠKE

Septembra 1966. leta se je pred radovljiškim sodnikom za prekrške zvrstilo 21 kmetov obtoženih zaradi nedovoljene paše v planini. Zagovarjalo se je 16 kmetov iz vasi Selo pri Bledu in 5 kmetov iz Kupljenke. Po odločbi je bilo vseh 21 obtoženih kaznovano z denarno kaznijo po 20.000 S din.

Kmetje so se pritožili, toda

še do danes ni odgovora na njihovo pritožbo.

Naslednje leto so kmetje zopet pasli živino na Selški planini. Zadeva se je ponovila. Septembra lani je ponovno 15 kmetov iz Sela in en kmet iz Ribnega imel opravka s sodnikom za prekrške. In zopet so bili vsi obtoženci kaznovani z denarno kaznijo, kmetje pa so se spet pritožili. Čeprav še niso prejeli odgovora na pritožbo iz leta 1966., pa je te dni republiški senat za prekrške v Ljubljani potrdil odločbo o kaznovanju iz leta 1967.

Dajem besedo sodniku za prekrške tovarišu Novaku: »Paša goveje živine na planinskem pašniku Selška planina in v okoliških gozdovih na Jelovici je bila prepovedana z odlokom skupščine občine Radovljica 1959. leta. Nov republiški zakon o gozdovih pa določa, da paša v gozdovih ni dovoljena. Izjemno pa lahko pristojni upravni organ občine, ki je pristojen za gospodarstvo, dovoli pašo goveje živine v gozdovih. Takšno dovoljenje pa ni bilo izdano za pašo živine na Selški planini...«

To je izvelec iz utemeljitve odločbe o kaznovanju. Zakon je zakon. In sodnik za prekrške je odločal samo po zakonu. V razgovoru pa mi je med drugim dejal: »Včasih imam neprijeten občutek, da vsi čakajo, da bo sodnik za prekrške tista oseba, ki bo končno rešila stoletni spor glede pašnih pravic.«

KAJ PRAVIJO KMETJE?

V pritožbi na republiški senat za prekrške prizadeti kmetje navajajo, da so na Selški planini ter v okoliških gozdovih in pašnikih pasli živino že njihovi predniki skozi stoletja.

»Paša na Selški planini na Jelovici je bila prvič pravno urejena z listino 253 iz leta 1891 na podlagi določb cesarskega patenta iz leta 1853. Listino je izdelala Deželna komisija za odvezo in ureditev zemljiških bremen za

Kranjsko. V komisijskem postopku so sodelovali tudi zastopniki pašnih upravičencev Selške planine. V listini je bilo med drugim določeno, da lahko kmetje iz Sela in Kupljenke pasejo na planini na skupni površini 1189,40 ha (pašniki in gozdovi obremenjeni s pašnimi pravicami) 120 odraslih govedi v času od 9. junija do 8. septembra.

V IX. poglavju listine je bilo posebej določeno: »Ker so parcele št. 1191, 1192 in 1193 k. o. Selo najboljše pašna zemljišča Kupljenske planine, pristane zastopnik Kranjske industrijske družbe (takratni lastnik obremenjenih zemljišč) v prid pašnim upravičencem v to, da teh parcel ne bodo nikoli pogozdili oziroma ogradili razen, če bi bili KID ali njeni posestni nasledniki k temu obvezani z zakonom ali pravnomočno oblastno odločbo.«

Zakaj navajam ta odstavek iz navedene listine?

Kmetom sovražna, v takratnem družbenem redu vodilna fevdalna veleposest, je skušala ovirati užitek navedenih pravic. Naši predniki so imeli z njo zaradi tega večkrat težke borbe.

Pred nekaj leti pa je GG Bled, naslednik nekdanje zemljiške gosposke, sedanji imetnik pravice uporabe predmetnih zemljišč pogozdilo parcelo »Javor«, ki je bila tako po katastru kakor tudi v naravi čist pašnik, čeprav je manj sposobno za gojitev gozda, ki daje zakrnel in tehnično manj uporaben les, za pašo pa je zaradi ugodne oblikovitosti tal odlična. Tudi to dejanje je bilo samovoljno! Vsaka sprememba kmetijske zemljiške vrste v gozdu je namreč vezana na poprejšnjo preučitev in odobritev mešane komisije. Za to spremembo tudi ni bilo nobene stvarne potrebe. Cilj je bil le izrinuti pašo. Površina gozdov v Sloveniji se namreč širi sama iz leta v leto. Po podatkih iz referata ing. Milana Ciglerja na simpoziju ob proslavi XX. obletnice Biotehnične fakultete se je

povečala površina gozdov od 832.920 ha v letu 1947 na 973.661 ha v letu 1965, to je za 17 odstotkov...«

Preden so prizadeti kmetje pisali pritožbo, so se posvetovali s strokovnjaki, preučili pa so tudi celotno zakonodajo, ki obravnava to problematiko. Zato ni čudno, da kažejo na protislovna določila v naši zakonodaji.

Zakon o razpolaganju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti (Ur. list SRS 7/65) določa, da »Premoženje bivših agrarnih skupnosti (pašniki, košenice, senožeti, ledine, planine, gozdnati pašniki in nekulturna zemljišča ter poslopja in naprave na teh zemljiščih kakor tudi pravice do paše in druge s pašo zvezane pravice bivših agrarnih skupnosti na tujem svetu) se praviloma uporabi za ureditev skupnih pašnikov...«

Republiški zakon o gozdovih pa v enem stavku pove vse: V gozdovih paša ni dovoljena.

Kmetje so o zadevi obvestili tudi tovariša Tita. Med drugim so ga obvestili, da je bila Selška planina med zadnjo vojno zatočišče partizanov. Zato je okupator požgal 25 planinskih objektov. Iz Sela in Kupljenke je šlo okrog 100 govedi za prehrano partizanov. Po vojni so z lastnimi sredstvi in velikimi naporimi obnovili planšarske objekte. Zaradi omejevanja pašne pravice je v obeh vaseh 50 glav živine manj kot prejšnja leta. Na planini so namolžli 20.000 do 25.000 litrov mleka, ki so ga deloma prodali gozdnim delavcem, delno pa predelali v sir. Zaradi prepovedi paše je kmetom odvzet ta dohodek.

MNENJE SEKRETARIATA ZA ZAKONODAJO

Paša na Jelovici je bila prepovedana po odloku občine Bled 1959. leta. Po mnenju sekretariata za zakonodajo pri izvršnem svetu SRS pa omenjeni odlok prekoračuje pooblastilo, ker prepoveduje

pašo na vsem »strnjemem območju Jelovice« in ne samo v mladih gozdovih itd., kjer bi se lahko delala škoda gojitvi gozda. Odlok je tudi v nasprotju z določbami tedaj veljavnega zakona o upravljanju in gospodarjenju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti, ker ne upošteva, da gre v tem primeru za območje bivših agrarnih skupnosti s pašnimi pravicami, glede katerih bi moral tedanji OLO uvesti postopek za določitev in dodelitev skupnega pašnika.

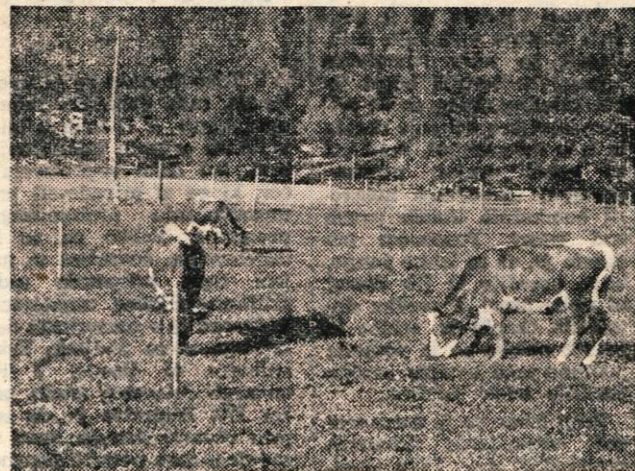
Toda odlok nekdanje občine Bled je glede na novi zakon o gozdovih brezpredmeten, saj paša po novem zakonu o gozdovih ni dovoljena. Zato je sodnik za prekrške prizadete kmete obravnaval na podlagi kršitve 21. člena republiškega zakona o gozdovih, ki pravi »V gozdovih paša ni dovoljena...«

Tu moramo razlikovati naslednje: paša v gozdovih ni prepovedana, temveč ni dovoljena. To pa je bistvena razlika. Zato je v novem zakonu o gozdovih tudi rečeno, da se paša lahko dovoli samo v gozdovih, v katerih se je do dneva uveljavitve zakona (to je do 1965. leta) živina že pasla. Paša se lahko dovoli le za potrebe skupnih pašnikov, drugim živinorejcem pa le, če bi takojšnja odprava paše povzročila zmanjšanja števila živine, ki jo redijo.

Dovoljenje za pašo pa se ne sme izdati v varovalnih gozdovih, v mladih gozdovih, na zemljiščih, ki so pripravljena za pogozditev, na gozdnih zemljiščih, na katerih bi paša lahko povzročila ali povečala erozijo ter za pašo koz in konj.

Kmetje bodo kazen plačali. Toda problem s tem še ni rešen. Ali ne bi mogli s pomočjo kmetijske zadruge in gozdnega gospodarstva Bled najti za Selane drugi pašnik. Kaj če bi se našli za mizo in o tem pogovorili? Škodovalo ne bo, koristi pa lahko!

J Vidic

Med prvimi kmetovalci, ki so se prijavili v pašno-košni sistem kmetijske zadruge Jelovice v Radovljici, je bil tudi posestnik Peter Robič iz Gozd Martuljka. Začel je s sedmimi glavami živine, danes pa jih ima že okoli trideset. Zadruga mu je pomagala pri nakupu strojev za košnjo in spravilo krme, razen tega pa tudi z nasveti glede obdelave travnikov in pašnikov. Na sliki je Robičeva živina na travniku v Gozd Martuljku. Krave čuva električni pastir. — Foto: B. Blenkuš

40-letnica podjetja Tekstilindus

V tekstilnem kombinatu Tekstilindus Kranj je danes zaposlenih prek 3000 delavcev in delavk. Letos ta kolektiv praznuje 40-letnico obstoja. Združeno podjetje je nastalo 1. julija 1961 z združitvijo bivše Tiskanine — tovarne tiskanega blaga in Inteksa.

Iz majhnih predvojnih tovarn Jugobruna in Inteksa na desnem in levem bregu Save je v letih po vojni zrastle velika tekstilna tovarna — ena največjih v naši državi.

Bivšo Jugobruno je ustanovil Ceh František Bruno 6. junija 1928. Najprej je bila to tkalnica s pomožnimi delavnicami, z leti pa se je širila in razvijala. Že takrat je bila zgrajena plemenitilnica, predilnica, avtomatična tkalnica itd. Inteks pa je leto dni starejša tovarna, vendar je bila že takrat manjša od Jugobruna. Ustanovila sta jo Poljaka Pavel Markgraf in Gustav Horak.

V letih 1928—1933 je bilo v Jugobruni in Inteksu zaposlenih že več kot 2000 delavcev. Takrat sta bili obe tovarni že dokaj dobro razviti, vendar so leta svetovne gospodarske krize vplivala tudi na ta dva kolektiva. Od 20. avgusta do 24. septembra 1936 je zaradi neurejenosti in socialno nemogočih razmer v obeh kolektivih bila velika tekstilna stavka. Žal si delavci takrat niso priborili večjih pravic. Aretacije, odpusti in druge groboti so stavko zadušile. Po tej stavki sta se tovarni še naprej razvijali, vendar pa se življenjski standard delavcev takrat ni izboljševal. Tedanje vodstvo je večino naprednih delavcev odpustilo. Pred vojno in po njej pa so v tovarni delovali petokolonaši in takrat se je Jugobruna hkrati preimenovala v Tekstilbruno.

Po vojni sta se tovarni znašli v precejšnjih težavah. Proizvodne zmogljivosti niso bile usklajene. Strojni park je bil zastarel. Obratni prostori so bili neustrezni. Zato je bilo treba vse to začeti obnavljati.

Precej uspehov pa je podjetje doseglo v zadnjih letih. Uvedli so nove tehnološke procese in osvojili bogat izbor izdelkov. Tako so na primer izboljšali beljenje tkanin in le-te oplenili. Pred leti so začeli uvajati poseben postopek apretiranja nekaterih bombažnih tkanin (wash and wear). Posebnost teh tkanin je, da se lahko perejo, hitro posušijo in jih skoraj ni treba likati. Z uvedbo sintetičnih tkanin za srajce in ženske obleke pa je podjetje posebno pred kratkim močno razširilo izbor izdelkov.

Večji izbor pa je narekoval tudi obnavljanje nekaterih proizvodnih enot. Tako je danes predilnica podjetja Tekstilindus po podatkih tekstilnega inštituta v Mariboru ena najproduktivnejših v državi. Podobne uspehe so v podjetju dosegli tudi v avtomatizaciji tkalnice. Razen zamenjave starih mehanskih stavb z novimi avtomatskimi

pa je Tekstilindus v dobršni meri obnovil tudi druge obrate in z njimi danes dosega večjo proizvodnjo in izbor ter kvaliteto izdelkov.

Razen vse večjega izbora in uresničevanja investicijskega programa v podjetju strokovne službe nenehno spremljajo tudi novosti pri proizvodnji tkanin. Tako je letos kontrolno-raziskovalni sektor omogočil, da Tekstilindus že proizvaja scotchgard tkanine. Lastnost teh tkanin je, da ne vpijajo madežev in zato le-te odstranimo že z mokro krpo. Če že govorimo o novostih, potem moramo vsekakor omeniti tudi risarski atelje v podjetju. Ta si namreč prizadeva, da njihovi izdelki ne zaostajajo za drugimi v svetu. Prav to pa je pripomoglo, da se tkanine podjetja Tekstilindus uveljavljajo tudi na tujem trgu.

Izbora tkanin tekstilnega kombinata Tekstilindus je dokaj pester. Izdelujejo vrsto bombažnih, staničnih in sintetičnih tkanin. Predvsem so znani modni satineti in poplini za obleke, moške srajce, dalje gabardeni, sintetični poplini, dileni in drugi. Izdelujejo tudi kvalitetne tkanine, oplemenitene z barvami, ki so obstojne na soncu in v morski vodi. Vse te tkanine pa podjetje izvažava v 22 držav: 10 evropskih, 5 azijskih, 4 afriške in 3 ameriške. Sicer pa 65 odstotkov izdelkov prodajo na domačem trgu, drugo pa v tujino.

V Tekstilindusu se je uveljavilo tudi delavsko samoupravljanje. V 18 letih je bilo v raznih organih upravljanja prek 100 delavcev-proizvajalcev, ki so si prizadevali pri uresničevanju proizvodnega programa. Veliko pa so k uspehom na domačem in tujem trgu prispevale tudi družbenopolitične organizacije. Danes je v centralnem delavskem svetu podjetja Tekstilindus 45 članov. V 10 obratnih delavskih svetih pa kar 172. Zanimivo je, da so prav obratni delavski sveti v zadnjem času potrdili uspehe in pravilnost samoupravljanja in kolektivnega odločanja. Pomembno pa je tudi, da je v 18 letih delavskega samoupravljanja v tem podjetju več kot polovica članov kolektivov že sodelovala v raznih oblikah oziroma organih samoupravljanja.

Vsa leta po vojni pa so v podjetju posvečali tudi veliko pozornost družbenemu standardu delavcev. Podjetje je tako zgradilo 70 samskih sob, 7 garsonjer, 152 enosobnih, 231 dvosobnih in 17 trosobnih stanovanj. 1956. leta so v Stražišču zgradili tudi dom, ki ima razen stanovanjskega dela še restavracijo, vzgojno-varstveno ustanovo in pralnico. Prav tako imajo restavracijo tudi v podjetju. Tod dobi vsak dan 500 delavcev kosila in nočne obroke ter 1600 malic. Prav tako pa so v podjetju poskrbeli tudi za zdravstveno zaščito delavcev in rekreacijo članov kolektiva. Danes ima Tekstilindus v Novigradu počitniško naselje s 140 ležišči v 34 vikend hišicah. Svoj dom imajo tudi v Bohinju in na Krvavcu. V prihodnjih letih pa nameravajo dograditi še en del počitniškega doma v Bohinju.

Letos bo minilo deset let, odkar je bil v podjetju ustanovljen izobraževalni center. V okviru tega centra imajo mojstrsko in poklicno šolo. Doslej je obe šoli končalo že 55 članov kolektiva in si tako pridobilo ustrezno izobrazbo, ki je potrebna za delo v posameznih obratih. Razen tega pa podjetje vsako leto razpiše 30 do 35 štipendij na srednjih strokovnih šolah in okrog 10 na višjih in visokih. Člani kolektiva pa se lahko izobražujejo tudi v izrednih šolah, tečajih, seminarjih itd. Večini, ki se tako izobražujejo — teh pa je na leto okrog 800 — pa podjetje tudi materialno pomaga.

Članom kolektiva, ki bodo konec tega meseca praznovali 40-letnico podjetja iskreno čestitamo, hkrati pa jim želimo v prihodnje veliko uspehov tako v proizvodnji kot v odpravljanju oziroma reševanju najrazličnejših težav.

A. Z.

Velika hiša za vsakogar

**Radio
Schmidt**

Klagenfurt — Celovec
Bahnhofstrasse 22

Če želite kupiti oblačila po nizkih cenah, obiščite prodajalno KONFEKCIJA na klancu, Vodopivčeva 7

Po znižanih cenah prodajamo:

moške obleke	po 265,00 in 299,00 Din
moške nylon plašče	po 67,00 Din
moške prehodne plašče s podlogo	po 148,00 Din
fantovske trapez hlače	po 70,00 Din
ženske plašče DIOLEN	po 232,00 Din

Poslužujte se nakupov po znižanih cenah v KONFEKCIJI na klancu.

Trgovsko
podjetje
KRANJ

Obiščite v Celovcu

ESPRESSO-CAFE ROSSIELLO

Villach — Celovec, Hauptplatz 19
Prodaja čokolade, slaščic in žganih pijač

Pri žrebanju hranilnih vlog na vpogled Gorenjske kreditne banke Kranj za mesec september 1968 so bile izžrebane naslednje številke:

Poslovna enota JESENICE	862 - D	4149
Poslovna enota KRANJ	8613	20100
Poslovna enota RADOVLJICA	1030 - B	30614
Poslovna enota ŠKOFJA LOKA	1435	7592
Poslovna enota TRŽIČ	5452	653

Varčevanje je vir blagostanja — zato varčujte še Vi pri Gorenjski kreditni banki!

Hotel na Smarjetni gori
Vsak dan
razen ponedeljka, od 20.—23. ure

NOČNI BAR
z artističnim programom:
plesalki LILI in LOTI
vzhodno — indijske pesmi
NADEŽDA VANTOVA
iluzionist DUO BENGALI

**zabavna in
plesna
glasba**
Igra orkester
Vačev

Kako je, če z letalom tekmuje zavarovalni agent in gorski reševalec, pomaga pa mu likovni oblikovalec, bivši državni prvak ...

Sreča v klobuku

Brata Ferdo in Karel Herlec iz Kranja sta pred tednom dni poskrbela na republiškem prvenstvu v motornem letenju za največje presenečenje

Lesce pred tednom dni. Na letališču fantje mrzlično pričakujejo start zadnje izmed štirih maršrut za prvenstvo Slovenije in Memorial Izidorja Ručigaja. Letala čakajo na vzlet. Obvezne nerveze, ki spremlja vsako tekmovalje, sta deležna tudi dva »aut-sajderja« — Kranjčana brata Ferdo in Karel Herlec ...

Ceprav priimek Herlec ni neznan, brata nista med favoriti tekmovalja. Pravzaprav sta sedaj že med njimi, kajti na minulih treh tekmah (maršrutah) sta prekosila vsa pričakovanja.

Pilot Ferdo postopa in vznemirjeno pogleduje na ročno uro. Se dobre pol ure do starta. Za pilota je dokaj ne navadno opremljen. Tisto, kar najbolj zbujajo pozornost, je na njegovi glavi: velik polizdelek klobuka. Drugi piloti imajo lepe kape s ščitnikom in zaradi tega se še bolj loči od svojih tovarišev.

»Ko sva nastopila na prvi tekmi, sem imel na glavi ta klobuk. Povsem nepričakovano sva osvojila prvo mesto in zato je predsednik Alpskega letalskega centra Zvone Labora vztrajal, naj ga nosim naprej. Zakaj pa ne, saj mi je res prinesel srečo?«

Tako jn pripovedoval 31-letni Ferdo Herlec, po poklicu zavarovalni agent iz Kranja.

Njegov brat, navigator 29-letni Karel, ki je sicer po poklicu industrijski oblikovalec, se sicer s takšno modo ni popolnoma strinjal, vendar ni nasprotoval.

»Le zakaj bi? Če je sreča skrita v klobuku, je res ne gre zametavati,« se je zasmel. »Pri letenju je treba velikokrat tudi dosti sreče. Seveda to ne pomeni, da bi bila sreča vse ...«

Takšni pogovori so bili pred tednom dni, ko sta brata čakala na start.

NESREČA

Ko je manjkalo do njunega starta le še dobrih 15 minut, se je zgodilo. Nesreča. Tekmovalcu akrobatskega letenja iz Novega mesta je elisa zlomila prste.

15 minut do starta. Brata Herlec sta iz družine gorskih reševalcev in planincev. Le nekaj besed in že sta drvela s ponesrečenim v Radovljico. Se, ko sta ga pripeljala v zdravstveni dom, sta se zopet spomnila pomena zadnjega starta za prvenstvo. Bosta sedaj na start zamudila. Šest minut pred vzletom sta bila še v Radovljici.

Njun avto je drvel po ozki poti proti letališču. Starta nista zamudila.

Odletela sta s 15 sekundami zamude (komisija je to upoštevala). Zaradi naglice sta bila vsa nervozna. Tekmovalci dobe tri minute pred startom navodila za letenje.

V tem kratkem času lahko bežno pregledajo svoje naloge, izračunajo smer letenja. Karel je bil ves iz sebe, ko je moral med potjo iskati in računati smer, medtem, ko je njegov brat Ferdo že med pilotiranjem nestrpnost pričakoval navodil.

TEKMA

Pri tekmovalstvu motornega letenja ocenjujejo štiri elemente: spoznanje objektov (tekmovalci dobe bežne posnetke posameznih stvari), merjenje objektov, iskanje postavljenih znakov in časovno točnost.

»Posnetke sva razvozljala 90 % pravilno. Ponekod sva imela težave, ker so bili objekti slikani od zadaj, vendar se nisva smela zamuditi nad njimi predolgo, ker bi tako izgubila preveč časa ...«

Nič manj uspešna nista bila pri merjenju objektov. S pomočjo hitrosti letenja sta morala preračunavati dolžino in površino.

»V tem sva uspela skoraj 100-odstotno. Pri 140 m dolžine sva zgrešila za en meter ...«

Morda bi lahko rekli, da sta bila najmanj uspešna pri iskanju postavljenih znakov. Nekateri so bili postavljeni tako, da jih sploh ni nihče našel.

»Na določeni maršruti sva našla od štirih dva znaka. Kljub temu sva zadovoljna, saj jih več ni nihče našel ...«

Vsem letalcem je delala največ težav časovna točnost. Maršruto Lesce—Jesenice—blejski grad—Skofja Loka—Vrhnika—Ljubljana—Kranj—Lesce so morali preleteti v 76 minutah.

»Včasih je bilo treba preleteti objekt dvakrat in je zato primanjkovalo časa. Zaradi tega sva morala leteti od Ljubljane do Kranja s 190 km na uro. Uspela sva narediti na 139 km dolgi zadnji maršruti le 1 sekundo zamude ...«

Ferdo in Karel Herlec sta osvojila tretje mesto na republiškem prvenstvu. Še uspešnejša sta bila na Memorialu Izidorja Ručigaja (za to tekmovalje so šli zadnja dva leta), kjer sta bila druga. To je njun največji uspeh.

PRESENEČENJE

Zakaj predstavlja njuna uvrstitev sploh presenečenje? Odgovor ni težak.

● Nanju pač ni nihče računal. Ferdo ima za seboj že 90 ur letenja, medtem, ko so tekmovali z njim tudi poklicni piloti, ki ga imajo že po nekaj tisoč.

● Tekmovala sta v šolskem nizkokrilnem avionu AERO 3, ki ima to slabo lastnost, da je iz njega zelo težak pregled in je precej zahtevnejši za pristajanje.

Jasno je, da o uspehu ni odločala le sreča, ki naj bi bila skrita v Ferdovem klobuku. Odločalo je znanje. Hitrost reakcije, mirnost, iznajdljivost.

Herleca imata pred seboj še vse možnosti razvoja ... Oziroma imela bi ga, če ...

»Seveda želiva še veliko tekmovali, če bova imela za to možnosti. Rada bi se zahvalila za vso pomoč upravniku letalske šole v Lescah Francu Mirniku, ki je s svojim delom pripomogel, da je ALC dosegel tako velike uspehe, saj smo zasedli vsa prva mesta ...«

Na vprašanje, kaj mislita s tem, da bosta tekmovala, »če bosta imela možnosti« sta odgovorila:

»Avionj so zastareli. Nima mo denarja za nove. V Lescah je še cela vrsta mladih, ki čakajo na priložnost, da se izkažejo. Misliva, da je prav, da dobijo možnost pokazati, kaj znajo ...«

Poglejmo še kratka portreta obeh bratov.

KAREL HERLEC — NAVIGATOR

Karel se je pred desetimi leti bavil z veslanjem. Leta 1957 je bil državni prvak pri članih v kategoriji C-2. Kasneje se je vrnil k svojemu konjičku — modelarstvu. Bil je državni prvak in dvakrat drugi. V ekipi Pintar-Seražin-Herlec je kot član aero kluba »Stane Žagar« iz Kranja dosegel vrsto lepih uspehov. Po poklicu je industrijski oblikovalec in ima svoj privatni atelje.

FERDO HERLEC — PILOT

Sobotno tekmovalje je njegov največji uspeh. Največ se je bavil z jadralnim letenjem. Poleg tega je od 1957 leta gorski reševalec. Doslej ni imel možnosti nastopa na pomembnejših tekmah in ga je prav ta uspeh uvrstil med najperspektivnejše motorne pilote pri nas. Planinstvo je njegov hobi. Julijci, Karavanke in Kamniške planine so njegov drugi dom. Po poklicu je zavarovalni agent, vendar je izkušen likovni tehnik.

SE TO

Poglejmo še dve zanimivosti s sobotnega tekmovalja oziroma o naših junakih.

● Kvaliteta pravkar minulega slovenskega prvenstva najlažje lahko ocenimo po tem, da sta na njem doživela prvo in drugo uvrščeni iz državnega prvenstva popoln neuspeh. Prvak je bil po dveh letih deveti, drugouvrščeni pa šele deseti. Po tem sta oba tekmovalca odstopila ...

● Se nekaj privatnega o obeh bratih. Ob tem bi lahko govorili kar o celi družini alpinistov. Ko sem ju vprašal, kdaj sta pričela planinariti, (znano je, da je to družina, ki je najtesneje povezana z gorami) sta se zasmejala in odgovorila:

»Skoraj vsi smo pričeli hoditi v planine z dvema letoma. Oče nas je namreč »naložil« v nahrbtnik in odnesel v gore. Tako se je pričela planinska kariera skoraj vseh najinih bratov in tudi najina ...«

P. COLNAR

Ob občnem zboru mladinskega godalnega orkestra iz Kranja

Več kot samo šolski orkester

Na področju glasbene kulture v Kranju in okolici zavzema mladinski godalni orkester, ki deluje v okviru glasbene šole, nedvomno pomembno vlogo. Kot godalna skupina posreduje občanom glasbene stvaritve s področja instrumentalne glasbe in jim omogoča pravilnejše vrednotenje glasbene kulture. Po drugi strani pa skrbi za vzgojo violinistov, violistov, čelistov in basistov pri skupnem muziciranju v orkestru.

Tega svojega poslanstva se orkester v polni meri zaveza z vso odgovornostjo. Družbena sredstva, ki jih orkester dobiva, niso namenjena ozkemu krogu ljudi, ki bi se na svojstven način življali, temveč so namenjena skupini, ki jih s svojo dejavnostjo v celoti lahko upraviči in jih tudi upravičuje.

Samo če pregledamo dejavnost orkestra od januarja 1967 do danes, lahko ugotovimo izredno aktivnost 23-članskega orkestra. To ogromno delo močno presega okvire navadnega šolskega orkestra, zaradi česar je orkester tudi registriran kot samostojna skupina pri Zvezi kulturno - prosvetnih organizacij občine Kranj.

V tem času je orkester imel 53 različnih nastopov. Razen nastopov v okviru javnih produkcij glasbene šole, sodelovanja na proslavah v počastitev dneva žena, prvega maja, občinskega praznika, dneva republike, dneva JLA in udeležbe na občinski in republiški glasbeni reviji, je orkester avgusta lani gostoval v francoskem pobratenem mestu La Ciotat, kjer je doživel velik uspeh. Orkester večkrat snema za RTV

Ljubljana, ki sproti posname vse na novo nastudirane skladbe. Zelo rad sodeluje tudi s Prešernovim gledališčem. Tako je lani spremljal 17 predstav spevoigre Janko in Metka. Ob priliki letošnjega slovenskega kulturnega praznika 8. februarja pa se je kranjski publiki predstavil s samostojnim koncertom, na katerem so mladi glasbeniki izvedli dela jugoslovanskih skladateljev.

Vsi ti uspehi pa ne bi bili mogoči, če kljub veselju in odgovornosti članov orkestra ne bi imeli materialne in moralne podpore ter razumevanja družbenopolitičnih organizacij.

Orkestru nudijo vso podporo delovna skupnost glasbene šole, skupščina občine Kranj, še posebno komisija za kulturne stike s tujino in občinski komite ZMS Kranj, ki sta lani omogočila gostovanje v La Ciotatu. Dalje orkester vzdržuje stike z ZK PO občine Kranj, s pevskim zborom France Prešeren in drugimi institucijami.

Pri vsej tej dejavnosti je treba poudariti, da orkester deluje na osnovi amaterizma. Vaje in nastopi niso plačani, kot je to primer pri kranjskem pihalnem orkestru. Člani orkestra ne prihajajo na vaje iz pridobitniških razlogov, ampak zaradi tega, ker imajo pod vodstvom sposobnega dirigenta veselje do igranja.

Večjih problemov orkester nima. Obisk orkestralnih vaj je zadovoljiv, prav tako tudi nastopov. Težave, ki tu nastajajo, so take narave, da jih je praktično nemogoče premostiti. Tu gre predvsem za obremenjevanje v šoli, kajti večina članov je še dijakov oz. študentov, nekatere

ri pa so že zaposleni.

Cedalje bolj pereče postaja vprašanje dotoka novih članov. Odkar je glasbena šola izgubila dva profesorja violine, vpis na godalnem odseku stalno nazaduje. Še v letih 1960 do 1963 je bilo vpisanih 60 do 70 učencev letno, danes pa komaj 26, od tega 11 na oddelku za violino. To stanje je zelo nezadovoljivo in praktično pomeni, da bo orkester v najboljšem primeru dobil na leto enega ali dva nova člana, kar nikakor ni posebno ohrabrujoče. Če se stanje ne bo izboljšalo, lahko v prihodnosti pričakujemo postopno stagnacijo orkestra.

O vsem tem je bilo govora na občnem zboru orkestra, ki je bil v soboto v mali dvorani glasbene šole. Pogovorili so se tudi o nalogah, ki jih čakajo v prihodnosti. Decembra bodo nastopili na republiški proslavi v počastitev 25. obletnice AVNOJ, s Prešernovim zborom bodo nastudirali program za proslavo ob dnevu republike, skupno s solisti bodo koncertirali v Predvoru, še letos bodo posneli nekaj skladb za RTV Ljubljana. Razen tega se je orkester že sedaj začel pripravljati na 60. letnico glasbene šole, ki bo spomladi.

Na predlog dirigenta Petra Liparja so se člani orkestra odločili za letošnji repertoar, ki bo obsegal Preprosto simfonijo B. Brittna, Koncert za klavir in orkester F. Chopina (solist Mira Govekar), Skladbe za čelo, klavir in orkester in morda še Beethovnov klavirski koncert. Program je izredno zahteven in za njegovo uresničitev bo treba še mnogo intenzivnega dela.

D. Stanjko

Delovna sezona se bo začela z zamudo

Amatersko gledališče Tone Čufar na Jesenicah začne svojo štiriindvajseto delovno sezono 1968/69 z majhno zamudo, deloma zaradi vse prej kot lahke in urejene finančne situacije, predvsem pa zaradi velikih popravil na odru. Električna napeljava in naprave na odru so bile tako zastarele in dotrajane, da je bila resno ogrožena nadaljna uporaba odra in dvorane za javne nameštene. Stanovanjsko podjetje, ki je letos prevzelo upravljanje stavbe gledališča, je v ureditvi razsvetljave investiralo precejšnja sredstva, tako da celotna ureditev ne bo samo ustrezala modernim tehničnim in varnostnim zahtevam, temveč bo gledališču omogočala z razsvetljavo dosegati vse drugačne odrske učinke kot doslej. Rok za dokončno ureditev električnih naprav na odru je 15. oktober, zaradi nepredvidenih težav, pa se bo ta rok prav gotovo za nekaj dni zavlekel.

Zato je za zdaj še preuranjeno točno napovedati začetek nove sezone 1968/69 jeseniškega amaterskega gledališča, upanje pa obstaja, da bodo prve predstave vendarle že v oktobru. Ob koncu minule sezone je gledališče uprizorilo dve premieri in sicer komedijo Jean Kerrove Mary - Mary in dramo Ferda Kozaka Punčka, ki še nista odigrani do kraja. S tema dvema uprizoritvama bo gledališče začelo novo sezono na domačem odru in z njima gostovalo tudi na odrih v jeseniški občini in drugod. Že nekaj tednov pa tečejo vaje za nove uprizoritve. Režiser Bojan Čebulj pripravlja ig-

ro B. Brechta Dobri človek iz Sečuana, katerega premiera bo nemara že za 29. novembra. Režiser Srečko Tič pa ima vaje za dvojce del, in sicer za Camolettijevo komedijo Boeing-Boeing in dramo Globoko sinje morje T. Rattigana. Medtem ko sta zadnji dve igri komornega značaja, pa pri Brechtovem Dobrem človeku iz Sečuana sodeluje do malega ves igralški zbor jeseniškega amaterskega gledališča, pomlajen iz vrste novih mladih moči. V pripravi je tudi že igra, ki naj bi najmlajše ljubitelje gledališča razveselila za novoletno jelko, in sicer dramatičacija znane povesti J. Spyrieve Heidi. S tem pa je prva polovica repertoarja in delovnega programa jeseniškega amaterskega gledališča za novo sezono 1968/69 izčrpana. Brž ko bo mogoče točno določiti datume prvih predstav, bo gledališče kot vsako leto doslej tudi za novo sezono razpisalo gledališki abonma. To repertoarno podobo gledališča naj bi seveda dopolnila še gostovanja poklicnih gledališč iz Ljubljane in nemara tudi od drugod, kar je v polni meri odvisno od razpoložljivih finančnih sredstev. Gledališče je zaradi zelo nizke odmerjene dotacije v letu 1968 v težki finančni situaciji, vendar obstaja vse upanje, da bo z razumevanjem odgovornih ta situacija ugodno rešena in obenem tudi za drugo polovico sezone in s tem za leto 1969 dano zagotovilo, da bo amatersko gledališče Tone Čufar na Jesenicah tudi v bodoče lahko nemoteno in v polni meri opravljal svoje kulturno poslanstvo.

B. Č.

Tudi pevski zbor železarjev bo dobil patronat

19. oktobra bo ustanovni občni zbor pihalnega orkestra jeseniške železarne, ki bo nastal z združitvijo jeseniške in javniške godbe na pihala. Patronat nad združenim godbo bo prevzela predvidoma jeseniška železarna. Ker dosega tudi martinarski pevski zbor, ki že prerašča v železarski pevski zbor vse večje uspehe, bo tudi nad njimi prevzela železarna patronat. Pravilnik o patronatih je v delu in bo v kratkem predložen upravnemu odboru in nato še delavskemu svetu železarne v potrditev. Kakor godbe na pihala, bo tudi pevski zbor pod okriljem železarne lažje napredoval in pridobil nove člane. V zbor bodo vključili pevce iz vseh obratov železarne, železarje-upokojene in tudi druge in tako poskrbeli za uresničenje gesla »Pesem železarjev naj zadoni v letu 1969, tj. ob 100-letnici železarne, iz sto grl.«

P. V.

GORENJSKI MUZEJ V KRANJU — V Mestni hiši je odprta stalna arheološka kulturno-zgodovinska, etnografska in umetnostno-zgodovinska zbirka. V galeriji v Mestni hiši so razstavljene knjižne ilustracije založbe Mladinska knjiga.

V baročni stavbi v Tavčarjevi ul. 43 je v I. nadstropju na ogled razstava Partizanski tisk na Gorenjskem, v II. nadstropju pa razstava Domača obrt na Gorenjskem. V Prešernovi hiši je odprt Prešernov spominski muzej, v galeriji pa dokumentarna razstava Zbor odposlancev slovenskega naroda v Kočevju. Galerijske in muzejske zbirke so odprte vsak dan od 10. do 12. in od 17. — 19. ure.

Svet v malem v Goričanah

STOP! - 500 kilometrov pred ekvatorjem

Prihodnji teden bo slovenski etnografski muzej v gradu v Goričanah odprl razstavo »Japonsko slikarstvo«

● Črnci Šiluki so brez razlike starosti vsi moški nagi. Njihove žene in dekleta se s kožami pokrivajo, razen prsi.

● Nigila, poglavar črncev Bari, prebiva v preprosti koči, dela kakor vsak drugi prebivalec in nosi majhen stolček, da sede nanj, kadar mu je potrebno. To soadini črnci, ki imajo navado, da sedijo na prav majhnih stolčkih. Delajo jih iz enega samega kosa lesa.

● Pleme Kik sadi »soteb«. To je nekak droben krompir. Kožo ima rdečkasto, okus je podoben našemu krompirju, le da je bolj voden in kisel.

Ti podatki in še kopica drugih — o črnih plemenih ob Belem Nilu na jugu sedanje države Sudan izvirajo iz srede 19. stoletja. Niso prevedeni iz popotnega dnevnika kakšnega znanega zahodnoevropskega raziskovalca Afrike, ki so v drugi polovici prejšnjega stoletja spoznavali in odkrivali to črno celino. Zapisal jih je Slovenec, misionar dr. Ignacij Knoblehar, ki je pred vsemi drugimi Evropejci prodrl po Belem Nilu tako daleč na jug. Le okrog 500 km ga je še ločilo od ekvatorja. Seveda Knoblehar ni samo misionaril, ampak je zbiral tudi tamkajšnje rastline in živali, etnografsko gradivo, geografske podatke, zanimal se je za splošne življenjske razmere v tej deželi, učil se je jezika črnih plemen ob Nilu itd. Slovenci smo lahko ponosni na tega izobraženega, vsestransko razgledanega moža, ki se je kot prvi evropski raziskovalec najbolj približal ekvatorju v vzhodnem Sudanu, saj je na svoji poti dosegel točko 4 stopinje 40 minut severne zemljepisne širine. Sel pa bi še dlje, nameraval je še dije, vendar si ni upal, ni mogel; muhasta in neznana Bela reka je le počasi in nerada odpirala vrata v osrčje afriških skrivnostii...

Morda poročate: Kako to, »samo« 500 km do ekvatorja? Mar ni to veliko? Je, seveda le za jugoslovanske razmere. Za afriške ne. Podolgem meri Afrika — od rta Ben Sekka na severu do rta Agulhas na jugu — kar okrog 8000 km, počez pa ne veliko manj, okrog 7500 km (od rta Verde na zahodu do rta Hafun na vzhodu). In predvsem ne smemo pozabiti, da Knoblehar pred sto in še nekaj leti ni potoval po Afriki kot turist, ampak jo je dobesedno odkrival. Velikanskih razdalj ni preskakoval z letali, Afrike ni gledal s ptičje perspektive, z velikih višin, ampak od blizu, iz oči v oči, korak za korakom je spoznaval ljudi, močvirja, pokrajino, tropsko vročino, doslej neznano kulturo itd.

Knoblehar je bil večkrat v Afriki. Po prvem »prodoru« v njeno osrčje se je za krajši čas vrnil v Evropo in tudi v domovino. Takrat je prinesel s seboj med drugim tudi bogate zbirke afriškega rastlinstva in živalstva ter vrsto predmetov iz življenja črnih plemen ob Nilu. Vse to je poklonil muzeju v Ljubljani. Prav bogato etnografsko gradivo je omogočilo razstavo »Kultura črnih plemen ob Belem Nilu v 19. stoletju«, ki jo je v gradu Goričane pri Medvodah pripravil za letošnje poletje Slovenski etnografski muzej Ljubljana. Ta muzej ima namreč v Goričanah nekakšno svojo podružnico, ki so ji namenili vlogo muzeja izvenevropskih kultur. Razen rednih zbirk prireja zanimive občasne razstave, med katerimi je posebno zanimiv cikel »Naši popotniki — zbiratelji na tujem«; sem so uvrstili tudi etnografske predmete in zapiske, ki jih je sredi prejšnjega stoletja prinesel iz Afrike prav Ignacij Knoblehar.

Razstavo, ki je bila odprta vse poletje in za katero je bilo precejšnje zanimanje, bodo te dni zaprli. Zapišemo lahko, da je veliko zamudil tisti, ki si je ni ogledal. Veliko bolj je poznal Afriko, če vidiš del njene resničnosti, čeprav le v muzeju, kakor pa, če jo poznaš le iz knjig, posebno še šolskih. Knoblehar ni zbiral samo ekskluzivne predmete, samo take, ki bi bili paša za oči, ki bi bili »nekaj posebnega«. Že samo bi bil sprehod po razstavi nam pove, kako zares si je prizadeval zbrati prav vse, kar lahko karkoli pove o življenju tamkajšnjih ljudi.

Prihodnji teden bo Slovenski etnografski muzej v muzeju izvenevropskih kultur v Goričanah odprl novo razstavo japonskega slikarstva iz zbirke Slovencev dr. Frančka Kosa in Klare Kos. Tudi ta razstava bo v ciklu »Naši popotniki — zbiratelji na tujem« in bo nedvomno prav tako zanimiva saj nam bo predstavila del daljne dežele na vzhodu, o kateri prav tako vemo bolj malo.

A. Triller

Ali bo letos loški muzej obiskalo 20.000 ljudi?

Minula nedelja, sončna in za oktober nenavadno topla, je v Škofjo Loko privabila trume obiskovalcev. Na upravi Loškega muzeja smo zvedeli, da si je zbirke ogledalo za ta čas rekordno število ljudi — 210. Večji obisk so zabeležili samo še v junijskih dneh, zaradi številnih šolskih ekskurzij.

Če primerjamo podatke o obiskovalcih muzeja za nekaj let nazaj, vidimo, da njih število neprestano raste. Leto 1964 jih je bilo 16.993, dve leti kasneje že 19.463, lani pa 19.763. Morda si bo tokrat do konca decembra muzej vendarle ogledalo 20.000 ljudi. Sodeč po mesecu juniju, ko je na grad prišlo 4449 tujih in domačih gostov (kar je daleč največ do sedaj), bi se želje muzejskih uslužbencev morale uresničiti. V ta namen so letos tudi preuredili in popestrili razstavljene zbirke.

—ig

Bralce zapisov Po Prešernovih stopinjah opozarjamo na dvodnevni strokovni izlet po Koroski — po krajih, ki so v tej ali oni zvezi s Prešernom. Izlet bo 19. in 20. t. m. Vse informacije dobite pri turistični poslovnišnici Creina, Kranj, Koroska c. 4. Telefon št. 21-022 — Vodnik na izletu bo Črtomir ZOREC.

DOM NA KALIŠČU
(1540 m)

bo odslej pa do aprila 1969 redno oskrbovan ob sobotah, nedeljah in državnih praznikih.

Planinci in drugi prijatelji Kališča vabljeni!

Planinska sekcija
SAVA Kranj

HOTEL
GRAD
PODVIN

VAS VABI IN NUDI
v GRIL restavraciji
DOMAČE SPECIALITETE

OB
PETKIH
SOBOTAH
IN
NEDELJAH -
VAS ZABAVA

trio
Šani

Začetek francoskih večerov v Gorenjskem muzeju v Kranju

Delavska univerza v Kranju bo v oktobru spet organizirala francoske večere. Menda bo program predavanj, filmskih predstav in razgovorov še pestrejši kot je bil lanski.

V četrtek, 17. oktobra, bo ob 19.30 prvi tak večer. Po uvodnem govoru gospoda Charlesa Lombarda iz Ljubljane bodo na sporedu barvni posnetki stenskih tapisrij ter še dva kratka filma o Ferdinandu Legeru in Georgu Braqueu.

Naslednjo sredo, to je 30. oktobra, pa bo ob isti uri in v istem prostoru obiskal kranjske ljubitelje francoskega jezika direktor kulturnega centra iz Zagreba gospod Alain Caron. Predaval bo o legendi Napoleona v literaturi Balzaca, Hugoja in Stendhala. Obiskovalci bodo videli tudi film Podobe iz Epinala.

Vpisalo se je 90 slušateljev

Z oktobrom je začel delovati na Jesenicah oddelek višje šole za organizacijo dela v Kranju. V šolo, ki ima izmenično vsak drugi teden vsakodnevna predavanja, se je vpisalo okoli 50 slušateljev. Večina jih je iz železarne, nekaj pa tudi iz drugih podjetij in ustanov. Ker ima šola pouk vsak drugi teden, upajo, da bodo slušatelji, čeprav vsi zaposleni, zmogli študij. Solanje na Jesenicah je omogočil železarski izobraževalni center, ki je dal na voljo potrebno učilnico. Večini slušateljev bodo krila šolnino podjetja, nekateri pa so se odločili, da bodo plačevali sami, čeprav bo znašala predvidoma okoli 300.000 S dinarjev.

P. U.

Fluorografiranje občanov radovljiške občine

Od 14. do 26. oktobra bo v radovljiški občini množično fluorografiranje občanov. Fluorografiranje je obvezno za vse občane, starejše od 24 let. Zadnji takšen množični zdravstveni pregled občanov je bil pred štirimi leti. Finančne stroške plača občinska skupščina, pri tehnični izvedbi fluorografiranja pa bodo pomagale organizacije rdečega križa.

Fluorografiranje je brezplačno za občane. Delavci rdečega križa pa bodo pobirali prostovoljne prispevke. Rdeči križ bo denar uporabil za letovanje zdravstveno in socialno ogroženih otrok v letu 1969. na Debelem rtiču.

Letos maja so v tednu rdečega križa zbirali prostovoljne prispevke po hišah. Zbrali so 600.000 S din in s tem plačali stroške letovanja na morju za 20 zdravstveno in socialno ogroženih otrok.

Zadnje dni oktobra bo v radovljiški občini krvodajalska akcija, ki bo trajala do 5. novembra. Planirano je, da bo letos v radovljiški občini 1200 krvodajalcev. Novembra lani je bilo tudi planirano 1200 krvodajalcev, prišlo pa jih je le 1120 oziroma 80 manj kot je bilo planirano. Zato je občinski odbor rdečega križa zaprosil sindikalne podružnice, naj pomagajo zbirati krvodajalce. Letos bo zavod za transfuzijo krvi jemal kri na Bledu (štiri dni), Kropi in Bohinjski Bistrici. Krvodajalci iz Radovljice bodo torej šli na odvzem krvi na Bled. Občinski odbor rdečega križa prosi občane za razumevanje in sodelovanje tako pri fluorografiranju kot pri odzivu na krvodajalsko akcijo.

J. Vidic

V soboto zvečer v kinu Center svečana
premiera

Pete zasede

Med scenariji, ki so bili le-
tos izbrani na natečaju re-
publiškega sklada za pospe-
ševanje filmske dejavnosti,
je bil izbran tudi scenarij
Vitomila Zupana Peta zaseda.
Scenarij je Vitomil Zupan na-
pisal po ideji Vladimirja Ko-
cha. Viba film, ki je prevzel
realizacijo celotnega projek-
ta, je režijsko vlogvo oddal
zaupal režiserju Francetu
Kosmaču.

France Kosmač — režiser,
ki se ga najbolj spominjamo
kot avtorja ene izmed epizod
v omnibusu Tri zgodbe in
filma Lucija, se je odločil, da
bo vse glavne vloge oddal
študentom ljubljanske Aka-

demije za gledališče, radio,
film in televizijo. Tako se bo
to pot prvič v slovenskem
filmu pojavila cela vrsta po-
vsem novih imen. Tone Go-
gala igra komandanta Harija,
Boris Cavazza komisarja Ili-
jo, Dare Valič načelnika šta-
ba Bregarja, Marijana Bre-
celj partizanko Mijo in Janez
Vajevce vodjo štabne patrle
Tarzana. Poleg teh mladih
igralcev pa pomembnejših
vlogah v filmu nastopata tudi
Arnold Tovornik in Jože Zu-
pan.

Veliko o Peti zasedi pred
premiero še ne moremo zapi-
sati. Vsebinsko je film po-
stavljen v obdobje NOB.

Partizanski bataljon pada iz
zasede v zasedo. Najti je tre-
ba izdajalca! Kdo izdaja?
Celo v samem štabu bataljo-
na je razkol, saj se je neza-
upanje naselilo v stare bojne
tovariše. Načelnik štaba Bre-
gar pade pod strelom fana-
tičnega vodje štabne patrle
Tarzana. Ta je mnenja, da je
izdajalec Bregar. Vendar ba-
taljon porovno pade v zase-
do.

To pa je seveda le okvirna
zgodba filma. Sam režiser
pravi, da je bila zgodba zanj
drugotnega pomena. Poglavi-
tni se mu zde odnosi med
ljudmi, njihovi medsebojni
konflikti in nasprotja.

Kosmač je torej želel po-
sneti psihološko — akcijsko
dramo. Koliko je to njemu
in vsem ustvarjalcem filma
uspelo, pa bomo videli dre-
vi v kinu Center v Kranju,
na prvi slovenski premieri.
S.

Beli Bora v Italiji

Moj priimek: Fehmiu

Kdo bi se ga ne spomnil!
Dosedlej je posnel 22 filmov,
pa vendar je ostal vsem naj-
bolj živo v spominu iz Pet-
rovičevih Zbiralcev perja. Ju-
nak tega filma Beli Bora je
imel za marsikoga povsem
nov obraz, obraz, ki ga do-
tlej v jugoslovanskem filmu
ni bilo opaziti. Naj Bekim
trdi, da ima za seboj kdove
koliko vlog, resnica je, da je
pred premiero Zbiralcev so-
dil med tiste jugoslovanske
filmske obraze, ki se sicer
dokaj redno pojavljajo na
platnu, ki pa grede tudi tisti
hip, ko je filma konec, mi-
mo nas, tako, da zlahka po-
zabimo nanje.

Zdaj je Bekim v Italiji.
Vse tudi kaže, da ga v naše
filmske studije lep čas ne bo
več.

»Potrebna je reklama,« iz-
javlja Bekim in producent, s
katerim ima Bekim pogodbo,
Dino de Laurentis skrbí, da
se o Bekimu veliko piše in
govori. Vrsta italijanskih čas-
nikov vsa — od tistih, ki iz-
hajajo v jutranjih pa do ti-
stih, ki izhajajo v večernih
urah — prinaša v zadnjem
času članke in fotografije o
njem. Zdaj v Italiji ni več
filmskega ustvarjalca, ki bi
ga ne poznal, pa tudi tam-
kajšnji gledalci vedo zanj.
Seveda gre največ zaslug Odi-
seju, Fehmiu je vlogi v tele-
vizijski seriji, ki smo jo pred
kratkim lahko gledali tudi
pri nas.

In zdaj, ko je Odiszej po-
snet in ko so ga že videli
številni gledalci? No, serija
je posneta v barvah in Lau-
rentis jo je prodal za drag
denar v Ameriko, kjer jo
bodo pokazali gledalcem na
barvni televiziji. Vendar Be-
kim ne miruje! Po končanem
snemanju Odisreja se je vr-
nil domov, ostal doma dva
meseca in se zopet vrnil v
Italijo. Dino de Laurentis mu
je našel novo zaposlitev. V
filmu v playboyu Rubirozi z
naslovom Avanturist bo Be-
kim spet igral glavno vlogo.
To pot bo ob njem zbrana
vrsta znanih igralk, med nji-
mi Olivia de Havilland, ki
kljub svojim letom in števil-
nim filmom, ki jih je posne-
la, še vedno pomeni dokaj
zanesljiv uspeh za producen-
ta.

Po snemanju omenjenega
filma se bo Fehmiu napotil
v Ameriko. Tam mu obljub-
ljajo denar in vloge. Stara
navada, ki seveda ni povsem

brez pomena je, da igralcem
na zahodu spremenijo ime in
priimek tako, da se laže iz-
govarja in piše, da si ga je
laže zapomniti. Naše igralk,
ki so se že davno pred Feh-
miujem zatekale v Italijo, so
si vse po vrsti spremenile
ime. Bekim se je temu upri-
in nemara ima celo prav. Ta-
kole je dejal: »Moj priimek
je Fehmiu. Ni važno, če je to
za Amerikance nemogoče ime
in če ga bodo težko izgovar-
jali. Razlog, da bi ga spre-
menil, bi moral biti veliko
večji, pa čeprav sem za Ame-
riko le neznanec, ki si je si-
cer pridobil nekoliko slave
v Evropi. Ne, za nič na sve-
tu ne bom Feimu.«

Bekim je uporen, trdoglav,
temperamenten! Zgodbe o
spreminjanju njegovega pri-
imka pa s tem še ni konec.
Pravijo, da se je zelo razje-
zil, ko je slišal za spremem-
bo. In rezultat? Vsem agen-
cijam so poslali popravek.
»Ime glavnega igralca v fil-
mu Avanturist je Bekim Feh-
miu in ne Bekim Feimu, kot
je bilo prvotno objavljeno.«

Zdaj je star 32 let. V Beo-
gradu je končal igralsko aka-
demijo in se kmalu za tem
zaposlil v Jugoslovanskem
dramskem gledališču. Nekaj
časa je igral tudi v Ateljeju
212, vendar tudi tam ni ostal
dalj časa. Sledile so vloge v
filmih, zvečine epizode, dru-
ga za drugo, vse do Belega
Bora v Zbiralcih.

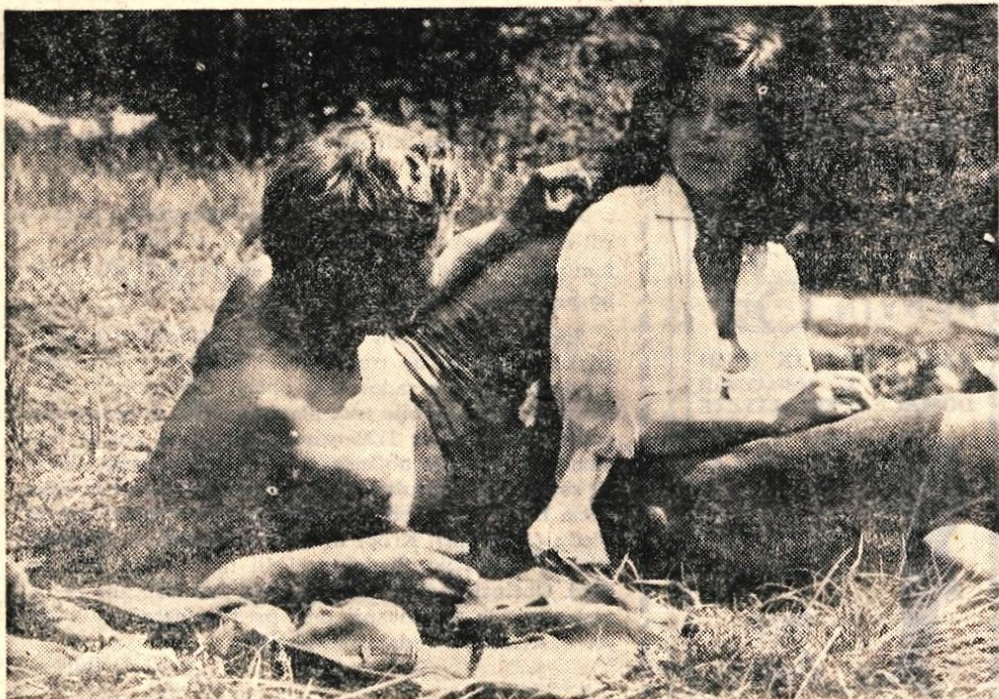
Uspeh, ki ga je ta naš igra-
lec dosegel, pa ni rezultat
naključja. Trdo je delal, ta-
ko v gledališču kakor tudi
pri filmu. Prijatelji, ki jih
ima v Beogradu, pravijo, da
v družbo ni veliko zahajal.
Izobrazba, ki jo ima, števil-
ne gledališke in filmske iz-
kušnje, zanimiv obraz in tu
di izredne kreativne sposob-
nosti ki bi jih lahko primer-
jali s sposobnostmi Marlona
Brandaa, Jamesa Deana, Te-
renca Stampaa, in še marsi-
koga, vse to je Bekimu omo-
gočilo, da so mu zdaj vrata
povsod na široko odprta.

Vsega tega pa se Fehmiu
tudi dobro zaveda. Ve, da je
njegova igralska pot rezul-
tat dela in obenem tudi ve,
da ima redkokdaj, pa četudi
gre za najslavnejša imena v
filmskem svetu, takšno pot
za seboj in takšno izobrazbo
kot jo ima on. Če bo Ameri-
čanom Fehmiu všeč, si bodo
pač morali zapomniti njegov
priimek.

S.

Prizor iz Pete zasede. Od leve proti desni: Boris Cavazza, Jože Zupan in Tone Gogala.

Dare Valič kot načelnik štaba in Marijana Breclj kot partizanka Mija v filmu Franceta Kosmača Peta zaseda

Miloš Forman, češkoslovaški režiser, avtor filma
Plavolaskina ljubezen je v nekem intervjuju izjavil:

»Mislim, da se rezultati ideološkega diktata na filmu
lahko popolnoma enačijo z rezultati komercialnega dik-
tata. Skupni rezultat je isti: naivnost, površnost, ne-
umnost.«

V pojasnilo naj zapišemo, da je za primer ideolo-
škega diktata na film navedel filme sovjetske filmske
proizvodnje. Komercialnemu diktatu pa so seveda pod-
rejeni filmi z zahoda, še posebej filmi ameriške filmske
proizvodnje.

Te dni po svetu

LAGOS, 8. oktobra — OZN je sporočila, da so vojaki nigerijske zvezne vojske »namenoma in brez kakršnihkoli provokacij« ubili štiri Evropejce, člane Rdečega križa. Med žrtvami tega tragičnega incidenta je bil tudi mladi beograjski zdravnik Dragan Hercog.

KINSHASA, 8. oktobra — Posebno vojaško sodišče je izreklo smrtno kazen Pierru Mulelu, ki je bil eden izmed voditeljev upora v kongoški pokrajini Kivu leta 1963/64 in idejni naslednik Lumumbe.

NEW YORK, 9. oktobra — Sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko se je sestal z zahodnonemškim zunanjim ministrom Brandtom. Kot so sporočili, sta zunanja ministra obravnavala tudi izmenjavo izjav o odpovedi uporabe sile.

MOSKVA, 9. oktobra — List Meždunarodnaja Ziznj je z dvema člankoma v zadnji številki spet napadel našo državo. Čeprav imajo list za resno revijo, pa lahko v njem zasledimo povsem zgrešeno oceno jugoslovanskega stališča v zvezi z intervencijo v ČSSR — »zlobno čenčanje beograjskih psevdorevolucionarjev«.

OSLO, 9. oktobra — Letošnjo Nobelovo nagrado za mir so podelili francoskemu profesorju prava Reneju Cassinu, ki je predsednik sveta evropskega sodišča za človekove pravice.

PRAGA, 9. oktobra — Na nedavni okrajni konferenci za mir v Ostravi so podprli predlog, da bi češkoslovaškemu predsedniku republike Ludviku Svobodni in prvemu sekretarju KPČ Aleksandru Dubčku podelili nacionalno nagrado za mir 1968.

NEW YORK, 10. oktobra — Državni sekretar za zunanje zadeve Marko Nikezić je obiskal generalnega sekretarja OZN U Tanta in se z njim pogovarjal o mednarodnem položaju ter o aktualnih vprašanjih, ki so na dnevnem redu zasedanja Generalne skupščine OZN.

SAIGON, 10. oktobra — Urodno so sporočili, da so v Saigonu preprečili poskus vojaškega udara proti vladi predsednika Nguyen Van Thieuja. Vse saigonske sile so v stanju pripravljenosti.

BRNIK, 10. oktobra — Na obisk v Slovenijo je dopotoval predsednik republike Josip Broz Tito. Na brniškem letališču so ga pozdravili Stane Kavčič, Albert Jakopič, Franc Popit, Janez Vipotnik, Lidiya Šentjurc, Martin Košir in Janez Sušnik. Z letališča se je predsednik republike odpeljal na Brdo.

Ljudje

Triindvajseto zasedanje OZN je zadnje dni prineslo vrsto novosti, zlasti kar zadeva prizadevanja za mirno rešitev krize na Bližnjem vzhodu. Živahna diplomatska ofenziva daje upanje, da se bo navzočnost stalne nevarnosti za svetovni mir le umaknila. Res je, da je bilo o bližnjemvzhodni krizi vse od lanske junjske izraelske agresije veliko rečenega in napisanega, vendar upanje še ni splahnelo.

Tako so pred dnevi Turčija, Pakistan in Nizozemska pripravile nov načrt za rešitev krize na Bližnjem vzhodu. Predlog, ki so ga omenjene države izdelale po naročilu OZN in nekaterih velikih sil, zahteva od Izraela, da se umakne z zasedenega ozemlja, potem pa bi določili status teh področij. Načrt pa postavlja naslednje pogoje — umik s Sinaja in ustanovitev demilitarizirane cone v vzhodnem področju Sinaja, ki bi bila pod nadzorstvom

Za mir na Bližnjem vzhodu

Organizacije združenih narodov. Nizozemski, pakistanski in turški načrt za rešitev bližnjemvzhodne krize predvideva tudi umik izraelskih sil z zahodnih obal Jordana, jordanse čete pa naj bi ostale samo zaradi notranje varnosti, mednarodni nadzor golanske visoke planote, jordanse civilno upravo in nadzor OZN nad Gazo.

V torek zvečer pa je izraelski zunanji minister Aba Eban v generalni skupščini predložil izraelski »mirovni program« za Bližnji vzhod, ki obsega devet točk. V svojem govoru je Eban dejal, da sporazum predvideva tudi umik izraelskih okupacijskih sil z arabskega ozemlja, če se bodo sporazumeli o »stalnih, varnih in priznanih mejah« Izraela z Združenim arabsko republiko. Izraelski zunanji minister je predlagal, da bi z egiptovskim zunanjim ministrom podpisala skupno deklaracijo, v kateri bi Egipt in Izrael priznala, da sodita »Sueški prekop in Akabski zaliv med mednarodne vodne poti« ter da v teh vodah lahko plujejo tudi izraelske

ladje. Predlagal je tudi, da bi vse države na Bližnjem vzhodu pomagale rešiti vprašanje palestinskih beguncev in v ta namen bi pripravili petletni načrt za njihovo preskrbo. Eban je ponovil izraelski predlog za neposredne pogovore z ZAR, hkrati pa je izrazil pripravljenost, da prek odposlanca Jarringa razjasni nekatera bistvena vprašanja v zvezi z Bližnjim vzhodom.

Skratka, danes smo pred dvema načrtoma za rešitev krize na Bližnjem vzhodu — na eni strani nizozemskega, turškega in pakistanskega ter na drugi strani izraelskega. Kako pa je ta prizadevanja sprejela druga stran — to je Združena arabska republika? Po prvih informacijah o reakciji ZAR na nove mirovne predloge lahko sklepamo, da nič kaj preveč pozitivno. Tako je ZAR na primer izjavila oziroma opozorila diplomate, ki se v OZN aktivno trudijo za politično rešitev krize, da ne bo sprejela »kakršnekoli rešitve in za kakršnokoli ceno«. Podobno so v ZAR zavrnili tudi izraelski načrt,

zanj so dejali, da nov »mirovni načrt« Izraela ne pomeni nič drugega kot manevar, s katerim si hoče Izrael oprati roke za svojo krivdo v zvezi z neuspelo misijo posebnega odposlanca za Bližnji vzhod Jarringa. V Kairu poudarjajo, da ne bodo sprejeli predloga za neposredne pogovore z Izraelom in nadalje ugotavljajo, da bi morale velike sile razumeti to dejstvo in prisiliti Izrael k spoštovanju resolucije varnostnega sveta, ki določa umik čet z arabskega ozemlja. Podobni negativni stališči sta izjavila tudi Sirija in Libanon. Sirski radio je ob izraelskem načrtu poudaril, da je Aba Eban še enkrat potrdil ekspanzionistične namere.

Kljub dobri volji, morda le navidezni, velja ob vseh teh dogodkih še najbolj realno pritrditi splošnemu prepričanju, da v bližnji prihodnosti ni mogoče pričakovati mirne rešitve bližnjemvzhodne krize.

Vili G.

in dogodki

Priprave na 100-letnico železarne v polnem teku

Sedem tisoč jeseniških jeklarjev, plavžarjev, martinarjev, valjavcev in drugih neposrednih proizvajalcev ter elektro — strojnih vzdrževalcev se načrtno pripravljajo na številne množične prireditve, razstave in tekmovanja, ki jih pripravljajo družbenopolitične, telesno-kulturne in kulturno-prosvetne organizacije v počastitev stote obletnice obratovanja jeseniške železarne (1868 — 1968).

Koordinacijski odbor delavskega sveta železarne ima že sedaj polne roke dela z usklajevanjem koledarja vseh prireditev, razstav in tekmovanj.

Tehniški muzej železarne bo ob stoletnici uredil bogato razstavo, na kateri bo prikazana razvojna pot železarstva na Gorenjskem, v Bohinju in še prav posebej na Jesenicah od prvih skromnih začetkov do danes. Socialni oddelk jeseniškega muzeja pripravlja razstavo o boju jeseniškega proletariata od prvih štrajkov skozi NOB do današnje socialistične izgradnje. Bogato dokumentarno gradivo, ki prikazuje revolucionarno pot jeseniških železarjev, je že zbrano.

V pester program prireditev v počastitev stoletnice železarne Jesenice se bodo vključile tudi druge kulturno-prosvetne organizacije, ki pripravljajo slovesne akademije in proslavo. Športniki in telesnovzgojni delavci z Jesenic ter drugih krajev ter vasi jeseniške občine pripravljajo

celoletni program tekmovanj in prireditev, v katere se bodo poleg smučarjev, hokejistov in planincev vključili tudi atleti, telovadci, kegljači na asfaltu in na ledu — vse to bo prikaz reaktivnega in vrhunškega telesnovzgojnega in športnega udejstvovanja jeseniških železarjev.

Delovni programi društev, organizacij, klubov in šolskih klubov ljudske tehnike za prihodnje leto prekašajo vse dosedanje programe. Kinofoto klub Andrej Prešern, ki je eden najaktivnejših in najstarejših klubov te vrste v Sloveniji, bo skupaj z drugimi klubi in krožki v občini pripravil večjo razstavo umetniške in dokumentarne fotografije na temo Človek in jeklo, člani tega kluba pa pripravljajo tudi dokumentarni film o zgodovini železarstva na Gorenjskem.

V program prireditev ob stoletnici jeseniške železarne se bodo vključila tudi številna druga društva, klubi in šolski krožki ljudske tehnike, ki bodo pripravili tekmovanja mladih letalskih in broderskih modelov, radioamaterjev, jadralcev, padalcev in motornih pilotov. S tem hočejo prispevati svoj delež k železarskemu prazniku in pokazati hvaležnost za vso skrb, ki jo železarski kolektiv zmeraj nudi strokovnotehničnemu izobraževanju in šolanju mladine ter delovnih ljudi v jeseniški občini.

U. Zupančič

VELIKAN MED DETERGENTI NAGRAJUJE

ZA SNEŽNO
BELO ROČNO PRANJE

1

V nečem lahko primerjamo časopisne redakcije in policijske urade; namreč v tem, ker pritekajo obema dnevno in vsako uro obvestila, ki veče del niso niti zaželeni niti dobrodošla. Tako obvestila, večinoma anonimna, so vedno zelo nezanesljiva in dvomljiva opora. In vendar je treba vsako pismo prebrati, oceniti in dostikrat tudi pretehtati njegovo vsebino podrobneje, kajti tu in tam se dogodi, da so namigi, ki jih tako imenovani »prijatelji« ali »opazovalci« — kakor se navadno podpisujejo — dajejo v svojih obvestilih, vendar uporabni ali celo zelo koristni.

S takšnimi mislimi se je ukvarjal Mr. Nataniel Webb, glavni urednik Western Oratorja, ki se skozi svoja debela očala ogledoval list cenenege, črtanega pisemskega papirja, ki ga je držal v roki. Pismo je tičalo v navadnih modrih poslovnih ovornici in je bilo oddano v Londonu. Trenutek je premišljeval, nato pa pritisnil na zvonec na svoji pisalni mizi in dejal namočencu, ki je potaknil glavo pri priprtih vratih v sobo, kratko: »Mr. Rae naj pride!«

V tistih nekaj minutah, ki so bile potrebne, da so našli in obvestili Mr. Petra Raeja, je pokadil cigareto. Ravno je pomečkal ostanek cigarete v pepelniku, so se odprla vrata in Peter Rae je vstopil. Bil je to velik, širokopleč mlad mož, simpatično grd, modrih oči in močno zagorele polti, ki je najbrž izvirala od toplejše klime kot je angleška. Pri vstopu je pokimal v pozdrav.

»Mr. Webb, poslati ste pome. Niti vedel nisem, da ste tu. Možno je tako visokem položaju pa zvečer od osmih še vedno v uradu — kaj takega bi si ne bil niti v sanjah nikoli mislil.«

»Sedite!« mu je strogo zabical Webb. To je bil človek malo prikupne zunanosti, razen tega pa je imel še nekaj posebno odbijajočih lastnosti značaja, ki so že marsikoga razžalile.

Toda Petra Raeja ni bilo tako lahko preplašiti. Pritegnil je stol in sedel. »Tak, kaj želite od mene?«

Mr. Webb je s svojo veliko roko potegnil po obokanem čelu in nekaj hipov zamisljeno gledal mladega moža.

»V mestu imam zmenek in sem pred tem samo za trenu-

nutek skočil sem. Toda to je brez pomena. Kaj sem vas že hotel vprašati? Ali veste, kje je Marigold?«

Hudomušno mežikanje je zgnilo s Petrovih modrih oči. »Marigold? Ste kaj slišali o njem?«

Webb se je spet ozrl na listič, ki ga je držal v roki. »Kaj mislite vi o vsej zadevi?«

Peter je skomignil z rame. »Kaj pa pričakujete od mene? O vsej stvari vem premalo, da bi si lahko ustvaril lastno mnenje. Razen tega Marigolda nisem poznal, videl sem ga le enkrat ali dvakrat. Kolikor pa vem, se je v vojni zelo odlikoval.«

Webb se je namrdnil. »Vojna odlikovanja so dostikrat dobra kritja za hudodelstvo, je memil kisto in postrani poskilil k Petru. »Saj vas tisti čas ni bilo tu, na to sem pozabil. Zadeva se mi je takrat zdela zelo dvoumna. Če višjega inspektorja vržejo iz Scotland Yarda in še celo brez pokojnine, potem je to kaj čudna reč in daje povod za razne govorice. Ta zadeva je dvignila neverjetno mnogo prahu, kajti Marigold je imel veliko sovražnikov.«

»Kdo pa jih nima?« je prijazno vprašal Peter.

»Jaz.« je preprosto dejal Mr. Webb. »Morda sem velika izjema. Naj bo že kakor hoče, pri Marigoldu je pač bilo tako. Moral je iti, potem pa je popolnoma izginil, ni hče ni vedel kam. Mnogo ljudi je skušalo zvedeti, kje je. Jaz sem tedaj poslal za njim Draperja in Draper je, kolikor vem, najbolj iznajdljiv človek, ki ga poznam. Pa tudi on ni imel uspeha.«

Peter je bil v inozemstvu, ko je ta, medtem že zastareli hudi škandal vznemirjal duhove. Zdaj je razmišljal o tej aferi. Marigolda so bili osumili, da je sprejemal podkupnino in zaradi tega so ga odпусти iz njegovega visokega položaja. Rae je povprašal Webba o tem, toda Webb je namrščil čelo. »Ne, pred sodišče ni prišel nikoli. Za to je bilo premalo dokazov.«

Peter Rae je zadelhal. »Kakšne dokaze pa so imeli proti njemu?«

Webb ga je prezirljivo pogledal. »Dokaze?« Vi se boste morali še dosti naučiti, Rae. »Ko boste toliko stari kot sem jaz, si boste morda počasi pridobili potrebno ročnost za policijskega poročevalca.

»Kaj pojmuje pod imenom Kominsky?«

»Mislite Poljaka, ki je pred letom dni umrl?«

Webb je pritrdil. »Lou Kominsky je bil prevečan dečko. Ko je prišel v Anglijo, ni posedoval drugega kot obleko, ki jo je imel na sebi in pa dolg nož, razen tega pa morda še kako dobro zamilsel. Vsekakor je nagrabil kup denarja. Ne, ni bil specialist samo na enem področju, temveč nasprotno, bil je izrazito mnogostranski — požirop, posilstvo, tatvina avtomobilov, krzenih plaščev, ropanje po trgovinah — vso noč bi vam lahko še našteval. Lou je bil najsilnejši gangster v Londonu. Nikoli ni za grešil napake in storjene mu usluge je plačeval kneževsko.«

»Ali je plačal tudi Marigold?« je radovedno vprašal Rae. Webb je prikimal. »Od nekdaj je pritekal Marigoldu denar, kajti njegova plačila je znašala osemsto funtov letno, njegovo stanovanje ob Hyde Parku samo pa ga je stalo sedemsto funtov. Marigold je bil zahteven fant in je živel razkošno. Kominskega so dolgo opazovali in končno ugotovili, da se občasno sestaja z Marigoldom.

Žbičarji in zidarji na Beli (1)

Vsak čas v življenju prinaša svoje posebnosti. V mojih otroških letih je bilo pri nas na Srednji Beli le nekaj rokodelcev, vsi ostali pa so se ukvarjali s kmetijstvom. Danes pa je pri vsaki družini večina članov zaposlena v industriji.

Na sosednji Zgornji Beli je bilo v prejšnjem stoletju zelo razvito kovanje žbic. Bilo je kakih osem takih delavnic. Ne vem povedati, kdaj se je ta obrt začela. K njenemu nastanku in razvoju so gotovo veliko pripomogli naravni pogoji, med vzroki za nastanek pa ne smemo pozabiti tudi razdrobljene, drobne kmečke posesti. V vasi je bila namreč le ena večja kmetija, vse drugo pa so bile le majhne kmetije in kajže, pri katerih je bil postranski zaslužek nujno potreben. Naravni pogoj pa je bila voda. Potok Belca je skozi vas vrezal dve strugi. Vodo so izkoriščali za pogon koles, ki so poganjali mehove za žarjenje oglja v ječah.

Fužine so bile lesene ali zidane. Za tlak je bila zemlja in zato je bilo bolj varno pred ognjem. V srednje velikih delavnicah so bile po tri ječe, pri katerih je delalo šest delavcev. Stoki, na katerih so kovali, so bili leseni, ponekod pa tudi kamniti. Opremljeni so bili z manjšim nakovalom nagležem in s tako imenovanim širhaklom. Na teh so kovali in modelirali žbice. Obdelovali so jih s kladivom iz žarečih železnih palic, ki so bile podobne betonskemu železu.

Oblika žbic je bila točno določena. Glavica žbice je bila narejena s šestimi udarci; to je dalo žbici povsem določeno obliko. Žbice so imele različna imena glede na težo in obliko. Tisoč žbic, ki so jih rabili za podplate, je tehtalo 7 unc stare vage (8 unc tehta 1 kg). Tovčenci so bili iste teže in prav tako so morali imeti na glavici po 6 udarcev. Kvedrovci so bili nekoliko težji. Najmanjše so bile urfarce z enim samim gladkim udarcem.

Svoje izdelke so žbičarji prodajali po vaseh proti Kamniku, Trzinu in Ljubljani. Večje delavnice so imele že kar svoje odjemalce, ki so jih hodili kupovat na dom.

Najboljši kupec je bila Koroska, kamor so jih dostavljali domači posredniki. Kot prevozno sredstvo je služila konjska vprega. Često so žbice zamenjavali tudi za žive. Po bližnjih vaseh so jih vozili z ročnimi vozički. Spominjam se, da je imel ded trgovsko povezavo tudi s kroparskimi žbičarji. Svoje in kroparske izdelke je prodajal v Kranju vsak ponedeljek na stojnici vse do prve svetovne vojne. Ko se je začela vojna, je bil neki žbičar celo oproščen vojaške službe, da je izdeloval posebne vrste žbic, tako imenovane kvedrovce za vojaške čevlje. Te žbice so obrobile podplat ali peto s svojo ukrivljeno glavico. Temu človeku sem vozil železje, oglje in koks iz Kroke, ker je bila takrat vsa preskrba z materialom pod strogo kontrolo.

V fužinah je za kurjavo služilo oglje; tega so jim preskrbeli posamezni delavci. Oglje so merili s pehari, da je tako vsak žbičar — teh je bilo več v eni fužini — pripeval enak delež za ogenj. Zjutraj ob petih je rog glasno oznanil, da se je delo v fužini začelo. Delovni dan je trajal zvečer do sedmih.

Vmes je bilo pol ure odmoru zjutraj in dve uri opoldne, ko so šli delavci domov h kosilu, opravili pa so tudi še kakšno delo na svojem domu.

Zaslужek žbičarjev je bil zelo majhan, njihovo življenje je bilo zelo skromno. Obledela je bila revna. Za obutev so jim služile cikle z lesenimi podplati, da jih je pozimi manj zeblo. Gumijastih škornjev takrat še niso poznali. Glavna hrana so bili žganci, močnik in krompir. Mnogim so pomagale pri delu tudi žene, a le v zimskem času. Poleti so hodile pomagat kmetom v okoliških vaseh, da so si prislužile najpotrebnejši živež. Ta zaslužek je bil še skromnejši kot v kovačnici. Tako so ljudje životali vse do prve svetovne vojne, pozneje pa se je začelo življenje postopoma spreminjati.

Žbičarji so praznovali vse nedelje in praznike ter sopraznike. Ob nedeljah in praznikih so utihnili mehovi in kladija. Starejši člani družine so šli k jutranji maši, mlajši pa navadno ob deseti. Dopoldne so se moški

zadrževali okrog doma. Po poldne so obiskovali sosede, kjer so govorili o delu in vremenu. Proti večeru so odšli navadno v domačo gostilno na kozarček vina.

Med sopraznike so spadali: god sv. Lucije 13. decembra, sv. Anton 17. januarja, sv. Valentin 14. februarja in puštni dan. Na dan sv. Gregorja so »spuščali luč po vodi«, ker so kasneje lahko delali v fužinah brez umetne razsvetljave. V sopraznikih se je delo začelo kot običajno. Ko so napravili žbice iz 50 kg železa, so z delom prenehali. Žbice so takoj prodali bližnjemu odjemalcu in kupnino zapili. Zabava je bila navadno v kakšni privatni hiši, končala pa se je s plesom.

Anton Valjavec
Srednja Bela
(Naprej prihodnjič)

Gorenjski kraji in ljudje

Zavedanje pa tako

Na policijski postaji v Newarku v ameriški državi New Jersey se je oglasil starejši človek in povedal, da je pobegnil iz kaznišnice v Alabami. Vendar pa se je premislil in bo sedaj obsedel še vse, kar mu je družba naložila za njegove grehe. Policaji so pregledali seznam pobeglih kaznjencev, vendar na tem seznamu ni bilo imena skesanega zapornika. Drugače tudi ni moglo biti, saj je pobegnil že leta 1943.

Nič več reklam ob cestah

Lepe, od italijanskega sonca zagorele deklice, ki uporabljajo samo to in to olje za sončanje, zadovoljni obrazi ljudi, ki pijejo samo to in to pijačo, elegantni moški, ki nosijo samo to in to hlače, bodo v kratkem izginili z reklamnih tabel ob italijanskih cestah. Kampanja za odstranitev reklam je torej uspeša. Nasprotniki takih reklam so dokazovali, da reklame nevarno odvračajo pozornost. V Italiji se je že sicer letos močno zmanjšalo število prometnih nesreč. Z odstranitvijo reklam ob cestah pa bodo morda postali Italijani najprevidnejši vozniki v Evropi.

— Mamica, obljubljal mi je morje in planine!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12										
14										
17										
24	25		26							
30		31		32						
34										
37										

Vodoravno: 1. tovarna tekstilnih strojev in naprav v Kranju, 7. srednješolce, 12. trava tretje košnje, 13. naziv turistično-prometnega podjetja v Kranju, 14. telo krožne oblike, 15. kratica za »reverend, častiti«, 16. izmišljena povest o pojavih v naravi, bajka, 17. lahkotna igrice, 18. kvaliteta vrsta brazilske kave, 20. avtomobilska oznaka Sombora, 21. velika tovarna v Ljubljani, 24. 2. in 13. črka abecede, 26. pogosto (prislov), 27. naprava za dvig ladje, 30. italijanski radio in televizija, 32. glavni števec, 33. črna hrošč, 34. italijanski general-aviatik, ki je vodil polet na Severni tečaj leta 1928 (Umberto), 36. popularen ameriški filmski igralec (Humphrey), 37. dolga os, 38. žena tebarskega kralja Laja.

Navpično: 1. iz premoga narejeno gorivo, 2. z morjem obdan kos celine, 3. stara dolžinska mera, 4. znan kuharski mojster iz Ljubljane (Ivan), 5. nedoločni zaimek, 6. kratica ruskega književnika (1860-1904), 7. mestce v Bosni, na katerega so Nemci izvedli zračni desant, 8. tuji dvočlanski, 9. ameriško moško ime, 10. drugo ime za Janež, 11. japonski politik, osnovec, 12. ime pakta med Turčijo, Veliko Britanijo, Iranom in Pakistanom, 15. ime — psevdonom skladatelja Fridrika Širca (Savin), 18. ljubljansko predmestje s precej močno industrijo, 19. drhal, 22. ameriški znanstvenik Jugosl. rodu na področju elektrotehnike (Nikola), 23. avstrijski premier, ki je pred nedavnim obiskal Jugoslavijo (Franz), 24. glavno mesto Moravske, 25. država v jugovzhodni Aziji, 28. ime popularnega nemškega filmskega igralca Jürgensa, 29. silovita jeza, 31. kratica kranjske tekstilne tovarne, 33. hloč, 35. veznik, 36. oblika glagola biti.

Miha Klinar: Mesta, ceste in razcestja

Domovina

III. DEL

169

In to naj bi bila, kakor že desetletja in desetletja je, glavna naloga nemških telovadcev, združenih v Turnvereinih, ter udarnih silah nemštva v nemških cesarskih deželah in graditeljev trdnega nemškega mostu od Baltika do Adrije in na vsem ozemlju, ki je last nemškega ljudstva, ki terja od sveta samo to, da mu prizna in pusti to, kar je njegovo.

»Gebt unserm Volke, was des deutschen Volkes ist!«
Da, samo to, kar je nemška lastnina!
In nemška lastnina je vse, kar posedujeta nemško Vladoarstvo in avstro-ogrsko cesarstvo.

Nemška sta Alzacija in Lotaringija, Vzhodna Prusija in seveda tudi poljsko kraljestvo pod nemškim in avstro-ogrskim pokroviteljstvom.
Nemška je Slezija, Češka in Moravska.
Nemške so Stajerska, Koroska in Kranjska.
Nemška je Istra, nemški je Trst, nemška je Goriška in vsa Benečija.

In ko bo nekoč to ozemlje tudi po srcu in po duši nemško, potem se bo treba lotiti še Madžarov in ozemlja, ki sta v okviru dualistične monarhije vladajo leti.

To je naloga nemških telovadcev, teh nemških, trdnih in udarnih sil nemštva.
»Darum, deutsche Turner voran! Tragt deutschen Gedanken ins Volk! Was deutsch im Herzen ist, bekennet sich offen in dieser schweren, aber grossen Schicksalsstunde des deutschen Volkes zu seinem Volkstum. Und wie einst die Germanen in Kämpfe für ihre Gefallenen in die Bresche sprangen und Herd und Vaterland mit ihrer Brust und ihrem Mute deckten, so wollen auch wir für unsere toten, deutschen Helden in die Bresche springen!«

Da, kakor stari Germani v boju za svoje domove, za domovino in ognjišče, za ljudstvo in očetovino, tako naj izpolnijo tudi sedaj na bojiščih vrzeli padlih nemških junakov z lastnimi prsi in žrtvovanjem.

In ker je, žal, vsaj na bojiščih, kjer se je cesarska avstro-ogrsko vojska, vojakov z nemškimi imeni, mnogo več kakor nemških, naj bi se vsaj po zvemu priimkov in imen to čimprej spremenilo Nemcem v prid.

»Deutsch wie unser Sinnen und Denken, sei auch künftig der Klang unserer Namen. Darum fort mit allem, was äusserlich an uns undeutsch ist, fort mit allen undeutschen Namen!«

»Da, proč z vsem, kar nosi nemški videz, proč z vsemi nemškimi imeni! Tako, kakor so nekateri merodajni krogi že zahtevali, da bi ministrstvo izdalo odredbo v smislu juristične razprave »Das österreichische Namensrecht«. Za uresničenje tega naj bi se zato zavzeli v prvi vrsti prav turnvereinovci, da bi ta razprava dr. Gronnerja ne ostala mrtvi kamen.

»Turner bringt den Stein ins Rollen!«

Tak poziv je naslovil na člane Turnvereina, toda že podpis pod naslednjimi članki: »Wie ehren wir unsere toten Helden«, »Kriegsstüber!« in »Der k. k. Österreichische Jugend-Reichsbund«, ki jih je napisal dr. Schmarda ga opozori, da bi morali s spreminjanjem nemških imen v nemška začeti najprej v svojih vrstah.

»Dr. Schmarda? Pfui!« se zmrdne nad priimkom, ki zveni precej kakor nemško in smrdi naravnost po čeških prednikih, po »pemskih svinjah«, po izdajalcih, ki so v minulih štirih letih povzročili cesarstvu največ težav in ki vedno glasneje terjajo lastno češkoslovaško državo in ki s k takemu terjanju nahujskali tudi slovensko golazen na jugu države.

To je narod izdajalcev in dezertarjev, ki so že prve dni vojne pljunili na sveto cesarsko-kraljevo zastavo in ki niso nehali rovariti proti cesarstvu, ki bi ga najraje videli v ruševinah, na svoj prestol pa ustoličili pobelega izdajalca Masaryka, ki je iz deset in deset tisočev čeških dezertarjev zasnoval v antantnih državah pravo češko armado.

»Masaryk, der Hund!« zakolne oberst.

Ni še dolgo tega, kar je moral na ukaz generala Fitznerja sestaviti iz cele skladovnice fasciklov povzetek izdajalskih dejanj tega češkega izdajalca, nekdanjega poslanca in voditelja liberalne češke stranke, človeka, ki je vse do decembra 1914 lahko neomejeno potoval ne samo po cesarstvu, marveč celo v inozemstvu, kjer je izdajal cesarja in cesarsko-kraljevo očetnjo, pa so ga še po izbruhu vojne imeli za nenevarnega profesorja, filozofa, neozdravljivega pacifista in idealista, v resnici pa je bil najbolj nevaren zarotnik proti cesarju in cesarstvu in izdajalec številka 1.

Njega bi morali tedaj zapreti in ne narodnosocialnega poslanca Vaclava Kiofáča. Masaryk je bil nevarnejši. On je bil pravi netilec protiaustrijskega mišljenja med češkimi vojniki, ki jih je bilo treba že po samem izbruhu vojne zastrašiti s smrtnimi kaznimi in nekateri najbolj glasne puntarje povisati na večala, na katera bi morali spraviti najprej njega, a so ga lepo pustili pri miru in mu celo dovolili, da je z izgovorom, da mora svojo svakinjo, ki je prišla iz Amerike na obisk, spremiti v Rotterdam, kjer je navezal stike z antanto.

»Was für ein kurzsichtiges Vertrauen,« je obersta Freisinga še danes groza pred kratkovidnostjo in zaupljivostjo, ki jo je oblast

imela do Masaryka ne samo v prvi polovici septembra pred štirimi leti, marveč tudi potem, ko se je vrnil z Nizozemskega. Sele kasneje so odkrili, da so ga takoj po njegovi vrnitvi različne osebe iz vojske in oblastnih uradnih krogov obveščale o pomembnih tajnostih v armadi in administraciji. Takrat so se čudili, zakaj niso povsem uspešni s persekucijami proti češkemu telovadnemu društvu Sokol, kakor si jih je zamislil nadvojvoda Friedrich, zvest pokrovitelj Turnvereina in neuklonljivi nasprotnik češkega in južnoslovenskega sokolstva, dokler pa se ni izkazalo, da je za Friedrichove načrte zvedel Masaryk in sproti obveščal nekatere sokolske in liberalne češke voditelje, naj se umaknejo v inozemstvo.

Ko bi nekoliko bolj pazili na tega izdajalca cesarja in cesarstva, bi lahko preprečili nevarnost, ki jo zdaj v inozemstvu povzroča cesarstvu Čehi. A niso in Masaryk se je mirno vozil, kamorkoli je hotel. Sredi oktobra 1914 so mu dovolili vnovično potovanje na Holandsko, čeprav bi morali posumiti vanj. Pustili so ga, da je lahko utrdil svoje stike z antanto. Nihče ga ni nadzoroval. Niso ga prišli, ko se je vrnil. Niso ga zaslišali in ga kot izdajalca postavili pred sodišče. Usmrčevali so mnogo manj nevarne, kakor je bil on, pa je bil čas, da bi ga lahko zaprli, obsodili in usmrtili, kakor so v tistem času spravili s sveta nekega mnogo manj pomembnega Slavomira Kratochvila iz Prerova, nekega Matejko in druge, čeprav so vse proticesarske niti, ki jih je odkrivala na Češkem tajna varnostna služba, vodile k Masaryku. V cesarski okolici so se še vedno našli ljudje, ki Masaryku niso pripisovali vpliva na protidržavno razpoloženje del češkega in moravskega ljudstva. Prav ti so krivi, da Masaryk v pozni jeseni pred štirimi leti ni prišel na seznam osumlencev, ki naj bi jih zaprli, čeprav so mnogi agentje tajne varnostne službe zahtevali, naj bi tudi Masaryka vpisali v seznam osumlencev, ki so ga poslali z Dunaja v Prago cesarskemu namestniku Francu Thunu Hohensteinskemu z ukazom, da vse politično sumljene pozapre.

»Auch der war kurzsichtig wie fast alle andere,« razmišlja oberst Freising kakor zadnjič, ko je slonel nad fasciklom in prebiral Thunovo poročilo o zadnjem daljšem pogovoru z Masarykom.

Masaryk (tako je tiste decembrske dni pred štirimi leti poročal Thun) ni bil tako filozofsko miren kakor navadno. Najbrž so ga vznemirjale smrtne obsodbe in govorice o novih aretacijah. Videti je bilo, da je prišel poizvedovat, če je na seznamu morda tudi on, vendar je svoje vznemirjenje prikril v protest proti zaplembi lista »Naša doba«, pri katerem je sodeloval, obenem pa je hotel opravičevati panslovensko obnašanje Čehov do cesarstva, češ da napada na Srbijo kljub zapletu, ki ga je povzročil atentat na prestolonaslednika, ne more razumeti, saj je cesarstvo še za prve balkanske vojne samo vzpodbujalo mednarodno bratstvo do zatiranih Bolgarov in Srbov in dovolilo zbirati denar in druga sredstva za srbsko in bolgarsko vojsko. Zavračal je tudi namestnikov očitek, da so Čehi rusofili, čeprav tega ni povsem zanikal.

Istra med včeraj in jutri 2

Umirajoče mesto ne bo umrlo

Vsa stara mesta v notranjosti Istre so na vzvišenih, izoliranih, dobro utrjenih krajih. Osamelji grički z utrjenim naseljem na vrhu so istrska značilnost, svojevrsten čar te reliefno zelo razgibane pokrajine, v zadnjem času pa vse bolj tudi turistična atrakcija. Mesteca, ki so živela od trgovine in obrti, so bila v stalnih bojih z osvajačji, ki so prihajali zdaj s te, zdaj z one strani. Umirala so in ponovno vzcvetela. Pokoravati so se morala številnim gospodarjem. In zdaj, ko so po dolgih stoletjih borb svobodna, zdaj ta mesteca umirajo. Ne sicer vsa in tudi ne vsa enako hitro. Od nekaterih so ostale le še ruševine (Kršan, Paz, Boljun, Roč, Oprtalj idr.), nekatera so spet zaživela kot upravna središča ali zaradi razvoja turizma in industrije (Pazin, Buje, delno tudi že Buzet), druga pa umirajo: Motovun, Grožnjan...

Motovun v srcu Istre je očarljivo mestece na vrhu kopastega griča ob Mirni. V njem začutiš davno preteklost, iz vsakega kamna diha življenje stoletij, na vsakem koraku po zlizanih kamnih, s katerimi so tlakovane ozke uličice, ti je bolj jasno, da je bilo to nekdanje zelo živahno.

Danes pa je to mesto skoraj mrtvo. Okenske odprtine brez šip, temne in grozeče neprijazne, kričijo v sončen

dan in se vdane v usodo živo spominjajo preteklih dni. Srečavam redke turiste, ki gledajo in fotografirajo. Tiho je, preveč tiho. Gruča otrok brca žogo med visokimi, kamnitimi kraškimi hišami. Sredi sončnega dneva se počutim kar tesno med temi zidovi, zelo sam sem, le tu pa tam na oknu star obraz negibno zre v daljavo, tu pa tam je iz hiše slišati radio ali pogovor.

»V Motovunu živi danes okrog 620 ljudi,« mi pove Peter Babić. Srečal sem ga pred krajevnim odborom. S table sem prebral, da Motovun sodi k občini Pazin, sosednja vas Livade, takoj onkraj Mirne, pa še k občini Buzet. »Pred vojno, v času Italije, je bilo ljudi to okrog 1500 ali še več. Po vojni so se odselili. Pri nas ni kruha. Nekaj ljudi je zaposlenih v Pazinu kot uradniki, drugi pa delajo pri pazinskem kmetijskem kombinatu, ki ima v okolici precej velike plantaže lešnikov in vinogradov. To je vse. Tudi jaz sem zaposlen pri pazinski občini; tod, v Motovunu, skrbim za čistočo. Hčerka je natakarica v gostilni.«

Mesteca, ki je imelo nekdanje tudi 2000 prebivalcev, pa ne bo umrlo. Ne bo umrlo, ampak bo svojo bogato zgodovino razkazovalo turistom. Tako so se namreč odločili

Istrani in prav je tako. Ko mi je Peter Babić pripovedoval o akciji, da bi najprej Motovun in potem še druga stara mesteca spremenili v prijetne turistične kraje, se mi je zazdelo, da tiste ubijajoče tišine ni več, da je prvi korak k novemu rojstvu stare trdnjave tudi že njeno novo rojstvo. Seveda pa je do tega še daleč. Začeli so letos, ko sta dve brigadi reških srednješolcev in zagrebških študentov arhitektov začeli čistiti stare utrdbe. Prihodnje leto bodo nadaljevali in upajo, da bo Motovun samo začetek in da bodo izkušnje, ki si jih bodo pridobili, zelo koristne tudi drugje. »Turizem ne sme ostati samo pri morju!« To je geslo Istranov. Imajo poseben akcijski odbor za obnovo mesta, ki si v prihodnje od turizma v Motovunu veliko obeta. Ze lani je ta kraj, ki je prava zakladnica zgodovinskih spomenikov, obiskalo nad 10.000 turistov, pa tudi letos so vse leto prihajali: z avtobusi iz Rovinja, Pazina, Pule. Ogledali so si mesto, v gostilni so jih lepo postregli, zvečer pa so na prenovljeni terasi med spodnjim in zgornjim obzidjem tudi zaplesali...

Motovun hoče živeti. Skozi dolga stoletja mu je to uspelo. Tudi zdaj mu bo. Umirajoče mesteca ne bo umrlo.

Andrej Triler

Peter in Pavel

(za osebno uporabo)

Dragi Peter!

Torej smo dočakali veliki dan! Danes so se v Mehiki začele olimpijske igre. Upam, da mi ne boš zameril, če bom tudi danes zaradi tega malo bolj športno razpoložen.

Premišljeval sem torej o vlogi športa v življenju vsakega človeka. Prišel sem do sklepa, da ta niti zdaleč ni tako nepomembna kot bi človek sklepal.

Preskočil bom malo tisto otrokovo športno udejstvovanje, ko je nadvse strelsko razpoložen, ko vsak njegov kamen zadene šipo in o uspešnosti njegovih strelskih sposobnosti odloča očetova palica... Res ne razumem, kako potem sploh pridemo do strelcev.

Cudim se nad tem, da nimamo Jugoslovani boljših dvigalcev uteži! Če samo pomislim, koliko otrok prenosijo v času šolanja. Recimo, da je otrokova aktovka težka 3 kg. V enem letu prenosijo tako nekaj nad 3 tone šolskih potrebščin (upošteval sem proste sobote v šolah). Če se udeležuje na ta način v športu samo 8 let, je to okoli 25 ton! To niso mačje solze! Zaradi tega kar razumem občinske skupščine, da niso ravno najboljše volje, ki morajo dati denar za šport. Zakaj bi le pretiravali! Nazadnje bo še kdo dejal, da si je pokvaril zaradi športa lepo držo ali pa prišel ob zdravje! Kot poznam razpoloženje, bi mu vsi hitro verjeli kot so pred leti neki kranjski plavalci, ki je trdila, da je dobila od plavanja vodo v koleno...

Če pogledam naprej, vidim zopet v vsaki človekovi dejavnosti vse polno športnih elementov. Kaj naj bi bil moderen ples, če ne izvirna vrhunska gimnastika?

Mislim, da ima naša gorenjska mladina res vse možnosti športnega udejstvovanja. Zaradi tega res ne razumem, kako je mogoče, da je odšel na olimpiado le Polde Milek iz Kranja?

Mislim, da manjka našim gorenjskim fantom in dekletom le trda roka. Le poglej, kako so naredili to našo bratje na jugu države. Ena, dve, tri zausnice za Vero Nikolić. Ena, dve, tri zausnice za Mirjano Segrt. Trenerja sta bila odločna, ni kaj reči. Lepo ena, dve in sedaj čakamo na kolajne.

Kdo bi si mislil, da bomo toliko pričakovali prav od deklet. Če bi šlo vse po pravilih — tistih starogrških — žensk sploh ne bi smelo biti na olimpijskih igrah. Včasih so tekmovali le moški in to popolnoma goli, da ja ne bi zašel mednje kdo napačnega spola. Sicer nimam nič proti ženskam. Kar špaso bi bilo, če bi tekmoval same ženske, in to še popolnoma gole. Potem bi morda še midva odpotovala kot gledalca v daljno Mehiko.

Lepo te pozdravlja Pavel

DRAGI PETER (za javno uporabo)

Zelo si nas spravil v zadrego, ker res ne vemo, koga naj ubogamo, da bo vsem prav. Učenci namreč že dalj časa nosijo s seboj brisačke, da si po umivanju obrišejo roke. Takšna so navodila sanitarne inšpekcije, ki preporučajo uporabo skupnih brisač. No, milo je pa v vseh straniščih in še drugod, ker je umivalnikov v novi šoli več kot 100. Lepo bi bilo, če bi v lepi moderni šoli lahko uporabljali papirnate brisače. Morda se bo pa našel mecen, ki nam bo pripravljen kriti stroške zanje, saj ne bi stalo dosti več kot 2 milijona dinarjev (starih) na leto. Za nas pa je to veliko denarja, zlasti še, ker so se stroški za kurjavo, vodo in razsvetljavo v veliki moderni šoli več kot podvojili, saj imamo tudi prostora dvakrat več. Pa smo vseeno zelo veseli, da imamo novo šolo. Bivanje v njej je zelo prijetno, lepo se da delati, pa tudi streha nam ne pušča. Le škoda, da je prostor za telovadnico še prazen. Zato si pa želimo veliko lepega vremena — saj tako lepega športnega igrišča daleč naokoli nima nobena šola.

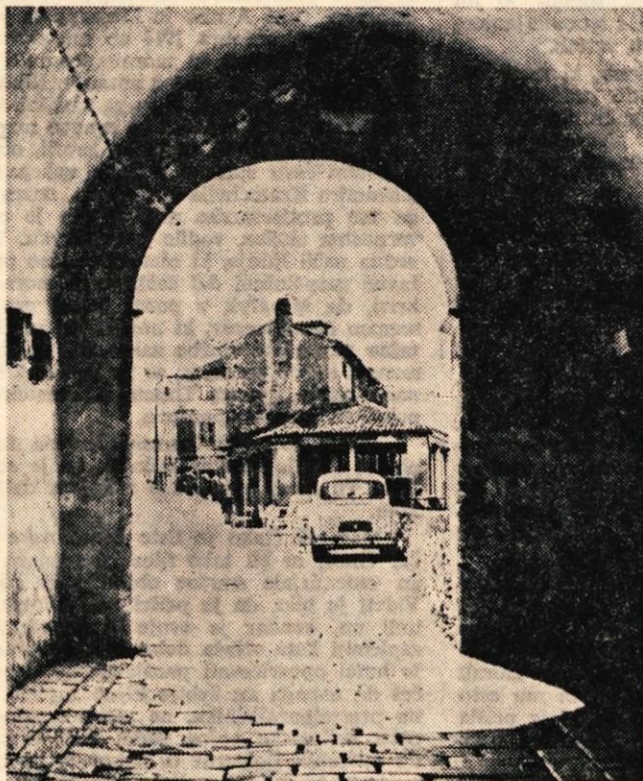
Pa brez zamere in lep pozdrav Tebi in Pavlu

Prešernovci

Peter Babić.

Foto: A. T.

Motovun skozi vrata spodnjega, drugega mestnega obzidja — Foto: A. T.

GLASBILA
GRAMOFONSKE PLOŠČE vseh vrst

HERGETH

KLAGENFURT — CELOVEC Burggasse 23

Ob posvetu predstavnikov Ljudske tehnike Gorenjske Tehnični pouk v šolah - slabost

V sredo popoldan so se v Kranju zbrali predstavniki občinskih svetov LT Gorenjske. Namen sestanka je bil pregled dosedanjega dela posameznih svetov ter usklajevanje vseh važnejših akcij in nastopov ter organizacij v bodoče.

Ze takoj v začetku velja zapisati, da Ljudska tehnika očitno preživlja delno krizo, da je zapadla v — upajmo — začasno mrtvilo. Na vabilih, ki smo jih pred dnevi dobili v roke, je pisalo, da bo to posvet zastopnikov vseh občinskih svetov LT na Gorenjskem, sestanka pa so se udeležili samo predstavniki kranjske in jeseniške organizacije ter kot gostje predsednik republiškega sveta LT tov. Forte. Brez dvoma je že to dovolj zgovoren dokaz v prid naši trditvi.

Kljub temu pa smo o delu LT zvedeli marsikaj zanimivega. Najprej sta govorila predsednik občinskega sveta LT Kranj Mile Vozel in tajnik Alojz Zibert. Povedala sta, da v okviru njihove organizacije deluje 10 društev. Med najbolj delavnimi so Radio klub, Foto klub in AMD, manj pa Brodarsko društvo. Žal so v zadnjih dveh, treh letih razpadle organizacije LT v podjetjih in tovarnah.

Zanimiv je primer Avtomoto društva. Ob njem se poraja vprašanje, ali ga še lahko prištevamo v okvir LT. Finančno je postalo samostojno, ukvarja se z dejavnostmi, ki presegajo okvir te organizacije. Vendar pa en del funkcije AMD še vedno sodi v pristojnost Ljudske tehnike. Tu mislimo predvsem na vzgojo potnikov, vzgojo mladine in seznanjanje s cestno prometnimi predpisi.

Izrednih pohval je bilo delo društva LT Predvor. Le-to uspešno razvija več tehničnih dejavnosti — prireja tečaje, razstave fotografij, tekmovanja ipd. Spretnostne vožnje na primer se je udeležilo mnogo okoliških prebivalcev. Foto-klub je uspešno sodeloval na več razstavah doma in v tujini. Deli se na skupino kinoamaterjev — letos so dosegli drugo mesto na zveznem festivalu v Pulju —

ter na oddelek za umetniško fotografijo. Klub bo čez dve leti praznoval 60. obletnico ustanovitve.

V okviru kranjske LT je izredno uspešen tudi Radio klub. Zadnje čase — zlasti po katastrofi v Skopju, ko je javnost spoznala, da utegnejo biti radioamaterji ob elementarnih katastrofah zelo koristni — se njegova dejavnost širi celo prek občinskih meja, v Bohinju, Radovljico in drugam. Klub prireja številne tečaje za začetnike, telegrafiste in za učence osemletk. Slednji niso najbolj uspešni, ker primanjkuje pedagoške usposobljenosti predavateljev. Po vzoru kranjske Modelarske šole pa nameravajo prihodnje leto organizirati radio šolo.

Bilo je mnogo pripomb na račun tehničnega pouka v nižjih in srednjih šolah. Likovni pedagogi, ki v glavnem učijo ta predmet, sicer mladini znajo vcepiti določen občutek za oblikovanje, ne morejo pa jih naučiti tistih splošnih osnov ročne spretnosti, ki bi jim kasneje omogočale udeleževanje v posameznih specializiranih tehničnih panogah. To je precejšnja pomanjkljivost, saj naša družba potrebuje vsak dan več tehničnih strokovnjakov. Z namenom, da bi izboljšali stanje v šolski tehnični vzgoji, so se predstavniki LT na zadnjem posvetu v Škofji Loki domenili, da bodo ustanovili posebno organizacijo učiteljev tehničnega pouka, kjer bi se le-ti domenili za enoten način dela. Žal je vse ostalo le pri besedah.

Kot zelo uspešna oblika izobraževanja mladine se je izkazal načrtni tehnični pouk v času počitniškega letovanja na morju. S tem bodo skušali nadaljevati tudi v prihodnje.

O Modelarski šoli v Kranju je poročal pedagog za tehnični pouk Milan Omejc. Šola, ustanovljena na pobudo in ob podpori Letalske zveze Jugoslavije, deluje že šesto leto. Ne sodi sicer v sklop LT, vendar sta si po dejavnosti obe ustanovi zelo blizu. Šola ima popolno opremo za 48 učencev. Pouk traja tri leta. V tem času slušatelji pridobijo obilico teoretičnega in

praktičnega znanja, ki jim kasneje omogoča nadaljnje izpopolnjevanje v Aero klubu, Letalski šoli v Lescah ali pa v šoli za rezervne oficirje. Modelarska šola je povezana s številnimi aeroklubi doma in v tujini. Sodelujejo na tekmovanjih v Ljubljani, Celju, Novi Gorici in drugod.

O delu jeseniške Ljudske tehnike je poročal predsednik Uroš Zupančič. Dotacije občine tej ustanovi so vsako leto manjše, smo zvedeli. Kljub temu v njenem okviru še vedno deluje 20 društev. Imajo šest samostojnih foto klubov, razen tega pa je na šolah tudi precej foto krožkov. Najbolj uspešna je filmska skupina Orion. Prav tako velja pohvaliti radio klub v Zelezarni in na Javorniku. Delo vseh teh društev koordinira tehnična komisija.

Zarišče tehnične dejavnosti je vsekakor Mojstrana. Pri tem seveda tudi ne gre spregledati strokovnih šol pri jeseniški železarni.

Novatorji in AMD niso v najboljših stikih z LT. Oboji so se namreč finančno osamosvojili. Predsednik Zupančič je nazadnje poudaril, da upa v izboljšanje razmer. Se nadalje si bodo prizadevali za prebroditev krize in za ožvitev nekdanje dejavnosti. Za mnoge bo razstava fotografij »Jeklo in človek«, ki jo nameravajo pripraviti ob stoletnici ustanovitve Zelezarne, velika priložnost.

Potem je stekla debata o načrtih za bodoče. Vsega povedanega ni mogoče zapisati. Omenimo naj le predlog za organizacijo razstave fotografij v Kranju, pri kateri bodo, kot letos v Škofji Loki, sodelovali fotoamaterji z vseh gorenjskih šol. Zmagovalcem tega in podobnih tekmovanj naj bi odslej podeljevali Puharjeve plakete (Puhar, Kranjčan po rodu, je bil izumitelj fotografije na steklo). Drugo leto v mestu ob Savi nameravajo izvesti tudi republiško prvenstvo traktoristov, hkrati pa revijo in demonstracijo modernih kmetijskih strojev.

Ob koncu je spregovoril predsednik republiškega sveta Ljudske tehnike, tovarš Forté. Nanizal je vrsto problemov, med katerimi moramo

omeniti predvsem vprašanje mladine. Nujno bi bilo kvaliteto izboljšati tehnični pouk v šolah, je poudaril, in pritegniti mlade k sodelovanju v samostojnih klubih. Potreba po tehničnih strokovnjakih je pri nas vse večja. Vojska npr. ne more tako na široko skrbeti za šolanje mla-

dih kadrov — čeprav potrebuje strokovnjake — zato se republiški svet namerava obrniti na SZDL, CK ZMS in republiške organe.

Upajmo, da bomo ob prihodnjem posvetu LT že lahko pisali o izboljšanju razmer v tovrstnih ustanovah.

I. G.

Tile izpostavni predalčniki so namenjeni prebivalcem vasiče Hlavče njive nad Gorenjo vasjo. — Foto: F. Perdan

Izpostavni predalčniki-ugodnost za prebivalce gorskih naselij

Kranjsko PTT podjetje je v nekaterih krajih Poljanske doline uvedlo pomembno novost — izpostavne predalčnike. Postavljeni so na prometnih krajih, namenjeni pa prebivalcem oddaljenih gorskih naselij, kamor pismonoša le redko zahaja in kjer ljudje dobivajo pošto z zamudo. Odslej bo vse drugače. V nabiralnik, sestavljen iz več predalov, poštar odloži pisma in drugo, eden od prebivalcev gorske vasiče, ki čisto zahaja v dolino, pa sam jemlje pošto iz predalčka. Podobno je pri oddaji pošiljke, le da vaščan in pismonoša zamenjata vlogi. Nove, domiselne naprave so znatno poenostavile, izboljšale in pocenile dostavo pošte in tako gorjane približale dolini.

-ig

SODELUJE NA I. SEJMU OBRTI IN OPREME
V KRANJU OD 12. DO 21. OKTOBRA 1968

- Velika izredno ugodna ponudba
- Sejemski popust
- Prodaja na potrošniško posojilo do 10.000 N din
- Posebni 10 % popust pri plačilu s tujo valuto
- Dostava na dom

Pohištvo, TV in radio aparati,
peči na olje, el. štedilniki,
pralni stroji,
zavese, preproge, odeje,
zimsko toplo perilo, volnene pletenine, volna
konfekcija, klobuki
reklamna prodaja čokolade, jetrne pastete, sardin, okrepčila in poživila v lastnem bifeju.

Jesenice

Pripravljamo ozimnico

Marsikatera gospodinja se jeseni lahko pohvali s polno shrambo vkuhanje zelenjave in sadja, ki jih je pripravila za zimo. Res, da se tudi čez zimo dobi v trgovinah sveže sadje in zelenjava, pa še konzerve lahko kupimo. Vendar ima marsikatera gospodinja jeseni veliko opraviti z ozimnico. Preprosto zato, ker je to cenejše. Ozimnico pa pripravljamo razen tega še po svojem okusu in imamo morada še kakšen dober recept za pripravo zelenjave ali sadja.

Preden pa začnemo vkuhavati, je treba stekleno posodo pazljivo pregledati. Malo počena se bo razletela, če bomo vanjo natočili vroče tekočine ali kaj drugega.

Zelenjavo in sadje za ozimnico kupujemo vedno takrat, ko je sadje najbolj zrelo in okusno. Prav tako mora biti sadje res izbrano. Nič ne bi prihranili, če bi kupili poceni na pol gnilo sadje. Posodo, čeprav je čista, moramo pred polnjenjem oprati z vročo vodo, da uničimo mikrobe, ki bi kaj hitro načeli marmelado ali kompote. Najprej

denite v steklen kozarec samo žlico vroče marmelade ali soka, če ste se odločili za vroče polnjenje, šele nato lahko napolnite kozarec do vrha. Preden ohlajene kozarce postavite v shrambo, jih obrišite z vseh strani, da se ne bi na primer lepljivi ostanki marmelade lepili po policah.

Na vsak kozarec nalepite listek z vsebino in datumom. To je važno posebno pri sadnih sokovih in pa pri kompotih, če jih hranite za več sezon. (Kutinov kompot je namreč boljši, če je star nekaj let.)

Pri patentnih kozarcih gumice rade odpovedo, posetno, če so stare. Pred uporabo jih prekuhajte, nato pa jih do uporabe hranite v hladni vodi.

Ce ste že izkušena gospodinja, dobro veste, koliko ozimnice morate pripraviti, da se ne bo marmelada posušila, drugo pokvarilo in boste nekaj celo podarili znancem. Če pa boste vkuhali premalo, vam bo sredi zime lahko žal. Ravnanje se je pač treba po družini in njenem teku. L. M.

Vzgajajmo otrokovo osebno odgovornost

Pri otroku lahko začnemo vzgajati osebno odgovornost že od prvih dni. Posebno zelo majhnemu pa tudi večjemu se kaj rado primeri, da kako stvar razbije, kaj izgubi in podobno. Ob takih primerih moramo otroka naučiti, da brez strahu pove, kaj se mu je zgodilo. Seveda moramo pri tem tudi starši pravilno ravnati. Če bo otrok nekaj naredil in bo vedel, da bo potem kaznovan, se nam lahko zgodi, da bo iz strahu dejanje tajil. Če pa bomo otroka v takih trenutkih pravilno razumeli, mu resnica in priznanje ne bosta delala težav. Zaljenje otroka ali celo tepež bi bila velika napaka. Če na primer deček razbije okno, naj iz svojega prihranjenega drobiža prispeva za novo. Izguba v prihranku ga bo gotovo vedno opominjala, da je treba biti previden, razen tega pa bo otrok vedel, da ga po tem še starši ne bodo kaznovali.

Zavedati se moramo, da se otrok vzgaja z zgledi in ne z besedami ali pridiganjem. Zglede za svoje obnašanje pa otrok najprej išče pri svojih starših. Otroku ima namreč starše tako rad, da jih skuša v vsem posnemati. Če si na primer sami nikoli ne umijemo zob, je malo verjetno, da bi ta higienska navada kdaj prešla tudi na otroka. Prav tako je z vedenjem pri mizi ali na cesti. Ne pomaga še tako lepa beseda, če pa sami delamo drugače.

Samba

Potrebujemo kumare, sol, gorčično seme, poper, šalotke kis. Velike zrele kumare olupimo prerežemo po dolgem in odstranimo seme. Naribamo jih kot za solato, solimo in pustimo stati tri ure. Nato jih stisnemo skozi prtič, da odteče voda. Osušene tesno zložimo v kozarce, vmes pa denemo malo gorčičnih semen, poper in šalotke. Zalijemo s prekuhanim in ohlajenim kisom ter zavežemo.

Korenčkova marmelada

1 kilogram sladkega korenčka, pol kilograma kisljih jabolk, 3/4 kilograma sladkorja in 1 limona:

Ostrgan korenček in olupljena jabolka, narezana na krhle, zmeljemo na mesoreznici. Dodamo še pol nastrgane limonine lupinice. Kuhamo kot vsako drugo marmelado. Sladkor dodamo v dveh obrokih: prvega ko se začne marmelada že nekoliko gostiti, drugega četrte ure kasneje. Ko je marmelada kuhana, ji primešamo še sok ene limone. Vročo marmelado damo v steklene kozarce in takoj zavežemo. Marmelada ima veliko vitamina A.

Če bomo otroka kaznovali za vsako malenkost, se nam bo zgodilo, da bo začel zaradi strahu pred kaznijo lagati, si izmišljevati pravljice in valiti krivdo na drugega. (Pri tem moramo seveda ločiti bujno otroško domišljijo, ki včasih spleta neverjetne reči. Otroci to delajo v svojo zabavo in pa zato, da bi jih starši poslušali in se jim za trenutek posvetili.) Če bo torej otrok zaradi strahu pred kaznijo valil krivdo na drugega in si izmišljal marsikaj, bo sčasoma njegov čut za odgovornost otopel. Ne bo hotel priznati nobene svoje krivde. To se ga bo držalo vse življenje. Starši pa bi prav gotovo želeli otroka, ki bi pošteno priznal — polomil sem ga.

Otroci brez razvite osebne odgovornosti v šoli niso priljubljeni. Tovariši se jih izogibajo, ne marajo jih v družbo. Taki otroci se drže neke skupine samo toliko časa, dokler imajo kaj koristiti. Ko je treba kaj žrtvovati, se umaknejo.

Starši bi se morali pred otroki torej vedno obnašati pravično, dosledno in objektivno. Otrok mora biti prepričan, da tudi njegovi starši vedno pogledajo resnici v oči in se je boje. To pomeni, da bi morali tudi starši imeti razvito osebno odgovornost za svoja dejanja. Večkrat je otrok zelo razočaran nad svojimi starši, če spozna, da ti govorijo eno, delajo pa drugo. Tako spoznanje lahko škodljivo vpliva na otrokov značaj.

Ce pravkar razmišljate o novem plašču, bi vam bil morda takle všeč. Ina dvojno zapenjanje in je rahlo optjet. Krzno na ovratniku se nadaljuje do roba plašča.

Moda je sprejela letos pelerine, ki jih zasledimo že skoraj povsod v kombinaciji z našo garderobo. Tako kot na plaščih, se pojavljajo tudi na kostimih in oblekah. Če se boste odločile za tako obleko, pa morate paziti predvsem na izbiro blaga. Ta mora biti iz toplega materiala, kajti pod obleko ne boste nosile puloverjev. Pelerina je lahko različne dolžine. Sega vam lahko do sredine hrbta, lahko je sedemosminska, normalna kot obleka, ali pa maxi. Na vaši obleki naj bo pripeta tako, da jo lahko brez ovir odstranite, ko ne bo več v modi.

K obleki vam bo pristojalo tudi primerno pokrivalo. To so razne Bony baretke in športni klobučki. Vaša baretka naj bo iz enakega blaga kot obleka, lahko pa je tudi druge barve za kombinacijo s škornji, rokavicami itd. Pazite pa na to, da bodo pri taki kombinaciji gumbi in pas enostavni. Če bo vaša obleka iz gladkega enobarvnega blaga, pa si lahko privoščite priljubljene kovinske okraske, šive in razne verižice.

MARTA

Lojze Zupanc

Sinček Mezinček

Nekje na Gorenjskem sta nekoč živel o glar in njegova žena, ki nista imela otrok, četudi sta si jih želela. Bila sta revna človeka, saj sta imela majhno kočino in nič drugega.

Nekega dne pa je uboga žena vzdihnila: »Oh, ko bi dobila otroka, bi želela, da je sinček, četudi bi bil majhen ko mezinček!«

Komaj je dobro izgovorila, že je v kočino stopila gorska vila, ki je bila lepa ko jutranje sonce; imela je zlate lase in modre oči, v roki pa je držala tri jabolka. Rekla je kočarici: »Od teh treh jabolk si izberi enega in ko ga boš pojedla, boš rodila sinčka.«

Kočarica je bila ponižna in skromna ženska, zato je od vseh treh jabolk izbrala najmanjše jabolko, ki je bilo komaj tolikšno ko oreh. Gorska vila se je zasmejala s srebrnim glasom: »Kar si želela, boš dobila! Ker pa si si izbrala najmanjšo jabolko, boš tudi rodila majhnega sinčka, ki ne bo nikoli zrasel in bo ostal majhen ko mezinček.«

In res je kočarica rodila sinčka, ki je bil majhen ko črvček in ki ni nikoli zrasel, da bi bil večji ko mezinček. A mati ga je bila vseeno vesela in mu je takšno ime tudi vzdela.

Sinček Mezinček je bil komaj tolikšen ko najmanjši prstek na človeški roki. Toda čudo prečudno! Četudi je bil majhen, je bil pogumen in močan ko odrasel človek...

Zgodilo se je, da je šla mati v bližnjo hosto po suho dračje. S seboj je v nedrjih nesla sinčka Mezinčka. Ko pa je dračje povežala v velikansko butaro, je Mezinček skočil iz materinega nedrca, se zrinil pod butaro in si jo zadel na ramena ter jo odnesel pred materino kočino, ko da se butara sama premika.

Kadar je šel oglat v hosto oglat, mu je sinček Mezinček pomagal nositi polne vreče oglja pred njihovo kočino, od koder so jih vozniki zvozili v dolino. Počepnil je pod vrečo, napolnjeno z ogljem, si jo naložil na ramena in jo nosil, da so se voznikom, ki so videli, da se vreča sama premika, od strahu ježili lasje na glavah. Mezinček je bil namreč tako majhen, da njegove drobne nožice pod zajetno vrečo nihče ni opazil.

Lepega dne pa je sinček Mezinček pogovoril očeta in mater, da so zapustili revno gorsko kočino in odšli v dolino, kjer sta se oče in mati udinjala v nekem gradu; oče kot ovčji pastir, mati kot kravja dekla. Oče je potisnil Mezinčka v popotno torbo, da bi ga skrtil pred radovednimi očmi.

Gračak je bil surovež, ki je novemu ovčarju zagrozil: »Če boš na pašo izgubil eno samo ovco, te bom brez pastirnine nagnal iz gradu!« To je dejal, ker je vedel, da je v ovčji čredi podivjani oven, ki se rad pase ob prepadu, od koder je že marsikatera ovca padla v brezno.

Na pašniku pa je oče vzel Mezinčka iz pastirske torbe in ga posadil na ovna vodnika. Mezinček se je zakopal v gosto ovčje runo in ves dan, ko so se ovce pasle, ščipal ovna za uho, da je le-ta varno hodil po poteh v stran prepada in da ni izgubil nobene ovce, ki so mu sledile. Gračak je od začudenja kar križem gledal, ko je zvečer preštel ovce in videl, da ne manjka niti ena.

Gračakinja je bila ošabna ženska, ki je novi kravji dekli zagrozila: »Če ne boš vsak večer vseh krav pomolzla, te bom brez plačila nagnala iz gradu!« To je rekla, ker je vedela, da je na grajski pristavi v hlevu med kravami tudi statljiva krava, ki je brcala in z repom opletala, kadar so jo hoteli pomolsti, tako da iz njenih vimen ni nikdar pritekla v golito niti kaplja mleka.

A ko je šla mati v hlev mlest, je sinček Mezinček, ki ga je bila vzela s seboj, zlezal statljivi kravi v uho in jo ščipal in ščipal, da je ob jasli otvezena krava ritala ko nora, nazadnje pa le spustila curek mleka v golito. Gračakinja je od začudenja kar roke sklepala in se veselila, češ da je dobila takšno kravjo dekle, kakršne se ni bilo na grajski pristavi.

Tako so oče in mati in sinček Mezinček živeli srečno in veselo. Ko pa sta se oče in mati postavila in od starosti umrla, je sinček Mezinček odšel po svetu.

Le v katerem ovčjem runu ali v katerem kravjem ušesu se zdaj skriva pred ljudmi, tega pa zares ne vem.

Nekje na Gorenjskem živi deklica, ki ji je ime Polonca. Pravzaprav jo kličemo Polona, ker hoče biti dobrosrčna mamica vsem ubogim živalcam na svetu. Med vsemi pa ima najraje medvede in medvedke. Nikoli se ni marala igrati z načičkanimi punčkami, vedno le z medvedmi raznih barv, oblik in velikosti.

Vsak večer položi vse te medvede — zdaj jih je že šest, druge pa ima na slikah — na rob svoje postelje. In ko je letos spomladi zvedela o nesreči pri kateri je vlak povozil živega medveda, je Polonco v srce zadelo. Le kaj bodo počeli mladiči? Želela je pisati lovcu na Jelovico ter ga prositi za vsaj enega

osirotelega kosmatinčka. Pa do zdaj še nismo zvedeli za njegov naslov. Namesto živega je Polonca dobila spet v dar debelušnega godrnjača, da ga lahko oblači v svoje otroške obleke.

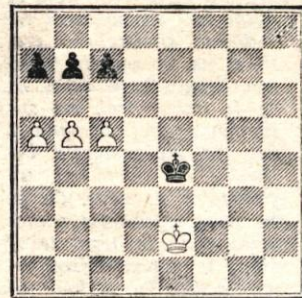
Potem pa se je nekaj zgodilo. Najprej se je začelo novo šolsko leto. Za Polončine medvedke so bile še vedno počitnice, za deklico pa ne. Nekega dne je Polončin oče oznanil: »Zvečer bomo pripeljali črnega... Medvedka?« je zavriskala Polonca. Pa niso pripeljali črnega medveda, ampak — star, črn klavir, na katerega se bo zdaj Polonca učila igrati pesmice o medvedku. Eno ji bomo v tolažbo kar tukaj napisali.

Tam v skritem belem logu medved dremlje v brlogu. Včasih vstane in zazeha: »Eh ta sneg še ne preneha.« Pa na pograd se zvali, kihne, pihne in zaspi...
Darina Konc

Šah

Presenečenje

Kmečke končnice skrivajo v sebi veliko presenečenj. Oglejte si diagram:

Čeprav je material izenačen, je videti, da bo črni zmagal, ker bo lahko osvojil bele kmete. Toda če je na potezi beli, lahko zmaga:

1. b5 — b6 c7 : b6
2. a5 — a6 b7 : a6
3. c5 — c6

in beli dobi damo! Če bi črni v prvi potezi odigral a7 : b6 bi sledilo c5 — c6!

Lažnivec

Skupinica fantičev je stala pred šolo in se pogovarjala o svojih očetih. Vsi so vedeli povedati kaj imenitnega. Tončkov oče govori tri jezike in prepotoval je pol sveta. Francijev ima najlepši avto v mestu. Markov ata je pilot, Jožetov pa kirurg. Le mali Janezek dolgo ni odprl ust. Končno se, bistra glavnica, domisli in reče:

»Moj očka kuha najboljše žganje na svetu. Kadar ob Savi pomiva sode, kjer je shranjena žlahtna kapljica, so še v Ljubljani ribe tako pijane, da vriskajo od veselja.«

O Polonci in medvedih

Svoboda

Svoboda je vse bogastvo na svetu, dražja je od najdražjega kamna, ker je ne moremo z denarjem kupiti, ampak jo lahko dobimo le s krvjo.

Če ljudje drugačni bi bili, potem ne bila bi potrebna kri, zadostovala bi le enakost med ljudmi.

Svoboda je tista, ki je nihče človeku ni dal, ampak si jo je sam z borbo poiskal.

Malo nas je, samo peščica ljudi, ki imamo najdražje na svetu. Zato samo mi lahko vemo, kaj pomeni svoboda.

Svoboda ne pozna meja, za vse je ljudi pripravljena. Čez mnogo, mnogo let jo bomo imeli vsi, ne samo peščica ljudi.

Anka Rogelj, 8. c razred
osnovna šola
Lucijan Seljak, Kranj

Pohod k spominski plošči

Na pionirski dan je naš razred odšel na kratek pohod k spominski plošči v Udnem borštu, v gozd, v katerem se je na začetku NOB odvijala tragična in dramatična bitka. Vendar smo zvedeli, da več deset kilometrske poti ne bomo prepeščili, ampak se bomo do vasice v bližini našega cilja peljali s kolesi, kar nas je še posebno presenetilo.

Tako se je mrzlega jutra iz Preddvora podala skozi jesensko meglo precej dolga vrsta kolesarjev. V začetku vožnje smo imeli, posebno dečki, premrle roke dalj časa v žepih, kot pa na krmilih. »Kdo bi zmrzoval,« smo menili. Vendar smo kmalu zavili na slabo cesto in ko nas je nekajkrat pošteno zavrtelo na občestnem pesku, smo še preradi potegnili roke iz žepov. Ko smo se sredi vožnje spustili po nekem precej strmem klancu, se je sošolcu izneverila zračnica, tako da jo je moral krpiti. Komaj smo se odpeljali dalje, že smo pozabili na nevšečnost, kajti vožnja je bila zelo razburljiva. Nekateri zadnji so se hoteli vrniti na čelo kolone, mi pa jim tega nismo pustili. Seveda bi to še najbolj razburilo miličnike, če bi nas slučajno videli. Dobro, da je na tej cesti le malo prometa. Tako smo na tabli ob poti kmalu prebrali, da je za nami že 8 km.

V Naklem smo na postaji počakali peščico tistih, ki so se do sem rajši pripeljali z avtobusom. Naše jeklene konjičke smo pustili v bližnjem naselju in vzeli pot pod noge. Nekaj časa smo s čevlji obdelovali cesto, potem pa zavili v mešan gozd z visoko podrastjo. Prvi počitek je bil prav na mestu, kjer so se nekoč zbirali partizani. Med nadaljevanjem poti je marsikdo nevede postal gobar, kajti v gozdu je gob kot med vojno sovražnih postojank. Tako nas je tovariš, ki nas je vodil kmalu privedel do spominske plošče, vzdane v veliko skalo sredi grape z visokimi, vitkimi smrekami in žuborečim potokom. Tu smo zvedeli za potek bitke, v kateri so samo trije partizani ostali živi. Eden od njih se je rešil tako, da je zlezal v votlino med skalami in se pokrtil z odlomljeno smrečico.

Med povratkom smo nekoliko zavili s poti ter obiskali še spomenik žrtvam bitke. Komaj pa smo se vrnili do koles, že smo sedli nanje in odbrzeli domov. Tega dne se vedno rad spominjam.

Stane Vovnik, 8 a razred
osnovne šole Matija Valjavec,
Preddvor

Preddvor je lep, toda...?!

Pravljice se navadno začnejo: Nekoč je bilo... In tako so nekoč, morebiti pred sto leti ali manj, občinski mošje v francoski vasi Clochemerle sklenili, da postavijo javno stranišče. Sklenjeno — storjeno. Za tem pa ogenj v strehi! Zakaj? Dokler so moški opravljali svojo potrebo kar ob zidovih cerkve, je bilo vse prav in v redu, novogradnja v bližini božjega hrama, pa je razburkala vso vas. V Clochemerlu, ki mu pravijo tudi Preddvor, pa se je sto let za tem pripetilo, da je odstopil eden izmed predsednikov. Vse to še ni nič takega, tudi veliki predsedniki delajo tako, kadar kaj ne gre kot bi moralo.

No, v Clochemerlu-Preddvoru so takoj, ko je predsednik odstopil, po vseh demokratičnih pravilih postavili novega. In glej ga, šmenta. Stvar se je premaknila in stekla. Kaj bi še taval na prejšnjem, ko so sklenili, in zasvetila je luč. Luč spoznanja, resnice, pravice, enakosti in tako dalje. V ulico A, ki meri kakih sto metrov in šteje le deset hiš, so postavili tri sodobne živostrebne svetilke na mogočnih železnih drogih. V ulico B, ki je dolga prek tri sto metrov in šteje osemnajst hiš, pa tri zastarele brljavke, in sicer kar na električne droge. Če je tu vmes vprašanje samoprispevka, je tega torej kriva le pomanjkljiva organizacija. Kaj si hočemo — duhov ne smemo razburjati.

Kar je, je dobro. Na vasi se mora nekaj dogajati, ker ljudje sicer ne bi imeli kaj govoriti in bilo bi dolgočas. Zakaj prosveta spi, če pa deluje, deluje v prazni dvorani. Imajo šest pevovodij in nobenega zbora, razen šol-

skega in cerkvenega, ki pač morata obstajati za radi vsak svojih zakonov. Edina sekcija, ki deluje, je folklorna skupina, pa še ta je ušla od prosvete k turizmu. (Baje iz komercialnih razlogov.) Zgradili so kinokabino za stalno aparaturu, od obiska pa je odvisno, če jo bomo dobili. Na plakatih smo že označevali naš kino kot Kino Preddvor, v zadnjem času pa zopet odbijajoče opozarjamo gledalce, da je to potujoči kino.

Sola je — hvala bogu in nam, ki jo plačujemo na obroke — dograjena. (Le za ureditev okolja in ceste do nje je zmanjkalo drobiža.) Mladina je prav takšna, kakšni smo mi. Prav tako pleše najnovejša pleše kot smo jih plesali mi, le njen kos kruha je precej večji. Glede otroškega varstva je bilo že morje govorjenja. Izvedena je bila tudi anketa, ki je pokazala veliko zanimanje in potrebo. Letos naj bi ta reč stekla, toda na zadnji odločilni sestanek je prišlo le šest kandidatov, in tako imamo še naprej kaj govoriti in godrnjati. S turizmom se že dolgo ubijajo eni in isti, a kaj pomaga vsa prizadevnost, če pa turistov ni. Nogomet radi igramo; a nogometaše smo porinili in skrili na gmajno pod žago z geslom: »Zemljo tistemu, ki jo obdeluje.«

Nekdo misli, drugi ne misli, nekdo ima prav, drugi ima spet drugačen prav, nekomu gre zares, drugemu za šalo, nekdo mi bo verjel, drugi bo zmaheval z glavo, a vse to ni važno, važno je, da ima vsak svoj košček standarda. In tako življenje na vasi mirno teče dalje...

HEC

Spretnostna in propagandna vožnja avtomobilov iz LTH

Prejšnjo soboto je sindikalna podružnica Loških tovarnih hladilnikov organizirala za svoje uslužbence-voznike spretnostno (rally) vožnjo z avtomobili. Udeležilo se je 39 avtomobilistov. Prijavljeni so med tekmovanjem v svojem vozilu morali imeti vsaj še dva sodelavca iz kolektiva. Posebna komisija sestavljena iz članov sindikata je ocenjevala ekipe in posameznike. Udeleženci tekmovanja so se pomerili v različnih spretnostih, ki jih mora obvladati voznik: parkiranje, zavijanje, vzvratna vožnja, slalom med ovirami, vožnja po liniji in ustavljanje. Zmagal je Janez Tancek s 333 kazenskimi točkami, pred Francem Arharjem (358), Matevžem Osenarjem (389) in Alojzjem Hafnerjem (390).

Po končanem tekmovanju so vsi vozniki krenili na propagandno vožnjo. Pot jih je vodila iz Skofje Loke prek Kranja, Brnika, Kamnika in Domžal do Ljubljane, od tam pa zopet nazaj v Skofjo Loko. Uspelo prirediteljem so nazadnje proslavili s piknikom v naravi.

-lg

Oglušujoče zvonjenje na Primskovem

Že dlje časa se pripravljamo, da bi naslovili javni apel na župni urad na Primskovem. Moti nas dolgotrajno nabijanje slabo uglasenih zvonov ob vsaki priliki in nepriliki.

Kar se je dogajalo v torek, 8. oktobra, popoldne (do 20. ure zvečer) in v sredo, 9. oktobra, navsezgodaj ob 5. uri, presega vse meje brezobzirnosti.

Kako pridejo delovni ljudje Primskovega do tega, da jim tolikokrat brezobzirni zvonar kali zasluženi mir in počitek ter uničuje živce? In oni delovni ljudje, ki imajo nočno službo, kako naj se odpočijejo spritno tega preglasnega zvonjenja? Kako glasni so ti zvonovi pa priča to, da bije njihov glas tudi na živce stanovalcev ob vodovodnem stolpu in na vsem desnem bregu Kokre. Otroci in dojenčki se plaše sredi spanja.

Slovenski človek ni imel nikoli ničesar proti ubrani pesmi zvonov kje na vasi — toda tu sredi gosto naseljenega predmestja Kranja res ne gre na tak način uveljavljati pravice do cerkvenih obredov. Tudi pokojnike se da bolj tiho počastiti.

Zahtevamo od pristojnih organov, da preprečijo to početje, ki predstavlja že pravcato kaljenje miru.

Več Primskovljanov

Pevsko društvo upokojencev v Predosljah

Na zadnjem običnem zboru upokojencev v Predosljah so člani sklenili, da društvo ne bo več prispevalo vencev k pogrebni svečanostim. Upokojenci Kokrice, Ilovke, Sra-kovelj, Tatince, Suhe, Oreho-velj, Britofa in Predoselj so ustanovili pevsko društvo. Leto sedaj sodeluje na pogrebnih svečanostih. Pod vodstvom Regine Koželj so v zadnjem času imeli že dva uspešna nastopa.

V zaposlitev sprejmemo

AGILNEGA ULICNEGA

prodajalca časopisov

Nastop možen takoj

ZASLUZEK DOBER

S stanovanjem ne razpolagamo. Ponudbe sprejema CP »Delo« — podružnica Kranj

Upokojenci iz Smlednika na izletu

Društvo upokojencev v Smledniku je kakor vsako leto doslej tudi letos organiziralo daljši izlet za svoje člane. Konec avgusta se je 45 upokojencev iz Smlednika odpeljalo z avtobusom Podjetja Creina v Trst. Med potjo so si ogledali vse znamenite kraje iz prve in druge svetovne vojne. Ogledali so si tudi grad v Gorici, potem pa so se peljali še v Udine in se preko Rezijske, Trbiške in Kranjske gore vrnili v Smlednik.

Z izletom so bili zelo zadovoljni, saj so imeli lepo vreme, udobne avtobuse, povsod pa so bili z njimi zelo prijazni.

I. Osell

Preprečimo številne planinske nesreče

Letošnja planinska sezona je v glavnem končana, saj so se z začetkom oktobra zaprle skoraj vse planinske koče. Letos je bilo v gorskem svetu precej nesreč, zato je prav, da ob koncu sezone o tem spregovorimo nekaj besed.

V gorah moramo vedno ob začetku planinske poti misliti tudi na srečen konec. Nikoli ne smemo podcenjevati nevarnosti, ki nam v gorah prete na vsakem koraku. Veliko nesreč se je že pripetilo zaradi precenjevanja lastnih sposobnosti in znanja ter pomanjkljive opreme. Kajti mnogo laže je preprečevati planinske nesreče, kakor pa reševati težje ali celo smrtno ponesrečene gornike.

Trganje cvetja ni samo ne-kulturno in kaznivo početje v gorah, pač pa se pri tem kaj rada pripeti nesreča. Proženje kamenja ne plaši samo divjadi, pač pa je lahko smrtno nevarno za druge obiskovalce gora.

Nagle spremembe vremena lahko neprijetno presenetijo slabo pripravljenega planinca.

Nesreče, ki so se letos pripetile v plazu na Slemenu pod Mojstrovko, v steni Kanjeveca, na Voglu, pod Kokreškimi sedlom, v severni steni Triglava in nad Begunjskim studencem naj bi bile resno opozorilo, da moramo biti v gorah skrajno previdni.

U. Zupančič

kdor ponudi DONAT ponudi zdravje

V nekaj stavkih

Jesenice — V začetku tega tedna je bil na Jesenicah sestanek upravnega odbora turističnega društva na Jesenicah. Razpravljali so o pozivu za kolektivni vpis v turistično društvo. Prijavili pa sta se le dve podjetji Kovinar in Gorenjka. Druga podjetja pa se še niso, nekatera pa so celo odklonila članstvo. V zvezi s programom dela v prihodnjem letu so se zavzeli za nadaljnje delo pri polepšanju mesta, za boljše prometne zveze, za sestavo programov prirediteljev, za povečanje števila zasebnih sob in drugo. Gostinskim podjetjem in zasebnikom bodo priporočili, naj gostom, ki so že prenočevali na Jesenicah, pošljejo za novo leto voščila, da bi jim tako izkazali svojo pozornost, pri tem pa jih ponovno povabili. — B. B.

Jesenice — V ponedeljek, 7. oktobra se je pri delavski univerzi na Jesenicah začela večerna srednja komercialna šola za odrasle. Vpisali so se predvsem zaposleni v trgovini. Šola bo trajala dve leti. — B. B.

Senturska gora — Prejšnjo nedeljo je Senturska gora praznovala svoj krajevni praznik. Odbor krajevne skupnosti je organiziral proslavo ob spomeniku pred obeležjem na Anžekarjevi hiši v Sidražu. Kulturni program so izvedli učenci osnovne šole Senturska gora ter moški pevski zbor DPD Svo-bode Primskovo. Domačini, ki so prišli na proslavo tudi iz precej oddaljenih domačij, so goste lepo sprejeli ter jim po lepi stari navadi ponudili domač kruh. Želeli so si še takih obiskov pevcev, kar so jim le-ti radi obljubili. — M. A.

Radio

Poročila poslušajte vsak dan ob 5., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15. 17., 22., 23 in 24 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah po ob 6.05., 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA — 12. oktobra

8.08 Glasbena matineja — 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Čez travnike zelene — 9.50 Naš avtopostop — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Romeo in Julija — fantazijska uvertura — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Narodne pesmi iz Bosne in Crne gore — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Paleta zabavnih melodij — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.45 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Igramo beat — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Pravkar prispelo — 18.50 S knjižnega trga — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Godala v ritmu — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Sobotni večer z napovedovalko Ivi Korošec — 20.30 Zabavna radijska igra — 21.30 Iz fonoteke rarija Koper — 22.10 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden

Drugi program

14.05 Revija tujih popevk — 15.00 Zvoki s tekočega traku — 20.05 Počitniški kapiot — 20.20 Z melodijami križemsvet — 21.20 Operni koncert — 22.30 Skladatelji mlade Poljske

NEDELJA — 13. oktobra

6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.45 Skladbe za mladino — 9.05 Dober dan vam želi Jurij Souček — 10.05 Še pomnite tovariši — 10.30 Pesmi borbe in dela — 10.45 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.50 Pogovor s poslušalci — 12.00 Na današnji dan — 13.15 Vedri zvoki z velikimi orkestri — 13.40 Nedeljska reportaža — 14.05 Nedeljski operni koncert — 15.05 Popoldne ob zabavni glasbi — 15.30 Humoreska tega tedna — 16.00 Zabavna glasba in šport — 17.30 Radijska igra — 18.43 Violinist Franco Gulli in ansambel Slavko Osterc — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.15 Serenadni večer —

23.05 Literarni nočno — 23.15 Zaplešimo z orkestri

Drugi program

9.35 Nedeljska srečanja — 11.35 Svetovna reportaža — 13.35 Za prijetno popoldne — 14.35 Minute s ansambлом Andre Brasseur — 14.45 Odmevi z gora — 15.00 Z letošnjega festivala v Salzburgu — 17.35 Glasbena skrinja — 19.00 Športni dogodki dneva — 19.10 Igramo za razvedrilo — 20.05 Strani iz slovenske proze — 20.25 Glasbene vinjete — 21.20 Večerna nedeljska reportaža — 21.30 Iz repertoarja Komornega zbora RTV Ljubljana — 22.00 Interpreti tega tedna — 00.05 Iz slovenske lirike

PONEDELJEK — 14. oktobra

8.08 Glasbena matineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.10 Cicibanov svet in Psmica za najmlajše — 9.30 Paleta zvokov — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Glasba španskega skladatelja Manuela de Falle — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Majhen koncert pihalnih orkestrrov — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Lahka glasba s Simfoničnim orkestrom RTV Ljubljana — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Poje zbor Kolo iz Šibenika — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Odlomki iz opere Lovci na bisere — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Signali — 18.35 Mladinska oddaja Interna 469 — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute s pevko Eldo Viler — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Koncert orkestra Moskovske filharmonije — 22.00 Za ljubitelje jazza — 23.05 Literarni nočno — 23.15 Lahko noč s pevci zabavne glasbe

Drugi program

14.05 V ritmu današnjih dni — 15.00 Izbrali smo vam — 20.05 Ljudje med seboj — 20.30 Svet in mi — 20.45 Glasbene slike iz Hrvaške — 21.20 Literarni večer — 22.00 Večeri pri slovenskih skladateljih — 00.05 Iz slovenske lirike

TOREK — 15. oktobra

8.08 Operna matineja — 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.25 Nekaj zabavnih melodij — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Poje sopranistka Vilma Bukovec — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Glasbeno ustvarjanje mladih — 14.25 Popoldanski koncert lahke glasbe — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.45 Jezikovni

pogovori — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Igra Simfonični orkester RTV Ljubljana — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 V torek nasvidenje — 18.45 Družba in čas — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute s pevcom Stanetom Mancinijem — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Radijska igra — 21.10 Glasbena medigra — 21.15 Deset melodij — deset pevcev — 22.15 Skupni program JRT — 23.05 Literarni nočno — 23.15 Plesni orkestri in ansambli RTV Ljubljana

Drugi program

14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 14.35 Z majhnimi zabavnimi ansambli — 15.00 Melodije po pošti — 20.05 Socialna politika — 20.15 Jazz na II. programu — 21.20 Pevski parnas — 21.45 Koncertanti na naših odrih — 23.10 V nočnih urah — 00.05 Iz slovenske lirike

SREDA — 16. oktobra

8.08 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljice in zgodb — 9.10 Iz albuma skladb za mladino — 9.30 Cetrtr ure z orkestrom Ernest Thomlinson — 9.45 Pojo mali vokalni ansambli — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Koral in Toccata — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Od vasi do vasi — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Koncert za oddih — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Naš podlistek — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Odskočna deska — 18.40 Naš razgovor — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Ti in opera — 22.15 S festivalov jazza — 23.05 Literarni nočno — 23.15 Lahko noč s pevci

Drugi program

14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — 14.35 S popevkami po svetu — 15.00 Drobne skladbe z velikimi orkestri — 20.05 V svetu zunanje politike — 20.30 Mednarodna radijska univerza — 21.20 Poslušajmo in primerjajmo — 22.30 Razgledi po sodobni glasbi — 00.05 Iz slovenske lirike

CETRTEK — 17. oktobra

8.08 Operna matineja z našimi pevcy — 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.25 Iz zakladnice resne glasbe — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Odlomki iz opere Ero z onega sveta — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Pihalni orkestri na koncertnem odru — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Mladina poje — 14.25 Operetne melodije —

14.45 Mehurčki — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Majhen recital violinista Pavla Skabarja — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Cetrtrkov simfonični koncert — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Iz naših studiov — 18.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute s pevko Marijano Deržaj — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Cetrtrkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 21.40 Glasbeni nočno — 22.15 Komorno glasbeni večer — 23.05 Literarni nočno

Drugi program

14.05 Igramo za vas — 15.00 Melodije po pošti — 20.05 Naš intervju — 20.15 Veliki vadički — 20.30 Pričevanja o glasbi — 20.45 Majhen koncert lahke glasbe — 21.20 Iz domače komorne glasbe — 22.00 Stvarjenje — oratorij — 00.05 Iz slovenske lirike

S A H

PETEK — 18. oktobra

8.08 Glasbena matineja — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Naši ansambli in vokalni solisti zabavne glasbe — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Od drnleca do tanga — 12.30 Kmetijski nasveti —

Imate v tujini sorodnike, prijatelje, znance? Ali ste že pomislili, s čim bi jih razveselili za novoletne praznike?

Podarite jim SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLEDAR za leto 1969!

Spominjal jih bo domačnosti in jim prinesel v besedi in sliki košček rojstnega kraja. Hvaležni vam bodo za dobro izbrano darilo!

Koledar bo izšel že koncem oktobra. Pohitite z naročili, kajti za to knjigo je vedno večje zanimanje in je v zadnjih dveh letih bil tako zgodaj razprodan, da naknadnim naročnikom nismo mogli ugoditi. Tiste, ki želijo poslati koledar v Ameriko, obveščamo, da ga bomo poslali z letalom, če ga bodo naročili do 30. novembra.

Naročila sprejema:

SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA LJUBLJANA, Cankarjeva 1/II.
Telefon: 21-234

AVTO-MOTO DRUŠTVO KRANJ

organizira s sodelovanjem tovarne »TOMOS« Koper

II. zlet mopedistov

V KRANJU, DNE 12. OKTOBRA 1968

Program zleta:

Ob 13.30 — Povorka vseh motoriziranih udeležencev skozi mesto Kranj.

Ob 14.00 uri — Spretnostna vožnja na Titovem trgu.

Vse ljubitelje moto športa posebno pa še mladino vabimo, da si ogledajo to zanimivo tekmovanje.

AMD KRANJ

Televizija

SOBOTA — 12. oktobra

9.35 TV v šoli (RTV Zagreb) — 14.55 Balkansko prvenstvo v namiznem tenisu (RTV Skopje) — 16.00 Mladinska igra (RTV Zagreb) — 17.00 TV kašpot, 17.20 Naš globus, 17.45 Cikcak, 18.00 Začetek XIX. olimpijskih iger - prenos iz Mehike do 19.50 — 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja (RTV Ljubljana) — 20.35 Maksim naših dni - humoriistična oddaja (RTV Beograd) — 21.35 Osvajalci - film, 22.35 Zabavno glasbena oddaja, 22.55 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

NEDELJA — 13. oktobra

9.10 Kmetijska oddaja v madžarščini (RTV Beograd) — 9.35 Dobro nedeljo voščimo z ansamblom Mihe Dovžana (RTV Ljubljana) — 10.00 Kmetijska oddaja (RTV Beograd) — 10.45 Ne joči Peter - slovenski film (RTV Ljubljana) — 14.45 Balkansko prvenstvo v namiznem tenisu (RTV Skopje) — 16.15 Odločitev - ponov. filma Saga o Forsyth, 17.05 TV kašpot, 17.25 Pot v začetek - nadaljevanje in konec evrovizijskega filma (RTV Ljubljana) — 18.15 Posnetek nogometne tekme Avstrija : Nemčija (RTV Zagreb) — 19.45 Cikcak (RTV Ljubljana) — 20.00 TV dnevnik (RTV Beograd) — 20.45 Vijavaja (RTV Ljubljana) — 20.50 Prijatelji pesmi - zabavno glasbena oddaja (RTV Beograd) — 21.35 Sportni pregled (JRT) — 22.00 Atletika - prenos olimpijade iz Mehike (Evrovizija) — 00.45 Poročila (RTV Zagreb) — **Drugi spored:** 21.00 Spored italijanske TV

PONEDELJEK — 14. oktobra

9.30 TV v šoli, 10.30 Ruščina (RTV Zagreb) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe, 14.10 Madžarski TV pregled (RTV Beograd) — 14.25 Poročila, 14.30 Atletika: posnetek iz olimpijade (RTV Ljubljana) — 16.20 Propagandna oddaja (RTV Zagreb) 16.00 Olimpijski filmski pregled (RTV Sarajevo) — 18.00 Po Sloveniji, 18.20 Propagandna medigra, 18.30 O potrebi otrok in pravicah staršev (RTV Ljubljana) — 18.50 Švedska ni na severu - reportaža (RTV Zagreb) — 19.20 Vokalno instrumentalni solisti, 19.50 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja, 20.35 Težave z neko generacijo - TV drama, 21.35 Srečanje s Francetom Bevkom, 21.55 Poročila (RTV Ljubljana) — 22.00 Atletika - prenos iz olimpijade v Mehiki (Evrovizija)

TOREK — 15. oktobra

9.35 TV v šoli, 10.30 Angleščina (RTV Zagreb) — 11.00 Osnova splošne izobrazbe (RTV Beograd) — 14.25 Poročila, 14.30 Atletika: posnetek iz olimpijade, 16.20 Propagandna oddaja (RTV Ljubljana) — 16.30 Olimpijski filmski pregled (RTV Skopje), 18.20 Risanke, 18.35 Praznik na Krasu, 19.05 Kmetijstvo v slovenskem gospodarstvu, 19.55 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja, 20.40 Družina prevarantov - angleški film, 22.05 Vizija - balna oddaja, 22.30 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 18.00 Poročila, 18.05 Tedenska kronika, 18.20 Svet na zaslonu, 19.00 Mali komorni koncert (RTV Zagreb) — 19.15 Rdeči signali (RTV Beograd) — 19.45 TV prospekt, 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

SREDA — 16. oktobra

9.35 TV v šoli (RTV Zagreb) — 15.20 Poročila, 15.25 Atletika - posnetek z olimpijade (RTV Beograd) — 16.20 Propagandna oddaja (RTV Zagreb) — 16.30 Olimpijski filmski pregled (RTV Sarajevo) — 18.00 Pisan trak (RTV Ljubljana) — 18.20 Ne črno, ne belo (RTV Beograd) — 19.05 Dubrovniške poletne prireditve (RTV Zagreb) — 19.45 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja, 20.35 Kongres - predstava Drame SNG Ljubljana, 22.45 Posnetek nogometne tekme Manchester United : Estudiantes (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 18.00 Kronika (RTV Zagreb) — 18.20 Spored JRT, 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

ČETRTEK — 17. oktobra

9.35 TV v šoli, 10.30 Nemščina (RTV Zagreb) — 11.00 Angleščina, 14.45 Poročila, 14.50 Sahovski komentar v lemojstra Čirica, 15.10 Atletika - posnetek iz olimpijade (RTV Beograd) — 16.20 Propagandna oddaja (RTV Ljubljana) — 16.30 Olimpijski filmski pregled (RTV Skopje) — 18.00 Po Sloveniji, 18.15 Propagandna medigra (RTV Ljubljana) — 18.20 Narodna glasba (RTV Beograd) — 18.45 Samorastnika - reportaža (RTV Ljubljana) — 19.05 Češka zabavno glasbena oddaja (RTV Beograd) — 19.45 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja, 20.35 Saga o Forsyth - film, 21.25 Kulturne diagonale, 22.25 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 18.00 Kronika (RTV Zagreb) — 18.20 Narodna glasba (RTV Beograd) — 19.45 TV prospekt, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Propagandna oddaja (RTV Zagreb) — 20.35 Aktualni razgovori, 21.35 Novo življenje - TV igra (RTV Beograd) — 22.35 Včeraj, danes jutri (RTV Zagreb)

PETEK — 18. oktobra

9.35 TV v šoli (RTV Zagreb) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe, 11.30 Francoščina, 15.25 Poročila, 15.30 Posnetek iz olimpijade (RTV Beograd) — 16.20 Propagandna medigra (RTV Zagreb) — 16.30 Olimpijski filmski pregled (RTV Sarajevo) — 18.00 Tiktak (RTV Ljubljana) — 18.20 Mladinski koncert (RTV Beograd) — 19.05 Na poti od Komende do Radovljice, 19.55 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Vijavaja, 20.35 Visoki zid - češki film (RTV Ljubljana) — 22.00 Atletika - prenos iz olimpijade (Evrovizija), 24.00 Poročila (RTV Zagreb) — **Drugi spored:** 18.00 Kronika (RTV Zagreb) — 18.20 Mladinski koncert (RTV Beograd) — 19.05 Mladi na zaslonu, 19.55 Propagandna oddaja, 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

Loterija

Srečke s končnicami	so zadele din
40	8
0120	200
05480	500
22650	400
26280	500
852650	2000
31	20
61	10
501	50
35571	500
32	8
12452	500
65802	1000
68712	400
98392	400
33	8
58683	400
049333	10.008
74	8
26564	500
45664	400
56394	500
77724	500
360484	30.000
522324	2000
690704	2000
5	4
88205	504
872055	2004
890195	10.004
46106	400
55726	1000
040066	50.000
232356	2000
401056	2000
7	4
08717	404
83267	504
526277	2004
927387	2004
8	4
20768	504
63818	404
29	8
39	10
499	100
38679	400
60219	1000
60999	400
92229	1008
210889	2000
592289	100.000
782399	2000

KINO

Kranj CENTER

12. oktobra amer. barv. CS film RANC BRAVO ob 16. in 18. uri, svečana premiera slovenskega filma PETA ZASEDA ob 20. uri, premiera amer. barv. filma SEKS IN SAMOSTOJNA DEKLICA ob 22. uri
13. oktobra amer. barv. film JUNAK IZ TEKSASA ob 9.30, amer. barv. film SEKS IN SAMOSTOJNA DEKLICA ob 13. uri, amer. barv. CS film RANC BRAVO ob 15., 17. in 19. uri, premiera angl. barv. filma SAMO DVAKRAT ŽIVIMO ob 21. uri
14. oktobra amer. barv. CS film RANC BRAVO ob 16. in 18. uri
15. oktobra angl. barv. film SAMO DVAKRAT ŽIVIMO ob 15.30 in 20. uri, amer. barv. CS film RANC BRAVO ob 18. uri

Kranj STORZIC

12. oktobra amer. barv. film POROČNIK ROBIN CRUOSE ob 16. in 20. uri, nem. barv. CS film VELIKA KACA ob 18. uri
13. oktobra amer. barv. film POROČNIK ROBIN CRUOSE ob 14. in 20. uri, nem. barv. CS film VELIKA KACA ob 16. uri, amer. film PLACILO ZA HUDICA ob 18. uri
14. oktobra slovenski film PETA ZASEDA ob 16., 18. in 20. uri
15. oktobra slovenski film PETA ZASEDA ob 16., 18. in 20. uri

Stražišče SVOBODA

12. oktobra amer. barv. CS film RANC BRAVO ob 20. uri
13. oktobra amer. barv. film POROČNIK ROBIN CRUOSE ob 16. in 18. uri, amer. film PLACILO ZA HUDICA ob 20. uri

Cerkije KRVAVEC

12. oktobra franc. barv. CS film ANGELIKA IN KRALJ ob 20. uri
13. oktobra franc. barv. CS film ANGELIKA IN KRALJ ob 15.30 in 17.30, amer. film PROSTOR NA SONCU ob 19.30 uri

Kamnik DOM

12. oktobra svečana premiera slovenskega filma PETA ZASEDA ob 18. uri, špan. italij. barv. CS film MASCEVANJE V FUERTE CEDRO-SU ob 20. uri

13. oktobra špan.-italij. CS film MASCEVANJE V FUERTE CEDRO-SU ob 14., 18. in 20. uri, franc. film DNEVNIK ŽENE V BELEM ob 16. uri

Kamnik DUPLICA

12. oktobra amer. barv. CS film REVOLVERAS VACO ob 19. uri
13. oktobra amer. barv. CS film REVOLVERAS VACO ob 15., 17. in 19. uri

Škofja Loka SORA

12. oktobra franc. barv. CS film ZAROTNIK MATIJA SANDORF ob 18. in 20. uri
13. oktobra franc. barv. CS film ZAROTNIK MATIJA SANDORF ob 15., 17. in 20. uri
15. oktobra nem. barv. film DIAMANTI V BILJARDU ob 20. uri

Jesenice RADIO

12.-13. oktobra angl. barv. film TRAPER
14. oktobra italij. barv. film TOSCA
15. oktobra špan. barv. film NEUSTRASEN MASCEVALEC

Jesenice PLAVZ

12.-13. oktobra špan. barv. film NEUSTRASEN MASCEVALEC
14.-15. oktobra angl. barv. film TRAPER

Zirovnica

13. oktobra italij.-špan. barv. CS film SEDEM PI-STOL ZA BRATE MAC GREGOR

Dovje-Mojstrana

12. oktobra amer. barv. film ZAVEZANIH OČI
13. oktobra franc. barv. CS film FURIJA V BAHII

Kranjska gora

12. oktobra italij.-špan. barv. CS film SEDEM PI-STOL ZA BRATE MAC GREGOR

13. oktobra amer. barv. film MARY POPPINS

Prešernovo gledališče v Kranju

TOREK — 15. oktobra, ob 19.30 Neil Simon: ZARES CUDEN PAR — komedija za razvedrilo — za red PREMIERSKI. Gostuje Mestno gledališče ljubljansko

Gospodinje —

z gnojenjem vašega vrta boste dosegle večji pridelek. Mešanico vrtnega gnojja, ki je pakiran po 5 kg in ga proizvaja RADONJA Sisak, lahko dobite v vseh kmetijskih apotekah.
Vaše cvetice, ki jih dodatno hranite z vitaminom, bodo vedno sveže in lepe.
PROIZVAJA RADONJA SISAK

Prodaj

Prodaj PLETILNI STROJ knytax enoredni, popolnoma nov. Naslov v oglašnem oddelku 4825

Ugodno prodaj PEČ za centralno kurjavo — 3,7 m² na trdo gorivo. Kranj, Cankarjeva ul. 10 4941

Prodaj TRAKTOR s priključki. Kranj — Orehek, Zavska c. 41 4951

Prodaj KRAVO s teletom. Zapoge 16, Vodice 4952

Prodaj žilindrine ZIDAKE 200 kosov, približno 150 kg 2ELEZA prof. 6 in električno kompletno OMARICO za gradnjo. Informacije v trgovini Gorenje, Kranj, Prešernova II 4953

Prodaj dobro ohranjen MOPED T-12 — dvosedezni. Kranj, Smledniška 40 4954

Prodaj KOZO. Voklo 21, Senčur 4955

VALILNICA V NAKLEM pri Kranju prodaja vsak torek, sredo in soboto 2 do 3 mesece stare jarčke, pasme leghorn po 15 N din za 1 kom.

Prodaj HRUSKE za mošt. Luže 7, Senčur 4956

Prodaj 10 PRASICKOV, 6 tednov starih. Glinje 13, Cerklje 4957

Prodaj 2 m³ starega gašenega APNA, 3/4 m³ tržiškega PESKA in nekaj OPEKE. Kadivec Martin, Senčur 258 4958

OTROŠKI kombiniran italijanski VOZICEK in lep KOSEK z OPREMO prodaj. Pivka 17, Naklo 4959

Prodaj mlado KRAVO, devet mesecev brejo. Trboje 52, Smlednik 4960

Prodaj 300 kg CEMENTA. Čadovlje 8, Golnik 4961

Nujno prodaj TOYOTA — COROLLA 1100. Ponudbe poslati pod »COROLLA« 4962

Prodaj 500 kosov rabljene strešne OPEKE bobrovec — zelo poceni. Sink, St. Loka 68, Sk. Loka 4963

Poceni prodaj lutzovo PEČ baker in SKROPILNICO za sadje. Plantarič, Sk. Loka 4964

Prodaj novo PEČ na olje zopass. Kopic Franc, Cerklje 185 4965

Zimska JABOLKA kupite ugodno pri Leben, Sevlje 1 nad Sk. Loko, Selca 4966

Prodaj dobro ohranjen tritonsko HARMONIKO ljubas in TEHNICO — 20 kg — v brezhibnem stanju. C. St. Zagarja 29, Kranj 4967

Prodaj 4-vrstno HARMONIKO, nemške izvedbe. Naslov v oglašnem oddelku 4968

AVTO-MOTO DRUŠTVO SENCUR

organizira tečaj

ZA SOFERJE A+B+F

kategorije, ki se prične v torek, 15. 10. 1968 ob 17. uri v Senčurju 89.

Prodaj KRAVO, ki bo v kratkem teletila, ali po izbiri. Stružev 5, Kranj 4969

Prodaj HRUSKE moštariče. Bašelj 5, Preddvor 4970

Prodaj HRUSKE moštariče. Begunje 112 4971

Prodaj nov ženski dežni PLASC, žensko praznično in delovno obleko za srednje veliko postavu. Naslov v oglašnem oddelku 4972

Prodaj nekaj POHIŠTVA zaradi pomanjkanja prostora. Kokrica 280, Kranj 4973

Prodaj PEČ plamen, otroško POSTELJICO in PEČ na žaganje. Naslov v oglašnem oddelku 4974

Prodaj zazidljivo PARCELO z lokacijskim in gradbenim dovoljenjem, ter KRAVO s teletom. Voglje 98, Senčur 4975

Prodaj dva PRASIČA po 100 kg težka. Hrastje 17, Kranj 4976

Prodaj staro kmečko HIŠO na Češnjici nad Podnartom s 6 ha obdelovalne zemlje in gozda. Lep razgled in sončna lega. Informacije, Koselj Janko, Češnjica 6, Podnart 4977

Prodaj PRASIČKE, 6 tednov stare. Tenetiše 29, Golnik 4978

Prodaj USMERNIK za polnjenje akumulatorjev 6-12 V/8 A, DKW 175 ccm, 59. letnik, registriran MOPED za 900 N din, 500 kosov KVADROV, strešno opeko (špičak), ročno URO in RADIO. Zapuže 2 Begunje 4979

Prodaj dobro ohranjen FIAT. Sp. Brnik 57, Cerklje 4980

Prodaj KVADRE 25x25x50 in betonsko ZELEZO. Bertonec Pavel, Mošnje 13, Brezje 4981

Prodaj kombiniran OTROŠKI VOZICEK in KAMIN na žaganje. Kranj, Ljubljanska c. 27 4982

Prodaj dvojno VRAT za skedenj 265x260 in 182x182 — dvokrilna — v dobrem stanju. Zg. Brnik 1, Cerklje 4983

KONTAKT PEČ na olje — malo rabljeno — prodaj za 550 din. Kranj, Milakarjeva 22/II, stanovanje 9 4984

Poceni prodaj 1000 kg HRUSK moštarič. Orehovlje 16, Kranj 4985

Prodaj PARCELO 400 m² v Kranju. Naslov v oglašnem oddelku 4986

Prodaj starejšega KONJA in KRAVO s teletom. Gor. vas Reteče 28 pri Sk. Loki 4987

Prodaj dve stari OMARI in POSTELJI z vložki. Naslov v oglašnem oddelku 4988

Prodaj dobro ohranjen STEDILNIK na drva — desni — in pomivalno MIZO. Stalekar Režka, Zlatnerjeva 5, Kranj 4989

Prodaj avto fiat 1300 v zelo dobrem stanju in »simfonijo« — radio z gramofonom v omarici. Ogled pri Franceljnu na dvorišču hotela Jelen 4990

Prodaj FIAT 600 za 6000 N din. Naslov v oglašnem oddelku 4991

Prodaj dobro ohranjen zastava 600-D, letnik 62. Tudi na ček. Naslov v oglašnem oddelku 4992

MOPED kolibri v odličnem stanju, registriran, na dve prestavi prodaj. Ogled v nedeljo dopoldan. Kalan Vinko, Prešernova 15/II, Kranj 4993

Prodaj MOPED kolibri T-13, zaradi odhoda k vojakom, zelo dobro ohranjen. Nasovče 25, Komenda 4994

Prodaj avto VW, letnik 1967, s prevoženimi 15.000 km. Naslov v oglašnem oddelku 4995

Kmetovalci!

»UGODNA PRILIKA«.

Na obrtniškem sejmu

v Kranju

od 12. do 22. 10. 1968

MALI IN VELIKI

TRAKTORJI NA KREDIT.

Traktorski priključki in

kmetijski stroji

po ugodnih cenah.

Se priporoča

KZ SLOGA KRANJ.

Prodaj dva PRASIČA po 40 kg težka. Praprotna polica 20, Cerklje 4996

Prodaj strešno OPEKO špičak. Pšata 9, Cerklje 4997

Zamenjam SVINJO za brejo. Sp. Brnik 25, Cerklje 4998

Prodaj dva PRASIČA po 50 kg težka. Sp. Brnik 65, Cerklje 4999

Prodaj lepe PUJSKE. Nasovče 3, Komenda 5000

Prodaj HRUSKE moštariče. Suha 14, Kranj 5001

Prodaj karamboliran FIAT 600, tudi po delih. Zupan Franc, telefon 22-298 5002

Prodaj dve TELICI, 1 leto stari. Virmaše 42, Škofja Loka 5003

Ugodno prodaj SPALNICO. Kranj, Valjavčeva 12, stanovanje 13 (ob cesti na Golnik) 5004

GUMIVOZ — Iesen — 14 in 15-colski prodaj. Pogacar, Studenčice, Lesce 5005

Prodaj 50 kg ZIME v kitah za tapetniška dela in semenski KROMPIR igor, Sp. Brnik 76, Cerklje 5006

Zelo ugodno prodaj kompletne orehove SPALNICO z vložki. Naslov v oglašnem oddelku ali telefon 21-257 5007

Prodaj KRAVO s tretjim teletom. Zalag 42, Cerklje 5008

Prodaj skoraj nov ŠIVALNI STROJ veritas. Naslov v oglašnem oddelku 5009

Klavirsko HARMONIKO — 40-basno — poceni prodaj. Naslov v oglašnem oddelku 5010

Prodaj dva PRASIČKA. Krničar, Babni vrt 10 5011

Prodaj staro vseljivo HIŠO v Kranju ali oddam STANOVANJE za plačilo najemnine dve leti naprej. Informacije 13. in 14. 10. 68. Kranj, Tomažičeva 17, Primskovo 5012

Prodaj KROMPIR cvetnik. Jenko Alojz, Trboje 14, Smlednik 5013

Prodaj HIŠO v Kranju, Vodopivčeva 14. Vseljiva takoj. Ogled 14. oktobra od 16. do 18. ure istotam. 5014

Prodaj PEČ na drva za kopalnico. Kranj, Partizanska 13 5015

Prodaj novo dvodelno OKNO in BALKONSKA VRATA. Naklo 64 5016

Ugodno prodaj TRAKTOR ferguson 35 s priključki. Suha 24, Kranj 5017

Prodaj KRAVO po tretjem teletu in nemško SLAMOREZNICO. Strahinje 65, Naklo 5018

Prodaj OTROŠKI VOZICEK. Repič, Kranj, Levstikova 8 5019

Prodaj ugodno FOTO OPREMO — praktika v kovčku in prenosni pisalni stroj. Vreček Jaka, Kidričeva 14, Kranj 5020

KUPIM

Kupim zazidljivo PARCELO v Kranju ali okolici. Rakovec, Kranj, Koroška cesta 11 5021

Kupim lesen VALJAR za njive. Zbilje 4, Medvode 5022

Kupim dobro ohranjeno motorno SLAMOREZNICO s

Očiščene in zmrazjene morske ribe v prodajalnah

Živila Kranj

puhalnikom in verigo. Naslov v oglašnem oddelku 5022

Ostalo

V službo sprejem SIVILJO z nekaj prakse za šivanje pletenih izdelkov. Plača po dogovoru. Informacije vsak dan od 7.—19. ure. Strojno pletilstvo, Jakopič Mira, Bled, Planinska c. 9 4898

Našel sem žensko KOLO. Dobi se na Planini, blok 3, Kranj, Hlebs 5023

SPREJMEM VAJENCA. Strojno ključavničarstvo, Flajšman, Mengeš 5024

AVTOMOBILSKO DNO s kvalitetnim premazom vam zaščitim pred rjo. Smrkolj, c. JLA 27, Kranj 5025

OBRTNIKI! Stalno zaposlitev v Kranju išče ženska. Ponudbe poslati pod »stalno« 5026

Resen, mlad idobraženec išče opremljeno in ogrevano SOBO v Kranju. Ponudbe poslati pod »oktober« 5027

Poceni vas naučim voziti avto — B kategorija. Naslov v oglašnem oddelku 5028

Iščem VARUHINJO dveh majhnih otrok (8 mesecev in dve leti) v dopoldanskem času. Baloh, Moste — Zirovnica 5029

Oddam SOBO s souporabo kopalnice in pralnice brezplačno osebi, ki bi v prostem času pomagala v gospodinjstvu. Mohor Gabriel, Rupa 32/a, Kranj 5060

Prireditve

GOSTIŠČE PRI JANCETU priredi v soboto in nedeljo zabavo s plesom. Igra CIRILOV TRIO in trio KLEKEL. Vabljeni! 5061

GOSTILNA na BRDU priredi v nedeljo, 13. 10. 1968, zabavo s plesom in kegljanjem za osla. V primeru slabega vremena bo prireditev naslednjo nedeljo 5063

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tiske« Kranj, Koroška cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Telefoni: redakcija 21-835 21-869; uprava lista, maolooglasna in naročniška služba 22-152 — Naročniška: letna 24.—, polletna 12.— N din. Cena posameznih števk 0,40 N din — Inozemstvo 16,00 N din — Mali oglasni beseda 0,6 do 1 N din. Naročniki imajo 10 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

TOCIMO PRISTNI ŠTAJERSKI

vinski mošt!

Gostilna Delfin

Nesreče tega tedna

Na Prešernovi cesti na Bledu je v torek voznica osebnega avtomobila Marija Zbontar trčila v kolesarko Antonijo Sodja. Kolesarka je bila nenadoma pripeljala s stranske ceste pred avtomobil. Hudo ranjeno so odpeljali v bolnišnico.

Na cesti prvega reda v Devjem je v torek popoldne

Ivan Capuder v osebnem avtomobilu KR 96-07 prehitel neko vozilo. Tedaj je nasproti privozil avtobus. Capuder je zato zavil proti desni in pri tem trčil v tovornjak, ki ga je vozil Anton Slaviček. Osební avtomobil je pri tem zaneslo še bolj na desno, tako da je trčil v oporni zid. Sopotnik v Ca-

puđrovem avtomobilu je bil laže ranjen. Škode pa je za 3350 N din.

Zaradi prehitre vožnje po mokri cesti se je v sredo zvečer prevrnil pod cesto osební avtomobil, ki ga je vozil Alojz Rekar. Nesreča se je pripetila na cesti prvega reda v bližini Jesenic. — Avtomobil je na mokri cesti najprej zaneslo na levo, nato pa se je prevrnil 20 me-

trov pod cesto. Ranjen ni bil nihče, na avtomobilu pa je za 8000 N din škode.

Pri Železniškem nadvozu na cesti prvega reda pri Drulovki je v četrtek popoldne voznik motornega kolesa Janez Anderle vozil po levi strani ceste in pri tem trčil v osební avtomobil, ki ga je vozil Marjan Dragozet. Pri trčenju se je Anderle hudo ranil. Škode na vozilih je za 2300 N din. L. M.

Zahvala

Ob nenadni izgubi naše drage žene, mame, stare mame in sestre

Angele Zrim

rojene Trdina

se iskreno zahvaljujemo za izrečena sožalja, darovane vence in cvetje, posebno še podjetjem Creina Kranj, Central Kranj, hotel Grad-Hrib Preddvor, ZB-Preddvor, društvu upokojencev Preddvor in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, iskrena hvala.

Zalujoči: mož Franc, sin Ivan z družino in drugo sorodstvo.

Zahvala

Ob izgubi našega dragega očeta, dedka in pradedka

Antona Pečarja

čutimo hvaležno dolžnost, da se iskreno zahvalimo vsem, ki so darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: hčerke: Mici, Ivanka, Milka sin Tone, vnuki in vnukinje ter drugo sorodstvo.

Celje, Kovor, Tržič, Ljubljana, Primskovo, Zagorje ob Savi, Praga, Kranj, dne 9. oktobra 1968

Zahvala

Ob nenadomestljivi izgubi naše ljubljene mame, stare mame, sestre in tete

Antonije Verbič

Kušarjeve mame

se iskreno zahvaljujemo za izrečena sožalja vsem sosedom iz Čirč in Šenčurja, prijateljem in znancem. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Hriberniku, ki ji je lajšal bolečine, infekc. odd. dr. Plevnikovi in strežnemu osebju bolnišnice Golnik. Zahvaljujemo se tudi vsem darovalcem vencev in cvetja, č. duhovščini, in vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoči: hčerke Milena, Rozka, Pavla z družinami, sin Jakob z ženo in drugo sorodstvo.

Šenčur, dne 8. oktobra 1968

Zahvala

Ob bridki izgubi našega ljubega moža, očeta, starega očeta, brata in svaka

Miroslava Arha

V POKOJU

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam na kakršenkoli način pomagali in mu darovali vence in cvetje. Posebna zahvala gre dr. Bajželjnu in sosedom: Matijevim, Erženovim in Krkutovim, ki so nam ob težki izgubi stali ob strani, ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena Anica, sinova: Bojan in Mirko z družino, hčerke: Olga in Danica z družinama, Zlatka ter drugo sorodstvo.

Kranj, Kamnik, Jesenice, Ljubljana, dne 7. 10. 1968

Iskal je denar

V noči na četrtek, 10. oktobra, je neznanec vlomil v obrat Planike v Breznici. V notranjost je prišel skozi okno za zračenje. Vlomilec je verjetno mislil, da bo našel denar, ki je običajno okoli desetega v mesecu pripravljen za delavce. Našel pa je samo nekaj sto starih dinarjev, znamke, žepno baterijo in nalivno pero.

Isto noč je nekdo na podoban način vlomil v bife podjetja Murka v Lescah. V blagajno je napravil odprtino, vendar je bila blagajna prazna, brez denarja. Zato se je lotil pisalne mize. Iz predala je odnesel za okoli 100 N din kovancev. Prilastil si je tudi okoli 130 zavitkov raznih cigaret. Na kraju vloma so našli preiskovalci nekaj sledov.

L. M.

Požar v Stirniku

V sredo ob tretji uri zjutraj je začelo goreti v hiši Vinka Potočnika v Stirniku nad Skofjo Loko. Pogorelo je ostreže in ker se hiše drži še gospodarsko poslopje, je pogorelo tudi več kmetijskih strojev, seno in drugo. Škoda cenijo na okoli 15 milijonov starih dinarjev. Komisija, ki je raziskovala vzroke požara, meni, da se je vžgalo zaradi samovžiga sena ali pa se je vnelo zaradi iskre iz dimnika.

L. M.

NA
I. SEJMU
OBRTI
v Kranju

V NAŠEM PAVILJONU
DOBITE VSEH VRST
moške in ženske obutve

Stanko Kern
MODNO ČEVĽJARSTVO

SGP GORENJČ
RADOVLJICA

proda

tovorni avto
CHEPEL 4,5 tone

Odkup bo v ponedeljek
14. X. 68 ob 8. uri
na upravi podjetja.

Prodamo košnjo otaviča.

Informacije in dogovor na
farmi krav Zabnica.

KŽK Kranj

Komisija
za delovna razmerja pri
KMETIJSKI ZADRUGI
CERKLJE

razpisuje

prosto delovno mesto
molznega kontrolorja.

Pogoji:

1. nižja kmetijska šola
2. kandidat mora imeti vse selje do dela v živinoreji
3. rok za prijavitev je 15 dni po objavi
4. stanovanje ni na razpolago.

Poskusno delo traja 1 mesec.

Ponudbe poslati na gornji naslov.

Zahvala

Ob nenadomestljivi izgubi, ki nas je zadela s smrtjo našega ljubljenega moža, očeta, starega očeta, tasta in brata

Janeza Novaka

Govekarjevega ata

se iskreno zahvaljujemo vsem za izkazano sožalje in darovano cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni vsem sorodnikom, sošedom in znancem, domačemu g. župniku, gasilski četi Primskovo-Kranj in Janezu Lokarju za poslovilne besede.

Zalujoči: žena Marija, hčerka Milka in sin Franci z družinama ter sestra Micka.

Kranj — Primskovo, 9. oktobra 1968

Mednarodni namiznoteniški turnir v Celovcu Kranj drugi

Na mednarodnem namiznoteniškem turnirju v Celovcu so sodelovali tudi igralci iz Stražišča. V konkurenci štirih ekip je Kranj zasedel drugo mesto. V posamični konkurenci je Kranjčan Novak osvojil četrto mesto.

Rezultati: Kranj : Celovec 5:5, Kranj : Neunner 1:6, Sodražica : Kranj 1:6. Vrstni red: 1. Neunner 5 točk, 2. Kranj 3, Sodražica 2, in 4. Celovec 2 točki.

P. Didić

Republiško orientacijsko tekmovanje

Organizacija Mladinske komisije pri PZS Ljubljana je v nedeljo, 6. oktobra, organizirala republiško orientacijsko pionirsko tekmovanje na Senturski gori nad Cerkljami. Na tekmovanju so bila vabljeni 104 PD Slovenije, a na žalost so se tekmovanja udeležila samo 4 PD: PD Ruše, PD Poljčane, PD Radovljica in PD Kranj. Na prelepi Senturski gori se je zbralo 8 ekip.

Prvo mesto je osvojila ekipa PD Ruše s 703 točkami in prejela prehodni pokal, druga je bila ekipa PD Kranj s 699 točkami in tretja ekipa PD Radovljica.

Ljubljanska conska rokometna liga Prvi poraz Radovljice

V derbi srečanju sedmega kola ljubljanske conske lige je ekipa Partizana iz Križ doma premagala doslej še neporaženo ekipo Radovljice s 13:10 (9:8). Tekma je bila izredno dinamična in zanimiva. Pri domačih je bil najboljši V. Ješe, ki je dosegel pet golov, pri Radovljici pa sta se najbolj odlikovala Sotčšek in Ravnikar.

Rokometaši Kranja so s povsem pomlajeno ekipo odlično zaigrali in premagali favorita za prvo mesto ekipo Sentvida z 28:22 (11:9). Pri Kranju je bil najuspešnejši Krampelj z 9 zadetki, zelo dobra pa sta bila tudi Osojnik z 8 in Gros s 5 zadetki.

Rokometaši iz Dupelja pa so povsem nepotrebno izgubili

srečanje v Grosupljah. V prvem polčasu so močno podcenjevali nasprotnika, kar se jim je v drugem delu krepko maščevalo, ko so domačini odlično zaigrali in na koncu povsem zaslužno pobrali obe točki. Najuspešnejši v ekipi Dupelj je bil Marinišek, ki je dosegel 10 zadetkov. Rezultat srečanja je bil 22:20 (10:13) v korist Grosupelj.

V vodstvu je še vedno Radovljica z 12 točkami pred Sentvidom z 11, Križe in Duplje imata 7 točk, Kranj pa 6.

V osmem kolu se bodo gorenjski predstavniki srečali takole: v Dupljah bo gorenjski derbi Duplje : Kranj, Radovljica bo gostovala v Krškem, Križe pa v Radečah. Vse tekme bodo ob 10. uri.

J. Kuhar

Druga gorenjska nogometna liga V vodstvu Naklo

Nogometaši Naklega so v nedeljskem kolu v drugi gorenjski nogometni ligi premagali ekipo Kroke in prevzeli vodstvo na lestvici. Tekma je bila izredno razburljiva, žal na trenutke pregroba, tako da je imel sodnik dovolj dela, da je krotil razgrete nogometaši obeh ekip. Pomembno zmago so dosegli nogometaši iz Predoselj, medtem ko je ekipa Triglav B spet predala srečanje brez borbe.

Rezultati: LTH : Predoslje 1:3 (1:1), Naklo : Kropa 3:1 (2:1), Podbrezje : Triglav B 3:0 w. o.

Lestvica:

Naklo	5 3 2 0	17:	8
Kropa	5 3 1 1	18:7	7
Predoslje	5 3 1 1	15:11	7
LTH B	5 1 2 2	13:13	5
Podbrezje	5 1 1 3	10:20	3
Triglav B	5 0 1 4	4:14	1

Jutri bodo na sporedu naslednje tekme: Predoslje : Kropa, Naklo : Triglav B, Podbrezje : LTH B.

P. Didić

TURISTI!

Priložnost vam nudi ugodnost. Za vsakogar nekaj, nekaj za vse

boste dobili v gostilni in trgovini

Jože Malle

Loiblthal — St. Lenart v Brodech le 3 km od ljubljanskega predora

Govorimo slovensko! Ugodna menjava!

Dobrodošli!

Gorenjska rokometna liga V vodstvo so se prebili Veterani

Po 6. kolu v gorenjski rokometni ligi so zaradi zmage Veterani v Zabnici, Kranjčani prešli v vodstvo v prvi gorenjski rokometni ligi. Odlično so zaigrali predvsem v prvem polčasu. Najzaslužnejši za to pomembno zmago pa je nedvomno Lampret, ki je dosegel kar osem zadetkov za zmagovito ekipo.

Najzanimivejša tekma nedeljskega kola je bila odigrana v Skofji Loki. Domači rokometaši so izvojevali eno točko v igri z do sedaj vodečim Kamnikom. Po igri je rezultat povsem realen. Zanimivo pa je, da so domačini v sredini drugega polčasa vodili s 17:13, v zadnjih sekundah igre pa so gostje vodili z 22:21. Škofjeločani so zadeli 22. zadetek tik pred koncem tekme, in s tem dosegli pomembno točko z glavnim kandidatom za jesenskega prvaka v gorenjski ligi. Preseneča pa tudi visoka zmaga Selca nad ekipo Kranjske gore. Kranjskogorčani so namreč v prvem polčasu vodili, v drugem polčasu pa so močno odpovedali.

Rezultati: Zabnica : Veterani 24:26 (10:14), Selca : Kranjska gora 32:21 (9:10), Skofja Loka : Kamnik 22:22 (12:10), Kranj B : Jesenice 33:4 (15:2), Krvavec : Tržič B 15:17 (8:9).

Lestvica:

Veterani	4 4 0 0	78:70	8
Kamnik	4 3 1 0	133:74	7
Selca	5 3 0 2	129:91	6
Kranjska gora	4 3 0 1	76:75	6
Škofja Loka	5 1 2 2	117:99	4
Zabnica	5 1 1 3	75:82	3
Jesenice	4 1 0 3	36:40	1
Krvavec	5 0 0 5	56:160	0
izven konkurence:			
Tržič B	6 4 0 2	193:125	8
Kranj B	6 1 0 5	100:111	2

V jutrišnjem sedmem kolu se bodo pomerili: Veterani : Kamnik, Kranjska gora : Skofja Loka, Jesenice : Selca, Zabnica : Krvavec, Tržič B : Kranj B.

P. Didić

II. gorenjska rokometna liga Izenačenost pa taka

V šestem kolu druge gorenjske rokometne lige so rokometni Save, čeprav gostje, premagali vodečo ekipo Zabnico B in s tem prevzeli vodstvo na lestvici. Zanimivo je, da je Zabnica B zaradi poraza zdrknila s prvega na šesto mesto, kar zgovorno priča o izenačenosti ekip v drugi gorenjski ligi. V vseh drugih tekmah so bili doseženi pričakovani rezultati.

Rezultati: Skofja Loka B : Kamnik B 15:24 (4:13), Besnica : Duplje B 19:17 (4:6), Zabnica B : Sava 13:24 (5:11), Selca B : Radovljica B 10:7 (9:2).

Lestvica:

Sava	6 4 0 2	128:77	8
Besnica	6 4 0 2	123:86	8
Selca B	5 4 0 1	63:77	8
Kamnik B	6 3 1 2	98:79	7
Duplje B	6 3 1 2	90:79	7
Zabnica B	6 3 1 2	85:75	7
Radovljica B	6 2 1 3	84:74	5
Storžič	4 2 0 2	61:65	4
Križe B	5 1 0 4	42:93	1
Skofja Loka B	6 0 0 6	77:139	0

P. Didić

Gorenjska nogometna liga Derbi za Tržič

V petem kolu gorenjske nogometne lige so nogometaši Tržiča doma premagali doslej vodečo ekipo iz Lesce. Zaradi te zmage je Tržič prevzel vodstvo na lestvici. Pomembno zmago pa so dosegli tudi Jeseničani, ki so odpravili Železnike, medtem ko je Svoboda brez posebnih težav odpravila Predvor.

Rezultati: Tržič : Lesce 2:1 (1:0), Svoboda : Predvor 4:0 (2:0), Jesenice : Železniki 5:3 (3:2).

Lestvica:

Tržič	5 4 0 1	11:10	8
Jesenice	5 3 0 2	19:11	6
Svoboda	5 3 0 2	13:7	6
Lesce	5 3 0 2	10:10	6
Železniki	5 2 0 3	14:13	4
Predvor	5 0 0 5	1:17	0

V drugih ligah so bili doseženi naslednji rezultati: mladinska liga — Tržič : Železniki 6:5 (2:3), Kranj : Triglav 4:4 (2:3), pionirska — A liga — Tržič : Lesce 3:0, Svoboda : Kranj 1:0, Jesenice : Železniki 1:1, pionirska B liga — LTH : Predoslje 1:1, Podbrezje : Triglav 3:7, Naklo : Trboje 1:4.

V prvi gorenjski nogometni ligi se bodo v nedeljo srečali naslednji pari: Lesce : Železniki, Predvor : Jesenice, Svoboda : Tržič.

P. Didić

Pionirjem so podelili priznanja. — Foto: P. Janežič

Objava zapore ceste

Oddelek za gospodarstvo skupščine občine Skofje Loke sporoča, da bo cesta III 4003 Skofja Loka — Trebija zaradi asfaltiranja zaprta za ves promet od 10. 10. 1968 do zaključka del. Obvoz v času zapora bo iz Skofje Loke prek Ljubljane, Logatec, Rovt in Ziri ter obratno, ali iz Skofje Loke preko Podbrda in Bače pri Modreji ter obratno.

Pomoč pri nakupu ozimnice

V kranjski občini bodo tudi letošnje jesen priskočili na pomoč tistim socialno ogroženim občanom, ki sami nimajo sredstev, da bi si nakupili ozimnico. Svet za zdravstvo in socialno varstvo je na svoji zadnji seji sklenil, da bo v te namene izplačal kar 42.500 N din.

Komisije za socialna vprašanja pri krajevnih skupnostih, krajevni uradi in pristojne službe že zbirajo podatke in predloge o tem, komu je taka enkratna pomoč potrebna.

R. C.

Ne, to ni posnetek lunine površine, ampak prizor s ceste med Srednjo vasjo in Češnjico pri Bohinju. — Foto: F. Perdan

Pogovor o problemih socialne politike v Sloveniji

Umaknjen predlog za podaljšanje ženske delovne dobe

S participacijo zdravniki ne soglašajo

V okviru reševanja socialne problematike pri nas je bil v četrtek na občinskem sindikalnem svetu v Kranju pogovor s predsednikom republiškega izvršnega sveta Vincom Hafnerjem. Pogovor je bil le izmenjava mnenj o aktualnih družbenoekonomskih problemih naše socialne politike pred končnim formiranjem predloga o novem sistemu pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja.

Pogovor se je najprej sukal okoli sprememb v pokojninskem zavarovanju. Predlog sprememb je v javnosti sicer že precej poznan, vendar ni odveč, če še enkrat pogledamo, kakšne spremembe vsebuje predlog. Znano je namreč, da se pogosto sliši, da je socialno varstvo — predvsem njegovo financiranje — stvar drža-

ve. Vendar pa narava socialne dejavnosti zahteva široko udeležbo zainteresiranih državljanov in delovnih organizacij. Često pa se dogaja, da so zbori zavarovancev zelo slabo obiskani.

Dejstvo je, da je sedanji pokojninski sistem urejen na načelu iz rok v usta. Zavarovanec namreč plačuje od svojega nekega osebnega dohodka 19 odstotkov v pokojninski sklad, ta sredstva pa se takoj uporabijo za tekoče izplačevanje pokojnin. Sklad torej posluje brez nekih rezerv. Morda omenim še to, da sklad izpred vojne ni dobil nobenih rezerv. Predlog sprememb pravi, da bi sedanji dokladni sistem spremenil tako, da bi sklad posloval tudi z rezervami. V ta namen pa je treba iz drugih virov dobiti denar za pokojninski sklad. Rezerve, ki bi ostajale pokojninskemu skladu, bi se obrestovale tako, da bi na primer že v desetih letih lahko s temi obrestmi usklajevali pokojnine glede na življenjske stroške ter obtem krili tudi prirast novih pokojnin. Sredstva za rezerve pokojninskega sklada bi dobili iz davkov na ekstra dohodek nekaterih delovnih organizacij, iz investicijskih skladov federacije in od drugod.

S takimi sredstvi bi se pokojninski sklad rešil dosedanjega napretnega poslovanja na meji likvidnosti. Razen tega pa je sedanje težko finančno stanje nujno terjalo rešitev. Negotovost in nezaupanje v sedanji pokojninski sistem se mogoče najbolj drastično kaže v tem, da je do letošnjega septembra doseglo pogoje za upokožitev 7400 delavcev v Sloveniji, vendar ni še nihče od njih skušal uveljaviti pravice do starostne pokojnine. Nedvomno je potem naloga novega sistema zagotoviti nove finančne vire ter realne pokojnine. Nestabilnost delavčevega položaja se kaže tudi v tem, da se skušajo vrniti na delo upokoženci izpred 65 let; enostavno zato, ker jim njihove pokojnine ne zadoščajo za življenje. Dosedanje izravnavanje starih pokojnin z novimi je bilo v ok-

viru sedanjih možnosti pokojninskega sklada. V Sloveniji je bilo v ta namen letos izplačanih okoli 5 milijard starih dinarjev, za drugo leto pa vsota ne bo nič manjša.

Skupina za pripravo predloga o novem pokojninskem in zdravstvenem zavarovanju se ne zavzema več za podaljšanje delovne dobe za ženske. Družbeno nesprejemljivega predloga ni mogoče vsiliti s zakonom. Skupina poslancev in strokovnjakov za socialna vprašanja pa s predlogom za podaljšanje ni imela pred očmi vseh benifikacij, ki bi ženi omogočile daljšo delovno sposobnost. Obenem pa je jasno, da je sklep šestega kongresa sindikatov Jugoslavije nevzdržen, da bi se namreč sedanja delovna doba tako za moške kot za ženske skrajšala. S prispevki za nove vzdrževance — upokožence bi preveč zadel aktivnega zavarovanca, saj bi se prispevna stopnja za pokojninski sklad občutno povečala. Kompromis med zahtevami sindikata in pa neizprosnim ekonomskim računom bi bil le v tem, da bi nekatera podjetja beneficirala določene skupine delavcev pri težjih delih (kar je sicer že precej uveljavljeno). Prispevek bi plačevala seveda podjetja sama. Kdor bi pa želel manj časa delati, bo lahko sicer prejšel v pokoj, vendar pa bo moral v pokojninski sklad prispevati toliko več.

Povsod po svetu krajšajo le delovni teden, ne pa delovne dobe. Gre tudi za to, da družba izkorišča v dobrem pomenu besede delavčevu pridobljeno delovno sposobnost čim dlje, saj je v njegovo šolanje oziroma pridobivanje delovnih sposobnosti ogromno vložila.

Ob tem ne bi bilo odveč reči še besedo, zakaj je prišlo do težkega finančnega stanja v pokojninskem skladu najprej v Sloveniji, medtem ko se druge republike s tem še niso srečale. Vzrok moramo iskati med drugim tudi v drugačni situaciji, v kateri je bila Slovenija že pred vojno. Neprimer- no več delovnih mest v industriji ima za posledico tudi večje število upokožencev s pravico do po-

kojnine, čeprav niso pri- spevali v naš pokojninski sklad.

Drugi del pogovora je bil namenjen problemom v zdravstvu. Sedanji položaj v zdravstvu je prav gotovo bolj neugoden in neprijeten, ker smo imeli vrsto let lepe uspehe v zdravstvu, saj smo vanj vlagali več kot pa v drugo področje. Tako razširjena mreža zdravstvenega varstva in tolike pravice kot so bile uveljavljene za slovenskega zavarovanca, najbrž niso še nikjer na jugoslovanskem področju. Zaostreni pogoji gospodarjenja in uveljavljanje racionalizacije na vseh področjih pa se je pokazalo tudi v našem zdravstvu. Mogoče se sliši absurdno, da nam sedaj zelo razširjena mreža zdravstva zaradi manjših sredstev ustvarja deficit. V tem primeru je Slovenija spet v izjemnem položaju prav zaradi zelo razvitega zdravstva.

Denarja pa sedaj za financiranje zdravstva primanjkuje. Lani nam je sicer uspelo zadržati nivo zdravstvenega varstva kljub zmanjšanju dohodkov. Za prihodnje leto pa kaže drugače. Če moramo računati z istimi institucijami v zdravstvu, s porastom denarnih nadomestil za bolovanje nad trideset dni, ob materialnih stroških in minimalnem povečanju osebnih dohodkov zdravstvenih delavcev — potem je izhod edino v zmanjšanju pravic zavarovanca. (Sedaj je že uveljavljena pri zdravilih na recept, pri prvem specialističnem pregledu in drugje).

Za participacijo pa se seveda ne navdušujejo zdravstveni delavci, ker ta prizadene najbolj socialno šibkega zavarovanca in pogosto tudi zdravstveno šibkejšega. Ze z zadnjimi sprejetimi ukrepi za racionalnejšo uporabo sredstev v zdravstvu se kažejo znamenja, da se slabša splošno zdravstveno stanje prebivalstva. Eno je gotovo: sedanje stanje, ko ena stran vidi le finančno plat zadeve, druga pa bolnika, ne more pripeljati do rešitve. Sedanje stanje našega razvitega zdravstva, ki prejema premalo denarja, pa vpliva na zdravstveno stanje prebivalstva.

L. M.